

31/454 ప్ర తి ది న ము ప్ర క టి ం ప ం బ డు ను
Post Box No. 212. Telephone No. 2544.

Vol. 14 } చెన్న పట్టణము 1926-వ సం॥ నవంబరునెల 2-వ తేది మంగళవారము } No. 180
సంపుటము ౧౪ } శ్రీ అక్షయనామసంవత్సర ఆశ్వయుజమాస బహుళద్వాదశి. } సంచిక ౧౮౦

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకువేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిధ నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శ్వపునొప్పులు బారదోలును, పొట్లబోగొట్టును
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.

ఈమందును దుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తగ్గించును

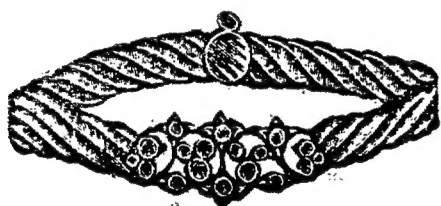

దగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.

విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు

చక్కనిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండవలసినది.

అమృతాంజనండిపో, 6, 7 తంబుకెట్టిపేథి, మద్రాసు లేక, 249 వేరి రోడ్డు, ఫోర్టు బొంబాయి.

వివాహము మొదలగు శుభకార్యసమయములందు, మమ్ములను మరువకుడు.

ఆకాశంకము } చిన్న వస్తువు మొదలు పెద్దది వరకు మావద్ద స్థాకులొనున్నది!! { తృప్తికరముగా
గలగను!! } నుండును!!!

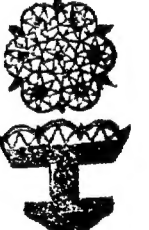
మావద్ద సాదా బంగారుఉంగరములు, పువ్వరాగములు, కెంపుల పొదిగిన ఉంగరములు, తోడులు, మాటీలు, నంకీలు, ఒడ్డా
ణములకు కావలసిన మోపులు పలురకముల చేతిగాజులు, గొలుసులు, తేదరీలు, ముక్కుపుడుకలు, నాగరలు, మల్లె మొగ్గలు, రోజా
పువ్వులు పెంకెంటులు, బహుమానపత్రములు మొదలగునవి సిద్ధముగానున్నవి. సీమచెండికి, పవరంబంగారుకు, మేలైన పువ్వరాగములకు, కెంపులకు, పూచీ నిచ్చెనము. నగల
విషయములో ఏసహాయము కావలసినను చేసెదము.

1842

తృప్తికరముగాలేచో లైకము వాపసిచ్చెదము. ఒకడసా మానమృతమును చూడగోరెదము.

(5)

ఉమ్మిడి రామయ్యశెట్టి గురుస్వామిశెట్టి కంపెనీ, నగలవర్తకులు, 25, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

సి. కన్నయ్యకం వెనివారివలన

చెన్నపురి ఎస్టేట్ డు థి యేటర్ లో

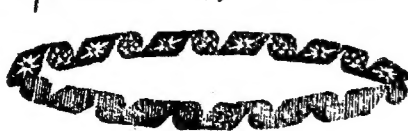
దళావతారము

ప్రతిదినము ఒకనెల రోజులవరకు ప్రదర్శింపబడును.

రాత్రి నాటకములు:—ప్రతి పంకజవారము, గురువారము, శనివారములోనున్న రాత్రి 8 గంటలవరకు
తగటి నాటకములు:—ప్రతి సోమవారము, బుధవారము, శుక్రవారము, ఆదివారములోనున్న సాయంకాలము 5 గంటలవరకు
సంబంధ 4 తారీఖు దీపావళియగుటచే రాత్రిప్రదర్శనమునకు బదులుగా సాయంకాలము 5 గంటలవరకు నాటకమును ప్రదర్శించుదురు.
నాలుగు యోగములలోనున్న శ్రీమన్నారాయణుడు అవతరించిన పది ఆవృత్తములను నాలుగు సంవత్సరములుగా
లక్ష యాదైవల రూపాయలు ఖర్చుచేసి తయారు చేయబడి నాలుగు గంటలలో జరుపబడును.
టిక్కెట్ల ధరలు వివరము:—రూ. 3, 2, 1, అలాలు 8. C. CUNNIAH, Proprietor.

కానుబంగారమునకును, మంచి చెండికిని గ్యారంటీ చేయగలము.

కరంచందు చబిల్దాసు, బంగారు వెండినగల
వర్తకులు 437/3 టంకసాలపేథి, సాహుకారుపేట మద్రాసు.

దరఖాస్తును పంపిన క్యాటలాగును ఉచితముగ పంపబడును.

WANTED.

Candidates for Telegraph and Station Master's Classes. Full particulars and Railway Fare Certificate on 2 annas Stamp. 3108

Apply to:— Imperial Telegraph Collage, Delhi.

నగదు! గ్యారంటీ!! మూలీకావైచ్యము!!!

నారాయణి

ఇది శుక్లవస్త్రము, స్త్రీల తల్లిమనునా, ముగ్గులకు, శిశువ
వాయలు హరించును. వారంగోజాలన పరివశుష్కాశ్చ 1-8-0
మాసారసింహ తేవ్యాను ఆ పైవ్యాధు లన్నిటిని నిర్మూలము
చేయగలదు. ఈ 10 డబ్బీ రూ 1-0-0.

శ్రీరామకృష్ణాయుర్వేద ఔషధాలయము,
రాజమండ్రి.

నుందరితైలము

డబ్బీ 1-కి వెల రూ 0-8-0

ఒక డబ్బీతైలము విడుదల చేయిన మధ్యమున ఏగ్గుడు మొటి
ములు మచ్చలు మానును. ముఖము కాంతివారి, నన్నగా అగ్గము
పై ప్రకాశించును. చిన్న చిన్న వ్యాధులన్నిటిని నాశనము
చేయును. ఈ తైలము మూలముగా నీటిలో నొసటించి నుండును.
అమృతాంజనం డిపో, మద్రాసు. బొంబాయి.

హిందూజన్మ రెన్యూ (18-10-26)

జాంబూను జీవభూకంపెని లిమిటెడ్; స్థాపితము 1908.
అన్ని విధములైనటువంటి జీవభూకంపెనిలను ఇచ్చు
పెన్షన్లను ఇంటింటికొకటికొకటి.

ప్రత్యేక లక్షణములు

- (1) తక్కువ ప్రీమియము, (2) ఎక్కువ లాభము,
- (3) ఆటోమేటిక్ సాకఫర్ ఫీచర్, (4) ధారాళమైన మర
- తబ్బా, (5) చాలాగల నిర్వాహకము, (6) చాలాగల నిర్వాహకము
- తక్కువ ప్రీమియము చెల్లించడం.

జాంబూను జీవభూకంపెని లిమిటెడ్ బోర్డు సభ్యులు.

K. PADMANABHAPAI, B. A.,

Secretary Madras Branch

Post Box No. 337

Mount Road Madras.

జాంబూను జీవభూకంపెని లిమిటెడ్ బోర్డు సభ్యులు.
(హిందూజన్మ రెన్యూ) బోర్డు సభ్యులు
కథ కాదంటినిబోలి రసవంతముగనుండు. డెల్. రూ. 2-8-0.

“గీతాప్రసాదము వెనకే”

సీతారామాంజనేయ చిరసంవాద

ఖ్యాత గ్రంథం చిత్తుడి

భూతలమున జీవయాత్ర బోలుక బొగడక.

జీవయాత్రాంతర్గత పద్యముకావలి. డెల్. రూ. 0-8-0.

వలయువా రీక్రింది విలాసమునకు వ్రాయవలయును.

పి. టి. జగన్నాథరావు

2/11 ఆలంగా త్రవ్వేసిధి, తిరువల్లిక్కి-మద్రాసు.

లాయరు.

ఇది ఒక మాసపత్రిక. ఇందులో చన్నపట్టణము వగయి
రా 7 వాయికోర్టుల తాలూకు ముఖ్యమయిన సివిలు, క్రిమినల్
రివిన్యూ తీర్పుల యొక్క సంగ్రహము విగుల నుభవైతిని దేశ
రివాజు మాటలతో తెలుగుభాషను ప్రచురించుదును. మద్రా
సు ఎక్స్ ప్రెస్ లాంటి ఆఫీసు గ్రామీణులకు అర్థమైన పయిని
జారీకావడే అన్ని తీర్పుల యొక్క సారము ముఖ్యముగ ప్రచురిం
చుదును. అంతే సంబంధముగల పత్రిక ఆంగ్లాండులో యిది
తప్ప మరేదీలేదు. చందాధనము సంపాదించుట పోటీ
జితో సహా రూ. 5-0-0 లు మాత్రము అయియున్నది.
చందాధనము దరఖాస్తుతో పంపవలెను. రెండవ సంపుటము
1926 సం॥ అక్టోబరు నెలలో ప్రారంభించడ మవును.

లాయరు ఆఫీసు మేనేజరుగారికి

పార్వతీపురము, (విశాఖపట్నము జిల్లా.

గంధర్వమహల్

విజయనగరం

3105

1. వృత్తాభినయ రక్షణము కొఱుకు ఇదివఱకు ఒక పాత
కాల నడుపబడుచున్నది.

2. సంగీత-వాద్యాభినయ నృత్యసాటకాది విధానము
నుత్తేజక పఠములకును-వీరత్వ-ప్రదర్శనమున జీవించు భాగి
నీ నాగవాస యుక్త కాలింగ దేవదాసీజాతుల నిమ్మ త్వము తొల
గించుటకును, ప్రాథమికములతో నారంభింపబడినది. సంస్కార
పరులు, విద్యాపరాయణులు, జాతీయవాదులు, కళా ప్రది
ర్భులు కూడ ఆదరింపదగినది-గంధర్వపత్రిక.

3. దేశభక్తియనునను పట్టుగొమ్మ యనదగిన పత.
మందిర మొకటి నెలకొల్పబడినది. ఇందు దిన పత్రికలు, వారి
పత్ర పత్రికలు పాతకుల యువయోగార్థము ప్రదర్శింపబడును
4. పరిశోధకుల కొఱుకు ఉద్బోధములును, జనసామా
న్యము కొఱుకు ఆధునిక గ్రంథములును, సంపా
దించబడి ఉపయోగములొనరిం చేయుదును. జనసామాన్యము
కొఱుకున ప్రతిభావలీ సంపాద గ్రంథాలను పద్ధతిలో విశుద
బడును. దీనిని స్త్రీలు, పురుషులు కూడ ఉపయోగించుకొన
దగినట్లు ఏర్పాట్లు గలవు.

పై కార్యము కొనసాగించుట ఎల్లరు తోడ్పడప్రార్థితులు,

- 1. సరిజే నూర్యకాంతము. 2. సరిజే లక్ష్మీనరసయ్య,
- 3. మద్దిల అప్పలరాజులు. 4. మద్దిల సన్యాసులు. 5. మద్దిల
- చైదిరాజులు. 6. కోటపాలెపు అప్పల నరసయ్య. 7. సాలూర
- నూరయ్య. 8. జర్జాపు సన్యాసయ్య. 9. చింతామణి మాణిక్యం,
- 10. మద్దిల చంద్రమాణిక్యం. 11. కూర్మాపు నూరయ్య. 12.
- మద్దిలగారి అప్పలరావు.

నానత్యాన్వేషణము

గాంధీమహాత్ముని స్వీయచరిత్ర

రెండవభాగము

24-వ ప్రకరణము

భారతదేశమునకు రాగోరుట

ఇప్పటికి దక్షిణాఫ్రికాలో మూడేండ్లు గడచినది. నా
సంకల్ప ప్రజలకును ప్రజల సంకల్ప నాకును సరి
గా తెలియవలసియుండెను. నేను భారతదేశమునకు వెళ్లి అరు
దెలలో మరల వచ్చెనని 1896 లో అచటి మిత్రుల కెరిగించితి
ని. ప్రజలకు నాయందు విశ్వాసము కలిగినది. నాఅవసరము
వారికి కలదని నాకు స్పష్టమైనది. నాకు దానాలుగూడ బాగు
గానే వచ్చుచున్నవి. స్వదేశమున కేగి ఆలంబిల్లను తోడ్కొని
జచ్చి దక్షిణాఫ్రికాలో స్థిరపడవలసిన నాకు తోచినది.
భారతదేశమునకు వెళ్లినచో దక్షిణాఫ్రికాలోని భారతీయులపై
మాతృదేశీయుల కధికముగ నభిమానమును కలిగించుటకుగూడ
నేను కొంత కృషి చేయవచ్చును. మూడు పానుల పన్ను రద్ద
గువరకును మనశ్శాంతి కలుగదు.

నేను స్వదేశమున కేగినపుడు దక్షిణాఫ్రికాలో కాం
గ్రెసుపనిని విద్యాపంథుము పనిని చూడదగిన వారెవరు? కా
ర్యదర్శిగానుండి పనిచేయదగిన వారు, అందరి గౌరవ
మును బడసినవారును నాకిద్దరు కనబడిరి. ఆదంజీ మియాఖా
ను గా రొకరు, షా ర్షీ రుక్తుంజీ గా రొకరు.
కార్యదర్శికి కొంత ఆంగ్ల భాషాజ్ఞాన మవసరము.
కీ|| కే|| ఆదంజీగారిని కార్యదర్శిగా నియమింపవలసినదని నేను
నూచింపగా కాంగ్రెసువా రంగీకరించిరి. ఆయన దీక్షతోను
జైదార్యముతోను వినయముతోను మైత్రితోను అపనిని జ్ఞాను
సీయముగా నిర్వర్తించెను. కార్యదర్శిగానుండుటకు బారిష్టరు
గా నుండ నక్కరలేదు. అధికముగ ఆంగ్ల భాషాపాండిత్యము
నవసరములేదు. అని ఆయన స్పష్టపరచెను.

1896 జూను జూలై నెలలలో పంగోలాష్ట్రములలో నేను
స్వదేశమునకు బయలుదేరితిని. అష్టమరు కలకత్తాచేరుకు వెళ్ళును.
ష్టమరులో ప్రయాణికులు, హెచ్చుమంది లేరు. ఉన్న
వారిలో ఉద్యోగులగు ఆంగ్లేయు లిద్దరితో నాకు చాల పరిచ
యము కలిగినది. వారిలో నొకరితో ప్రతిదినమును ఒకగంట
నేపు చదరంగ మాడుచుంటిని. ష్టమరులోని డార్జిలింగ్ నాకొక
(ద్రవిడస్వభోధిని) పుస్తకమునిచ్చెను. దానిసహాయమున నేను
అరవభాషను నేర్చుకొనసాగితిని. ఉరుదూ టామిలుభాషలను
నేర్చుకొనుటవసరమని నేటాలులో నాఅనుభవమువలన నేను
గ్రహించితిని. అచటి మహమ్మదీయులతో మాటలాడుటకు ఉ
రుదూభాషయును అజ్ఞాత అరవవారితో మాటలాడుటకు టా
మిలుభాషయును తెలిసియుండవలెను.

ష్టమరులో ఉరుదూభాషను నేర్చుట కొకప్రయాణికు
డంగీకరించెను. ఒక ఆంగ్లేయమిత్రుడును నేనును ఆపండితుని
యొద్ద ఆభాష నభ్యసించుచుంటిమి. ఆ ఆంగ్లేయ ఉద్యోగికి నా
కంటె నధిమరు జ్ఞాపకశక్తియుండెను. ఉపాధ్యాయుడుచెప్పిన
వానినన్నిటిని అతడు సరిగా జ్ఞాపకముచుకొనుచుండెను. నేను
తరుచుగా మరచిపోవుచుంటిని. నేనెంతశ్రద్ధగా చదివినను ఆం
గ్లేయమిత్రునితో సరికాలేకపోతిని.

టామిలును నేర్చువారెవరును కనబడలేదుగాన గ్రంథ
సహాయముననే నేను దానిని బాగుగా నభ్యసించగలిగితిని.
భారతదేశమున చేరినప్పుడుగూడ వానిని చదువుచుండ
వలెననియే నేను తలచితినిగాని అది సాగలేదు. 1899 మొదలు
నా చదువు చాలవరకు చెరసాలలలోనే బాగుగా జరిగినది.
దక్షిణాఫ్రికా చెరసాలలలో టామిలు భాషను యరవాడ చెర
సాలలలో ఉరుదూభాషను చాలవరకభ్యసించితిని. టామిలు మాట
లాడుట నాకురా లేదు. చదువగలిగియుంటిని. ఇప్పుడు వాడుక
తేక అదియును క్రొవ్వుపట్టిపోవుచున్నది.

టామిలు, తెలుగు భాషలు నాకు రాకపోవుట యిప్పు
టికిని గొప్పయబ్బందిగానే యున్నది. దక్షిణాఫ్రికాలో ద్రవి
డసాదరులు చూపిన ప్రేమను నే నెన్నటికిని మరువజాలను.
అచట ద్రవిడులును తెలుగువారును చూపిన విశ్వాసము, దీక్ష,
స్వార్థ త్యాగమునున్నగునవి నా కిప్పుడుగూడ ఆ రాష్ట్రీయుల
నెవరినైన చూడగానే బాగుగా జ్ఞాపకమువచ్చుచుండును. దక్షి

ణాఫ్రికాలో చాలమందికి స్త్రీలకును పురుషులకును చదువు
రాదు. అనటి సమరము వారికొకేగాన చదువురానియోధులే
ఆ సమరమున నాకు తోడ్పడిరి. అది నీడల కొరకేగాన నీడలే
భారమునంతను వహించిరి. వారి భాష నాకు రాకపోయినను
వారి హృదయములను పూర్తిగా నాకర్శించుటకు నా కెట్టి
అభ్యంతరమును కలుగలేదు. వారుహిందూస్థానీని యింగ్లీ
షును యేదో యొకరిగా మాటలాడగలుగుచుండిరి. అందు
వలన వారిభాషములు నాకును నాభాషములు వారికిని తెలియు
చునేయుండెను. టామిలు తెలుగుభాషలను నేర్చుకొనుటకు
నేనుప్రయత్నించితిని. టామిలు కొద్దిగావచ్చినదిగాని తెలుగు
లో అక్షరజ్ఞానముమాత్రమే కలిగినది. ఇక నా కాభాషలు
రావుగాన వారే హిందుస్తానీని నేర్చుకొనవలెనని నేను కోరు
చున్నాను. దక్షిణాఫ్రికాలో ఇంగ్లీషురానిభారతీయులు హిందు
స్తానీని మాటలాడగలుగుచుండిరి. ఇంగ్లీషుభాష తెలిసినవారు
మాత్రమే హిందుస్తానీని నేర్చుకొనరు.

ష్టమరు కెప్టెనుకును నాకును మైత్రికలిగినది. అతడు ప్రిమాతు
బ్రదరు. మేము తరుచుగా పరలోకసంబంధములగు విషయము
లనుగూర్చియే సంభాషించుచుంటిమి. దేవునియందు నమ్మక
మునకును నీతికిని సంబంధములేదని అతనివాదము. స్త్రీలుపురు
షులు బిడ్డలు మున్నగువారందరును యేసుక్రీస్తునందును అతని
త్యాగమునందును నమ్మకముకలిగియున్నచో వారి పాపములన్ని
యును తప్పక తొలగిపోవును అని తలచుచుండును. ప్రెటోరి
యాలోగూడ నొక ప్రిమాతుబ్రదరు యిటులనే తెలిపియుం
డెను. “నీతినియమును లేవియు నుండగూడదు. మీరు కాయ
గురలనేగాని మాంసమును తినరు. ఈ నిర్బంధముండగూడదు.
మాంసమును గొడ్డుమాంసమును-మాత్రమేల తినగూడదు? కాయ
గురలను మనుష్యులకొర కేటుల సృజించునో యితరజంతువు
లను అనగా పశుపక్ష్యాదులనుగూడ నటులే సృజింపలేదా?”
అని అతడు వాదించును.

నావాద మతనికెవచ్చదు. అతని వాదము నాకు నచ్చదు.
నీతిమతమునకు ప్రధానాంగమని నేను నమ్మెదను. నీతికి మత
మునకును యెట్టిసంబంధమును లేదని అతని అభిప్రాయము.

ఇరువది నాల్గోజులలో అష్టమరు కలకత్తాచేరినది.
అచ్చట దిగిననాడే బ్రెయినులో నేను బొంబాయికి బయలు
దేరితిని.

(మో. క. గాంధీ-ఎంగుయిండియా. 28-10-26.)

లలితాశ్రమ గ్రంథావళి

- ముగ్గుడ సంధ్యావందన భావ్యము. ఇందు సంధ్యా 2
చార తత్వ. శబ్దవిచారణయు ఆచరణ ఫలములును, కేశవాది
- శామార్థ (పాణాయాను, వ్యాసాది గాయత్రితర్కములును మొ
- దలగునవి సకారణ విధానములతో 25 విషయములున్నవి. నూ
- తనము. ప్రతివారియింటను బ్రాహ్మణ్య సంపాదకముగాన నుండ
- దగినది 500. లే యచ్చొల్లించబడినవి. మంచి సమయము. త్వర
- పడుడు. ఆ స్థితులకు మేలైన గ్రంథము రూ. 1-8-0
- బాలాశాస్త్రసామస్తోత్రము. ఇందు బాలచిత్రిత్య
- ప్రవరాజకవచములునామావళి బునుగూడ గలవు. 0-4-0
- ముగ్గుడాపరప్రకాశిక 1-8-0
- హితోపదేశములు. పీఠికయును కదాంతార్థము విస
- రింపబడియున్నది. 0-4-0
- ఒకరకములోగాని భిన్నరకములగాని మూడు పుస్తక
- ములు తీసిన తపాలాఖర్చు భరించెదము. లేనిచో కొనువారిచే.
- వెంపటి- కుటుంబయ్యశాస్త్రి,
- 6-9, సోలయప్ప మొదటిబీది, మైలాపూరు, మద్రాసు.

లలిత

విజయనగరమున యువజన సంఘపతీమన వెలవడు
చుండు మాసపత్రిక. విద్యార్థులకు వ్రాస్తూనాదములకు కవులకవి
తా కిల్పమునకు పండితుల వివిధవిషయవిమర్శలకు విద్యార్థులవ్యా
సరచనకు ఇది ముతనరంగస్థలము. చారిత్రక సాంఘికసాహితీ
ప్రముఖ విశేషాంశములిందు వెలువడుచుండును. వింతవింతకథలు
చిత్రచిత్రములైన ప్రశ్నములు! విద్యార్థులకు పోటీపరిక్షలు!
జహామానములు! ఇట్లు సర్వవిధములకీర్తి బగు ‘లలిత’ పండిత,
పామర స్త్రీ పురుషాది సర్వజనసహదరణీయమై రాగలవిజయ
రకవిజాడు వెలువడనున్నది. వ్యాసములను పంపగోరువారు
అక్టోబరు 2-వ తేదీలోపున కార్యస్థానమునకు చేరునటుల ఎవర
వలెను. మాదిరిపతి ఉచితముగ పంపజాలము. వలయువారు,
ఆరణాలు బిళ్లలుపంపిన బడయగలరు. పిమ్మట చందాదారులగు
వారి చందానుండి, ఈ ఆరణాలు విసహాయించుకొందును.
చందా సంవత్సరమునకు రూ. 2-0-0
ఆరు నెలలకు 1-12-0
దిగ్విజయ 0-8-0
కార్యదర్శి
లలితాకార్యస్థానము, విజయనగరము.

బల్లారి

సహకారోద్యమ ప్రచారము

మదరాసు యొక్క స్త్రీయ అపెక్సు బ్యాంకు, రాష్ట్రీయ సహకార యూనియను, అధ్యక్షులగు గౌరవనీయులగు వేమవరపు రామదాసు పంతులుగారును, ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ యూనియను ఉపాధ్యక్షులగు శ్రీ జి. నరసింహదేవర సత్యనారాయణగారును బల్లారిపురము విచ్చేసి సహకారోద్యమము విషయమై 25, 26 తేదీలలో రెండు మహాసభాస్వాసము లిచ్చిరి. ప్రథమ దినమున బల్లారి కాన్యపాలిటను క్లబ్బులో రామదాసు పంతులుగారు ఆంగ్ల భాషలో విద్యాధికులకు సహకారోద్యమ తత్వము బోధించి గ్రామపునర్నిర్మాణమునకు సహకారసంఘములు ఎక్కువ తోడ్పడగలవనియు వివిధ దేశములలో సహకారోద్యమము వాణిజ్యవ్యవసాయాభివృద్ధికి తోడ్పడి జనుల ఆర్థిక సుఖాన్ని వృద్ధిచేయుటకు తోడ్పడుచున్నదనియు, ఆర్థికముగ క్రుంగిపోవుచున్న గ్రామాదుల దుస్థితి పోగొట్టుటకు విద్యాధికులు ఉపేక్ష చేయక గ్రామాదుల సౌకర్యములు బాగుచేయుటకు సహకారసంఘ వేటటి విద్యాధికులు తమ విద్యుక్తధర్మము నిర్వహింపవలసినదిగా హెచ్చరించిరి. పంతులుగారి యుపన్యాసము విద్యాధికులలో మంచి ప్రబోధము కలిగించినది. మరుసటి దినము కన్యకాపరమేశ్వరి ఆలయములో వర్తకులకు జనసముదాయమునకు పెద్దసభ వర్తక సెంటరులో యేర్పాటు చేయబడిరి. చాలమంది వర్తక శ్రేణులు, వకీళ్లు, కాననసభా అధ్యక్షులగు రంగనాథమొదలియ్యగారు సభకు విచ్చేసిరి. శ్రీయతనరసింహదేవర సత్యనారాయణగారు ఆంధ్రమున సహకారోద్యమ లాభములను, ఆర్థికముగ, నైతికముగ, రాజకీయముగ నెట్లు ప్రజలకు మహాసహకారి కాగలదో చెప్పుకొంటున్నప్పు గంభీరపాస్వాసము కావించిరి. పట్టాముల బండారములు, వర్తకముల అభివృద్ధి, వర్తకులసముహార్య విశ్వరము, దాక్షిణ్య దబ్బు, ప్రభుత్వమువారి పన్ను గ్రామరహితులగుటపై ఆధారపడియున్నదనియు, రహితులగుటచేసి కృత్రిమముగా, పట్టాములు అభివృద్ధిగాంచుట దేశాభివృద్ధికి అరీప్టుమనియు, నూటికి ఎనుబదిమంది హిందూదేశ ప్రజాసభా పల్లెటూళ్లలో మార్గ సౌకర్యములేక ఆసుపత్రులు లేక విద్యాగంగములేక తుదకు పెట్టుబడికి డబ్బులేక, రహితులగుటచే వ్యవసాయము చేయుచుండ గ్రామాదులు క్రమక్రమముగా కృశించిపోవుచున్నదనియు, ఇట్టి దుర్భరదారిద్యస్థితిలోనున్న హిందూదేశ రహితాంగమును లేవనెత్తుటకు విద్యాగంగములేని రహితాంగమునకు వ్యవసాయకవిద్యావ్యాపకము చేయుటకు, సహకారపరపతి సంఘములు ఎక్కువ తోడ్పడగలవనియు విద్యాధికులు పట్టాములలోనే తమ కాలమంతయు వినియోగపరుప, తమకు పోషించుచున్న గ్రామాదుల దుస్థితి బాగుటకు గ్రామాదుల వెంట నెల్లి రైతులకు సహకారోద్యమలభములను బోధించి గ్రామాదులను కట్టుబాటులోనికి తీసుకొనివచ్చి, రాజకీయ స్వాతంత్ర్యము పొందుటకు తగుపటిష్టమైనవాటిగ జేయ హెచ్చరించిరి. బల్లారి మునిసిపాలిటీ ఉపాధ్యక్షులగు తిమ్మప్పగార్ల సత్యనారాయణగారి ఉత్సాహపూరితమైన ఆంగ్లభాషలో గావించిన ఉపన్యాసమునకు వందనములర్పించి సహకారోద్యమ తత్వమును వ్యాప్తిచేయుటకు కృషి సలుపుటకు పూన నిశ్చయించిరి. సుప్రసిద్ధ నాట్యకళామణులగు బల్లారి రాఘవాచారి బి. యె. బి. ఎల్ గారు నిమ్మజాతులలో సహకారోద్యమము వ్యాప్తిచేయుటకు నలయుధనమును, తమ అభ్యుదయ కాలమును వినియోగించుటకు సిద్ధముగా నుంటిమని తెలియజేసిరి. బల్లారి కొఆపకేటిపుడిపూర్వీకస్టేషన్ గారగు చౌదరిగారు సహకార సంఘములు చక్కటి సిలిలో పెట్టుటకు చాల తోడ్పడుచున్నారు. రామదాసు పంతులు, సత్యనారాయణగార్ల ప్రచారములను నిచ్చుట విద్యాధికులలో మంచి ప్రబోధము కలిగి ఉద్యమముపట్ల సానుభూతి కలిగినది. ఆంధ్రదేశములలో నిట్టి ప్రచారము చాల అనర్హము.

సహకార సభానంతరము, రామదాసు పంతులుగారు ప్రస్తుత రాజకీయపరిస్థితుల గురించి ఉపన్యసించి, కాంగ్రెసు ప్రతిష్ఠను బెల్టుటకు, వోటరులెల్లరు కాంగ్రెసు అభ్యర్థులకు తమవోటు నిచ్చి దేశగౌరవము కల్పనాచర్యులనినదిగా హెచ్చరించిరి. (స్వకీయ విలేఖరి.)

ఆంధ్ర జాతీయకళాశాల, బందరు

దీపావళి భిక్ష

పదునారునవత్రసములనుండి అపారమైన సేవ జేయుచున్న ఈకళాశాలకు శక్తివంచనలేక ధన సాహాయ్య మొనర్చ బ్రార్థించుచున్నాము.

తూర్పు గోదావరిజిల్లా-రోడ్ల మరమ్మత్తులు

చిరకాలమునుండి మాడిప్రతిష్ఠ బోధువారిని పండ్లూరు, గోరన, కొమరగిరిమీదుగా కాకినాడ రోడ్డునుండి ఉప్పాడ కొత్తపల్లి రోడ్డునకు గలిపి రోడ్డు వేయవలసినదిగా ఎన్ని అర్జీ లిచ్చుకొన్నను వినువారే లేకపోయిరి. కొంతకాలమునకు దివానుబహదూరు దురీశేటి శేషగిరిరావు పంతులుగారు అధ్యక్షపదవి నలంకరించియున్న సమయములో ఆయా గ్రామములకు వచ్చినప్పుడు ఈ యిబ్బందులనుగూర్చి మొరపెట్టుకొనగా మట్టరోడ్డును వేయించి వెంటనే కొమరగిరివరకు రూపులను నంతునలను కట్టించిరి. విచ్చుట పంతులుగారి అధ్యక్షపదవి యంతరింప, మాడిరెడ్డి నెంకటరత్నం నాయుడుగారు పరిపాలించిరి. వారికి మామట్టరోడ్డునలను గలుగుచున్న బాధలను యామాన్తముయొక్క ముఖ్యపత్రకృతను యెన్నివిధముల చెప్పినను మానము వహించిరి. జిల్లాలో మెట్టింగు అయిన రోడ్ల మరమ్మత్తులు లేక గండ్లు గుంటలు పడియుండ మాకు క్రొత్తరోడ్డునకు కాంక్షను చేతురా? అని నిరాశతో నూరకుంటిమి. సదరు మామట్ట రోడ్డుపై గల పంతెలు తూములు క్రమక్రమముగా కూలుచున్నవి. ఒక్కొక్క పంతెనకు (చిన్నవి) 4 లేక 5 వందల రూపాయలు ఖర్చుపడియుండును. శైవసంతెనలకు రెండు లేక రూపాయలవరకు ఖర్చుపడియుండును. మెట్టింగు జేయింపకుండుటచే యివచ్చియు నశించుచున్నవి. డిప్రెస్సు బోర్డువారికి యామట్టరోడ్డునకు అయినఖర్చు గాక పంతెనలకు వెచ్చించిన సొమ్ము సుమారు పదివేలవరకు నష్టము రాగలదు. ఇంకను ఒకసంవత్సర మారకుండునపుడు ప్రయత్నమును చేయవలసియుండును. మా పితాపురం తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటు గారగు శ్రీయతన పిల్లారికెట్టి రంగప్రహర్యరావునాయుడుగారు తాలూకా ప్రజలమొదలను సమగ్రముగ చిత్తగించుచు మాకులను చెర్చెలను, మార్గములను బాగుచేయుచును నిజబాధ్యత నెరిగి ప్రజల మనోరథముల నీడేర్చుచు చక్కగ పరిపాలించుచుండిరి. ఎన్నియో కొత్తరోడ్డును వేయించుచు త్వరలో పనిని ముగించునట్లు చేయుచుండిరి. డిప్రెస్సు బోర్డువారివలనను మాత్రము ఎట్టి యుపకృతిని పొందజాలకుంటిమి. మా తాలూకా బోర్డు ప్రెసిడెంటువారు డిప్రెస్సుబోర్డు మీటింగులో మామట్ట రోడ్డుయొక్క దుస్థితిని, పండ్లూరు, గోరన, కొమరగిరి, నాగులాపల్లి, యెండపల్లి, క్రొత్తపల్లి, ఉప్పాడ గ్రామములకు ముఖ్యపత్రకృతను మార్గవనియు, వర్తకాలము రొంపిలో బండ్లు మాత్రమే గాకుండ మనుష్యులు కూడ దిగబడి ప్రాణావశ్యమై బయటపడవలసి నవచ్చుచున్నదనియు, ఇట్టియుపేక్షచేడి బోర్డువారికి పదివేల రూపాయలకంటె యెక్కువ మొత్తము నష్టము వచ్చుచున్నదనియు, మొదలగు విషయముల నెరిగించి మెట్టింగు వేయించి మాకష్టమును గట్టెక్కునట్లు ప్రయత్నమును చేయ బ్రార్థించుచున్నాము.

రా॥ వేం॥ రా॥

ఆంధ్ర భాషానుశాసనము

ఇది రాజమండ్రి కాలేజీ పండితులగు బ్రహ్మశ్రీ మల్లాది మూర్యనారాయణశాస్త్రిగారు రచించినది. దీనికి ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయోపాధ్యక్షులైన మ-రా-శ్రీ కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి యమ్. ఏ. గారు ప్రకృతమైన పీఠిక వ్రాసి యున్నారు.

ఇందు ప్రాచీనాచార్యా చీన సాంప్రదాయములు రెండును చక్కగా వివరింపబడినవి. సుమారు 160 మంది పూర్వకవుల ప్రయోగములు బహుభాషింపబడినవి. శైలి మిక్కిలి సులభము. విద్యార్థులు, పండితులు భాషాభిమానులుగూడఁ జరుపవలసినది. ఇట్టి వ్యాకరణ మింతకుమున్ను తెలుగులో లేదు. రెండుభాగములు 14 ప్రకరణములు.

రెండు సంపుటములు పోస్తేజికాక	రూ 1-4-0
రెండు కలసిన శైండు	1-8-0
ఆంధ్రదేశరూపకము, నాటకాలలక్షణము	0-8-0

కానలిననా రిల్లు వ్రాయవలెను.

తాడూరి సత్యనారాయణమూర్తిగారు, ఇన్ని నుకట, రాజమండ్రి.

శ్రీ ఆంధ్ర జాతీయకళాశాల (బందరు)

శ్రీ ఆంధ్ర జాతీయకళాశాల, 1903 సంవత్సరమున జేరిన మహాసభవారు కలకత్తానగరమున జాతీయవిద్యను గూర్చి కావించిన ప్రఖ్యాతతీర్మాన ఫలితముగ నేర్పక పలసినది. మొదటి రెండేండ్లును ప్రాథమికసన్నాహ మైనందువలన 1910 సంవత్సరారంభముననే కళాశాల ప్రారంభింపబడెను. తదాది సారస్వతమున చిత్రకళయందు నిది యొకపీఠ మన కీర్తి గడించును, జాతీయచర్యుల నమసరించి విద్య నొసలచున్నది. దీనితోపాటు విద్యార్థుల శిక్షణలో వృత్తివిద్య ప్రాముఖ్యతగూడ నెఱింగి యనుష్ఠింపబడుచున్నది.

సంస్థాపనాచార్యులును, ప్రథమాధ్యక్షులును, సమర్థులు మనకు శ్రీ కోపలై హనుమంతరావుగారి ఉద్దీపనవ్యక్తి గలిగించినను, కళాశాల పాటుబడి యెట్లో ప్రాచ్యచిత్రకళాశాఖ, చరిత్రచిత్రకళాశాఖ మొదలగు వానిని నూతనముగ నిర్వహణ చేర్చరయకొనినది. ఈ సంస్థ నవీనభారతవర్ష ప్రబోధనముయమున కళాసారస్వతాభివృద్ధిసూచకము లగు మహాసభ్యముల కల్పపుత్రును నధికముగ తోడ్పడగల దని విశ్వసించుచున్నాము.

సంవత్సరమునకు ఈ కళాశాలకు సుమారు ముప్పదివేల రూపాయలు వ్యయమగుచున్నది. ఇందు చాలభాగము దీనాసర్వభిక్షులవలననే రావలసి యున్నది. కావున, కళాశాలలో ధార్యులు శ్రీ కోలవెన్ను రావకోడేశ్వరరావు గారికి, ఈ నగరములో చందాలు జమాయచేయుటకు తోడ్పడుచున్న ఇరమిశ్రులను, తమ ఉదారమైన సహాయము నందింపటకు చెప్పపురిపాలకుల మేము మనఃపూర్వకముగ ప్రార్థించుచున్నాము.

ఇట్లు విధేయులు:—పి. కె. తెలాంగ్, కా. నాగేశ్వరరావు, డి. కె. తెలాంగ్, వి. యస్. శ్రీనివాసశాస్త్రి టి. వి. వెంకటాచలయ్యర్, టి. సదాశివయ్యర్ వి. వెంకేశ్వరశాస్త్రి, కె. శ్రీనివాసయ్యంగార్, జేమ్సు హెచ్. కోసుంజే. రామదాసు, ఏ. బామిడిశాఖ, ఏ. రంగస్వామి అయ్యర్, గార్, జి. వి. కృపానిధి, యస్. సత్యమూర్తి జి. వి. మురారావు ఏ. కృష్ణస్వామియ్యర్ చల్లా శేషగిరిరావు కె. బ్యాగుబ్రహ్మగృహయ్యర్ జి. లక్ష్మన్న యస్. వెంకటాచలంబెట్టి పి. సోమసుందరం జి. వెంకటసుబ్రహ్మయ్యచెట్టి, ఏ. సతనారాయణ పి. చెంచయ్య యక. చంద్రశేఖర అయ్యర్, వి. గోవిందరాజుచాచి పి. యస్. చంద్రశేఖర అయ్యర్, చిం. రాఘవరావు, టి. కె. యజ్ఞనారాయణయ్యర్, ఏ. రంగనాథము మొదలయ్యర్ పి. గోవింద మీనక, ఆదిగ బాపిరా

ర్యాలి

ఈ గ్రామముందు శ్రీ రామమందిరంబు నిర్మించి అంతు హనుమత్పూజారతి లక్ష్యుణ శత్రుఘ్న పరివారసమేతంబుగ రాముని (2 తిప్పింపజేసి మార్గరతు ౯ సోమవారం (18-12-2౧) లగాయితు నేడేహోరాత్రము లెడలెగకుండ అన్నదానము, సహప్రసాదార్పణ, రామభజన, వేదపారాయణ, రామాయణ పారాయణ, మూర్త్యనమస్కారములు, పారికథలు మున్నగు ముక్తిదాయకందైన వినోదంబులు జరుగును.

(ఒకవిలేఖరి)

మోహినీతైలము

5 తు॥ నూనెగల సిసా 1-కి రూ. 0-12-0
మోహినీతైలము:— సువాసన గలిగి యుండును.
మోహినీతైలము:— తెలుయెడు చుడు పోగొట్టును.

వెల కు సం దు వెల సిసా 1-కి రూ. 0-4-0
ఈ నూనెను తెలురాచిన పేలు తుల నశించును. కరమునకు తెలుదాకలకును యుండుక నెంకకల పెరుగు అమ్మతొరణం దిపో, మదరాసు లేక బొంబాయి

తొమ్మోషాలు

(ఆంధ్రపత్రికకు ప్రత్యేకం)

సహవాసము

జయిలు సహపరింతుండంటు— చెడ్డ సహవాసంవల్ల నీవు దొంగవయినావు.

దొంగ— అవునండి, నాజీవితంలో చాలాకాలం తమ తోనే గడిపానండి.

డబ్బు

ఉపాధ్యాయుడు— నేను ఇంకొకరి జేబులో చెయి పెట్టి డబ్బు తీసుకుంటాననుకో. నన్ను ఏమంటాలో చెప్పి? బాలుడు— పెళ్లాం.

నిజం

యల్లయ్య— నేను ఈకోర్టులోకి నిజం చెప్పడానికి వచ్చానండి. అబద్ధం చెప్పడమంటే, ఎవరయినా పెద్దమనిషికి నకాల్తా ఇచ్చేవాడినే.

ప్రేక్షకుడు— నీవు చెప్పింది నన్ను గురించి కాదుగదా.

యల్లయ్య— మీరు కారండి. పెద్దమనిషిని గురించి చెప్పానండి.

ఇల్లు

ఒకడు— పుల్లయ్య నా కిచ్చింది మళ్ళీ తీసుకోకపోతే, వాళ్ళయింట్లో నేను ఉండను.

ఇంకొకడు— ఇచ్చింది ఎందుకు వదులుకుంటావయ్యా, కిచ్చినాడవా ఏమి? అయినా నీ కిచ్చింది ఏమిటి?

ఒకడు— ఇల్లు ఖాళీచెయ్యమని, నోటీసు.

బజారు

బజారుకుపోయి వెంటనే రమ్మనమని యజమాని నాకరుతో చెప్పెను. నాకరు చాలా ఆలస్యంగా ఇంటికి వచ్చెను.

యజమాని— నేను వెంటనే తిరిగి రమ్మనమని చెప్పితే, ఇంత ఆలస్యంగా వచ్చావేమి?

నాకరు— వచ్చేటప్పుడు నేను తొందరగానే వచ్చానండి. వచ్చేటప్పుడు తొందరగా వెళ్ళమని తమరు చెప్పకపోవడంచేత, ఆలస్యంగా చేరాను.

అప్పులు

ఎల్లయ్య— అప్పులవాళ్లతో నీకువిసుకు పుట్టడంలేదా?

పల్లయ్య— నాకేం విసుకు? వాళ్లకే విసుకు పుట్టింది.

నోట్లు

దొంగ— నీవద్ద ఉన్న నోట్లు నాకు వెంటనే ఇచ్చి చెయ్యి. లేకపోతే, నిన్ను పొడిచివేస్తా.

వర్తకుడు— నోట్లు చిన్నవి కావలెనా పెద్దవి కావలెనా? పెద్దవి కావలసివుంటే, ప్రామిసరీ నోట్లు ఇచ్చేస్తాను. ఆ బాకీలు వసూలయ్యేట్లు లేదు. నీవయినా వసూలు జేసుకో.

బాలభటుడు

ఒకడు— రామరావు బాలభటుడుగా తరఫీదు అయినాడు గదా, ఎవరియినా అపాయం వస్తే కాపాడగలడా?

ఇంకొకడు— ఈమధ్య ఒక మనిషి నీళ్లలో పడ్డాడని తెలుస్తే, రామరావుకు కబురు పంపాము. ఆయన వెంటనే వచ్చి చెందెడు నీళ్లు తీసుకొని మునిగిపోయ్యే వాడి ముఖం మీద చల్లాడు. అదేమని అడిగితే, మనిషికి అపాయం రాగానే, ముఖమీద నీళ్లు చల్లమని వాళ్ళ మేష్టరు చెప్పాడట.

న్యూసెన్సు

న్యూసెన్సు నేరంకింద పోలీసు కాన్స్టేబిలు ఒకరి పేరడిగెను.

ఒకడు— అయ్యా, నాపేరు ప్రతివాదిభయంకర ప్రశయమాగ్గాండ ఉద్దండ కోలాహల విబుధకంఠరవాచార్య అయ్యంగారు.

కాన్స్టేబిలు (కోపంతో)— ఇంతపేరు ఎవరికీ లేదు. ఇకముందు నాకంట బడవద్దు.

లెక్క

ఉపన్యాసకుడు— రెండు రెండు కలిపి నాలుగే అవుతవి. ఎప్పటికీ ఇంతకన్న ఎక్కువకావు. అట్లాగే, సభికుడు— అయ్యా అగండి. ఒక్కొక్కసారి ఎక్కువ అవుతవి.

ఉపన్యాసకుడు— ఎప్పుడు ఎక్కువ అవుతవో, యీ మహానుభావుడు చెప్పగలడా?

సభికుడు— ఒకదానిపక్కన ఇంకొకటి పెట్టితే, ఇరవైరెండు అవుతాయి.

బంగారం

ధనికుడి ఇంట్లో వివాహమయ్యెను. అందరూ బంగారం వస్తువులు బహుమానంగా తీసుకుపోతుండిరి. పుల్లయ్య కాకి బంగారంవస్తువు తీసుకుపోగానే, వచ్చిన వాండ్లందరూ ఎగతాళి జేసిరి. పుల్లయ్యకుమాత్రం ఎందుకు ఎగతాళిచేసాలో తెలియలేదు.

జాలి

ఎల్లయ్య— నాభర్తకు జాలి అనేది లేదు.

పుల్లయ్య— అంతకతిమదా?

ఎల్లయ్య— నేను ఎంతసేపు ఏడ్చినా, ఒకపైసా అయినా ఇయ్యదు.

ఉపన్యాసం

ఉపన్యాసకుడు— నన్ను ఎంతసేపు ఉపన్యాసం ఇయ్యమన్నారు?

సభికుడు— అయ్యా, మీరు చెప్పేవిషయం మతంగద. పావుగంటసేపటిలో సభికులకు ధర్మబుద్ధి కలగకపోతే, ఆపైన మీరు ఎంతసేపు చెప్పినా ప్రయోజనం లేదు.

విల్లు

ఒకడు— లాయర్లందరూ, ఇవ్వాలి ఇంతసంతోషంగా ఉన్నారు, ఏంకారణం?

ఇంకొకడు— నీవు విసలేదా, కోటిళ్ళరుడు సోమయ్యకెట్టిగారు విన్నరాత్రి చచ్చిపోయినాడు.

ఒకడు— అయితే సంతోషం ఎందుకు?

ఇంకొకడు— సోమయ్యకెట్టికి సంతానంలేదు. విల్లు వ్రాయకుండా పోయినాడు.

తటస్థం

ఒకడు— నీభార్య అత్తగారు పోట్లాడుకుంటే, నీవు ఏవత్తం అవలంబిస్తావు?

ఇంకొకడు— నేనెప్పుడూ, తటస్థం పక్షంగా ఉంటాను.

మాలిమి

న్నేహీతుడు— మీచిన్నపిల్ల వాడికి నీవద్ద చాలామాలిమి కాబోలు.

కామయ్య— నిజమే. నేను ఆఫీసునుండి ఇంటికివచ్చేదాకా, పిల్లవాడు నిద్రబోతుంటాడు. నేను రాగానే లేచి, తెల్లవాడూ ఏడుస్తూ, వాడూ నిద్రబోడు, నన్ను నిద్రపోనియ్యడు.

అప్పు

మొదటిసలుడు— నాకు నూరుపాయలు అప్పు ఇస్తావా?

రెండవసలుడు— తిరిగి ఇచ్చేట్లుంటుంటే ఇస్తాను. కాని నీవు ఎట్లా ఇయ్యగలవు?

మొదటి సలుడు— ఈదఫా ఆడబోయ్యో నాటకంలో నేను రాజువేషం వేస్తానని నీకు తెలియదా? రాజ్యంచేసేవాడికి, నూరురూపాయలొక లెక్కా ప్రతమా?

సభ

ఒకడు— మల్లయ్య సభకు వెళ్లాడట.

ఇంకొకడు— అతను సభలో మాట్లాడలేడే.

ఒకడు— బ్యాంకు సభలో తన బాకీ తీర్చడానికి వాయిదా కోరుకుంటాడట.

పని

ఒకడు— కొత్తపని నీకు అనుకూలంగా ఉందా?

ఇంకొకడు— నాకింద అయిదుగురు పనిచేస్తున్నారు?

ఒకడు— అబ్బో, నీవు అప్పుడే అంతవాడవయినా వా? ఎట్లాఅయినావేమిటి?

ఇంకొకడు— నేను మేడమీద పనిచేస్తాను. మేడకింద అయిదుగురు పనిచేస్తారు.

వయస్సు

రామయ్య— మాఅన్నయ్యకు ఇరవై అయిదేండ్లు.

సోమయ్య— మీఅన్నయ్య ఇరవైదేండ్లని చెప్పాడే.

రామయ్య— అయిదేళ్లదాకా, సంవత్సరాలను లెక్క పెట్టడం చేతగాదు గనుక ఆకోయేటినించీ వయస్సు లెక్క పెట్టుకొని వుంటాడు.

జరిమానా

ముద్దయ్య— జరిమానా ఇప్పుడు చెల్లించుకోలేనండి. ఇంటికి పోయి తెస్తానండి. నాలుగురోజులు వాయిదా యివ్వండి.

మేజిస్ట్రేట్— ఇంట్లో ఏమాత్రం డబ్బువుంది? ముద్దయ్య— ఏమీలేనండి.

గ్లాసు

తండ్రి— గ్లాసు బద్దలుకొట్టావేమి?

పిల్లవాడు— ఒకసారే చెయ్యి జారింది.

తాడు

జయిలుఅధికారి— నిన్నెందుకు శిక్షించారు?

ఖయీదీ— దారినపోతూ, ఒకతాడు పట్టుకొన్నానండి.

జయిలుఅధికారి— అంతమాత్రానికే, ఖయిదుశిక్ష? ఖయీదీ— ఆతాటికి ఒకఆవు కట్టి వున్నదండి.

కుక్క

దొంగలభయం ఎక్కువుగా వున్నదని, పెద్దమనిషి పెద్ద కుక్కను సంపాదించెను. మరుసటిదినం దొంగలు పడిరి. కుక్క నిద్రపోతుండెను.

పెద్దమనిషి— దొంగలుపడ్డా కుక్క లేవలేదు. ఏంచెయ్యాలి?

నాకరు— అయ్యా, చిన్న కుక్కను ఇంకోదాన్ని సంపాదిస్తే, పెద్దకుక్కను రేపుతుందండి.

వేలు

న్యాయాధిపతి— ఒక్కవేలు పోయినంతమాత్రంచేత పదివేలునష్టం ఇప్పించమని కోరడం న్యాయమా?

వాది— ఈవేలికింద ఎందరినో అణచివుంచేవాడినండి.

యోగ్యత

కొత్త యజమాని— నీవు వచ్చేటప్పుడు నీవెనకటి యజమాని ఏమయినా అన్నాడా?

నాకరు— అనకుండా, బయట తలుపు గొల్లెంపెట్టి వచ్చానండి.

గొట్టె

ఉపాధ్యాయుడు— నేను గొట్టెలకాపరి ననుకో. మీ రందరూ గొట్టెలనుకో. నేను మిమ్ములను ఏం చేస్తాను?

విద్యార్థి— బొచ్చు కత్తరిస్తారు.

పాడరు

ఎల్లయ్య— ఎందుకమ్మా, ముఖంనీండా పాడరు అద్దకుంటావు?

పుల్లయ్య— అద్దకుంటే, అందంగా కనబడతాం.

ఎల్లయ్య— అయితే అందంగా కనబడవేమి?

గురిక

డాక్టరు— నీకేం జబ్బు?

రోగి— నిద్రబోతుంటే నేను అమితంగా గురుకపెడతాను. అందువల్ల నిద్ర మెరుకువ వస్తుంటుంది. ఇందుకు ఏం చెయ్యమన్నారు?

డాక్టరు— ఇంకో గదిలో పడుకో.

ఏడుపు

భార్య— మాఅయన ఇంకా ఇంట్లా వున్నాడా?

దానీది— ఉన్నాడు.

భార్య— గంటనుంచీ ఏడుస్తున్నాను. ఇక ఏడవలేను. ఆయన వెళ్లేదాకా నీవు ఏడుస్తుండు.

భారతదేశపు పరిస్థితులు

రాయలుకమిషనువారు గమనింపవలసిన విషయములు

(లండను ప్రెస్ మున్షుప్రెస్ లో ఒకవిలేఖను చిట్లు వ్రాయుచున్నాడు.)

భారతదేశమున సంస్కరణముల నభివృద్ధిచేయువిషయమై ఆలోచించుటకు రాయలుకమిషను నేర్పరచుకాలము పరీక్షించుకొని భయము అధికముగనున్నది. కమిషనువారు చేయవలసినవలె ఆధికముగనుండుటచేతను, నిర్వహించవలసిన భాగ్యమును తరమైనదగుటచేతను భయముగనున్నదని చెప్పక తప్పదు. భారతదేశపుపరిస్థితులను సంపూర్ణముగ గ్రహించకనేలము రాజకీయసిద్ధాంతములను దృష్టియందుంచుకొని వారు పనిచేసిన గొప్పనష్టము కలుగును. ప్రస్తుతము జాతీయజీవితమున ముఖ్యవిషయములు రెండు. సాంఘిక విభేదములు, పాశ్చాత్య కనీష్ఠాంతములు. ఈ రెండు ప్రత్యేకాంతములు ఇంకను పదిసంవత్సరముల వరకు భారతదేశమున నిలవియుండునని చెప్పవచ్చును.

సాంఘికవిభేదము లెంతటివ్రుముగనున్నవో అందరకు తెలియును. అధికారాభిలాష, అసహనము హిందు మహమ్మదీయ సంఘర్షణములకు ప్రధానకారణమని చెప్పవచ్చును. ఈ సంఘర్షణమును అంతమొందించుటకుగాని, లేక రాజీతుదుర్బుటకుగాని భారతీయులు గట్టి ప్రయత్నములు గావించుటలేదు. అన్నీవీషయములందు సంఘర్షణమేర్పడుట, దౌర్జన్యముతోకూడిన అల్లరులు జరుగుచుండుట ఆచారమైనది. ఈ విభేదక పరిస్థితులు ప్రభాసామాన్యమునకు వినుకులకుగేయమున్నదిగాని రాజీ తుదుగుర్నివయమై ఏనాయకుడును తనకైత్య వహించుటలేదు. భేదములను అంతమొందించుటకై ప్రయత్నించుటకు దులు ప్రతీసంఘమువారు ఇతరసంఘములవారికి ఇబ్బందికలగజేయు ప్రత్యేక ప్రహక్కులను కోరుచున్నారు. అన్నిసంఘముల వారికి వికపత్రికను కుదరవలయునని గావించుటకు ప్రకటనలు జాలుకొననుండి వచ్చునవే గాని పూర్వమునుండి వచ్చునవి కావు. పండిత మోతీలాలు మైత్రుగాని ఆదంబరవాక్యములు కూడ ఇట్టియేయని చెప్పవచ్చును.

అధికారమునందున్న హిందువులకు సహాయముచేయుచున్నాడు. హిందువులకే ప్రాప్తమౌ మొదలగుచుండెదరు. మహమ్మదీయులవిషయముకూడ ఇంతే. నిష్పక్షపాతముగ ప్రకటించువారిని ప్రశంసించువారు లేరు. అసహనము అంతమొందినగాని ఒకసంఘమువారు మరియొకసంఘమువారి అధికృతను సహించరు.

కావున సంస్కరణములను అధికముచేయువప్పుడు వివిధ సంఘములకుగల అసహనమును దృష్టియందుంచుకొనవలయును. ఈవివిధసంఘముల సంఘర్షణమును చులకనచేయుట భారతదేశమునకే నష్టప్రదము. ఈవిభేదములను సంఘర్షణములను అసహనమును గుర్తెట్టి జాతీయ అగుటకై తగుకార్యవిధానములను దిండుటయే రాజనీతినిపుణ్యము.

ఈసాంఘికసంఘర్షణముతోబాటు ప్రాచీనవైతిక సాంప్రదాయములపై అభిమానము మరియొక ముఖ్యవిషయము. భారతదేశమునకు ఎక్కువ సంస్కరణములను ఇచ్చువిషయమై ఆలోచించునప్పుడు ఈవైతిక సాంప్రదాయముల బలమును గుర్తెలుగవలయును. 'అవినీతి' పాశ్చాత్యప్రపంచము వారు సహించజాలరు. కాని భారతదేశమును అట్టి ఉన్నతదర్జములతో విమర్శింపదలయుట సరికాదు. అధికారాలయందును అనధికారాలయందును ఎట్టి దాపరికము లేని అవినీతిప్రవర్తనము అంతదూకుకముగ పరిగణింపబడుటలేదు. కావున సాంఘిక సంస్కరణము అంతమొందించుటతో పాటు ప్రజలలో ఉన్నతవైతిక జీవితాదర్శములను వ్యాపింపచేయవలెను. భారతీయులకు ఎక్కువ అధికారము ఇచ్చునప్పుడు వారికిగల సంకుచిత వైతికాదర్శములను మరువకూడదు. ఇంతమాత్రమునకు భారతీయులను తిరస్కరింప పూనుకొనకూడదు. 18 వ శతాబ్దమున ఇంగ్లీషు వారు కూడ ఇట్లేయండిరను విషయము మరువకూడదు. ఉద్యోగవాంఛ, సాంఘికాభిమానము, ఉద్యోగబలముగల ధనము సంపాదించ ప్రయత్నించుట పాశ్చాత్య ఆదర్శములను అనుసరించి కూడ అంత చెడ్డవిషయములు కావు. అధికారమునందున్నవారు తమ సంఘమువారికి, తనవరుసమువారికి, తమబంధువులకు ఉద్యోగముగిచ్చుట ప్రత్యేకాభిమానము చూపుట ఉత్కృష్టగర్భముగని భారతీయుల అభిప్రాయము. సంపూర్ణముగ నిష్పక్షపాత బుద్ధి లభింపజాలరాదనియు చెప్పరు లేరు.

ప్రస్తుత పరిస్థితులు భారతీయుల కంతమాత్రము గిట్టుటలేదు. ఈ రెండుతరములనుండి బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు అసలించుకున్న ఉన్నత ఆదర్శములు ప్రజల దృష్టిని ఆకర్షింపలేదు. కాని భారతదేశమునందలి యువకులు మాత్రము పరిపాలనము దోషరహితమై యుండవలయునని కోరుచున్నారు. భావిదశ సంతృప్తికరముగ నుండగలదను నూవనలు కనువడుచున్నవి. ఆదర్శములు మారుచున్నవి. ప్రాతీనిధాంతములు అోపధూయివృ మైనవను అభిప్రాయము వ్యాపింపచున్నది. కాని ఒకదినములో ఈమార్పులు జరుగవు. ఈ పరిస్థితుల నన్నిటిని గమనించి రాజ్యాంగ నిర్మాణమునకు గడంగవలయును.

కావున భారతదేశమున ప్రస్తుతము ముఖ్యముగ గమనింపవలసిన విషయములు రెండు. తీవ్ర సాంఘికాభిమానము, ఉన్నతవైతిక ఆదర్శములు తెలుసుట. భారతదేశమునకు క్వరలో ప్రజాయత్న పరిపాలన మొనగవలయునని బ్రిటిషువారు కోరుచున్నారు. భారతీయులు కోరుచున్నది కూడ ఇదే. తర్కవాదములు అట్లుండనిచ్చిన, సాంఘికసంఘర్షణము తీవ్రముగ నున్నంతకాలము, ఉన్నతవైతికాదర్శములు లేనంతకాలము స్వపరిపాలన మొనగుట అసాధ్యమని భారతీయులే అంగీకరించెదరు. ప్రస్తుతపరిస్థితులు ఎవ్వరికి కృష్టికరముగలేవు. ఇదిపరాజయము. ఈసంస్కరణములు తాత్కాలికమైనవి. పరీక్షించుటయి. రాజోత్పదక నిర్మాణముతో గూడియుండును. భారతీయులకు అనుకూల్యముగ రాజ్యాంగనిర్మాణము నృద్ధిగాంచుటకు ఆపకాళ్ళములను కలగజేయువిషయమై రాయలుకమిషనువారు ఆలోచించవలెను.

నైజాము ప్రభుత్వమున మార్పులు

భారతప్రభుత్వపు అప్లిమేటు

బొంబాయి, నవంబరు 1:— భారత ప్రభుత్వమువారు గోరినట్లు నైజాము ప్రభుత్వము నవాబు మహమ్మదు నవాజు జంగు వారి స్థానే పోలీసు డైరెక్టరు జెనరలుగ పి. సి. క్రాఫ్టాగారిని నియమించినట్లు ఇండియన్ డెయిలీ మెయిలు హైదరాబాదు విలేఖరి తెల్పుచున్నాడు. నైజాం ప్రభుత్వమున బ్రిటిషు రెసిడెంటుకును ఆరుసార్లు సంభాషణలు జరిగినవియు, నైజాము ప్రభుత్వ ఒకసారి మనస్సు సేమియు మార్పుకొనుటలేదని ఎన్టీ వ్యక్తిత్వ కాన్ఫిడెన్స్ డిప్యూటీ ప్రెసిడెంటుగారిని నైజు ప్రెసిడెంటుగారిని కావ్యుగాని సంగీరించుటలేదనియు, తన అప్రీషలు మంచి సమస్యలే యనియు, వారిస్థానే యూరోపియనుల నియమింప నవసరములేదనియు వాదించినట్లు నావిలేఖరి తెల్పుచున్నాడు. కాని తరువాత నైజాము లొంగిపోయినట్లును బ్రిటి యూరోపియనులు మాత్ర మక్కరలేదని గట్టిగ తెప్పినట్లును మాత్రము డెయిలీ మెయిలు విలేఖరి యనుచున్నాడు. తుదకు ఆయన తదప్రభుత్వమైన వయ్యోదగాని యిట్టిఅవమానమును భరింపజాలనని చెప్పెరట.

భారతప్రభుత్వమువారి ప్రభుత్వతరము మూడుకోజల క్రింద వచ్చెననియు యిదివరకు దెప్పినమార్పులన్నియు జరుగవలెనని ఒత్తిడిచేసినట్లును రి వ కేడీవరకు వ్యతిరేకి నిచ్చినట్లును, అందు కొప్పుకొనవచ్చు కమిషను నియమింపబడుననియు దెప్పినట్లు నావిలేఖరి వ్రాసెను. నైజాము మార్పుల జరుగుటకే ఒప్పుకొని అనేకమార్పుల కేసు ప్రారంభించినట్లునున్నది. ఇప్పటి ప్రెసిడెంటును కాన్ఫిడెన్స్ డిప్యూటీను నేను చార్జి అప్పగించెదరు. హోండ్విహ్య మెంటునుండి నవాబు రహింయూరుజంగున్న, హోండ్విహ్య కష్టగాడును విరమించుటల ప్రకటించబడెను. (ఆ. (వె.))

రెవెన్యూ హాన్సురాజి

లాలాజీ యింకను నామినేషను దాఖలుజేయలేదు

లాలాజీ, నవంబరు 1:— జలంధరుసానునుండి లాలాబజు త్రాయకి పోటీగా ఆపెంబ్లియొన్నికను పోటీజేయుచున్న రైజుదా హాన్సురాజి నేడు నామినేషను దాఖలుజేసినట్లు జలంధరు నుండి తెలిపింపవార్తలను దెలియుచున్నది. లాలాబజుత్రాయ యింకనుదాఖలు జేయలేదు. (ఆ. (వె.))

గౌ|| సర్ బేసిల్ బ్లెక్లెట్టు గౌరవార్థము విందు జేయుట

రంగూను, నవంబరు 1:— గవర్నరు మెంటు భవనమునందు యిండియా అధికపభుగౌ గౌ|| సర్ బేసిల్ బ్లెక్లెట్టు గౌరవార్థము విందు నిన్ను జేయబడెను. సెక్రెటరీ పెన్షనరీయ వలన ప్రదర్శనయ్యె. (ఆ. (వె.))

పంజాబు కాంగ్రెసుకమిటీ విభేదములు

రాజీవరతులు

లాలాజీ, నవం 1:— నిన్న రాత్రి జరిగిన పంజాబు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘసమావేశ సమయమున కాంగ్రెసు నందలి రెండుపక్షములకును సంభిజేయు విషయమై చర్చింపబడెను. దీర్ఘ చర్చయైననీవన యాభివ్యయమును డిసెంబరు 5 వరకును ఆపిజేయుటకును, క్రొత్తకాంగ్రెసు సంఘమును ఏర్పించుటయు, మరికొందరభక్తుల తేర్పుటయు, ఒకరికొకరు విరుద్ధముగ ప్రచారముజేయుటయు వెంటనే ఆపవలెననియు, అట్టి క్రొత్తకమిటీల కేమియు యెన్నికలు జరుగకూడవనియు, ప్రభుత్వసంఘములుండి గాని పోటీగా అంబాలా, అమృతసరు, లాహోరు రావల్పిండి, డేరాఇస్కేలుఖాను, ధర్మకాలలలో కాంగ్రెసు యెన్నికలు జరుగునెడల యీ విషయమును వెంటనే అభిభారత కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహక సంఘము కాంగ్రెసు యెన్నికల జోర్డువ్వారా పరిష్కరింపగోరవలెననియు, యీ విషయమును డాక్టరు అన్నాదీ, బాబు రాజేంద్ర ప్రసాదుగారు అవసరమైన ఒకపంచాయితీదారును నియమించి నిర్ణయించిన బాగుండుననియు, యీతగా జాబి వన్సేసమావేశములోపల పరిష్కారముగానున్న యెడల ఉభయపక్షముల ప్రతినిధులను డిసెంబరు 5 వ తేదీ సమావేశమునకు రారనియు, పోటీ కాంగ్రెసు సంఘము లున్నచోట్ల, యెన్నికలు కాకపూర్వమున్న కాంగ్రెసు సంఘములద్వారానే పంజాబు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘము లేన పనిని జరుపుకొనవలెననియు తీర్మానింపబడెను. ఈ నిర్ణయముల మధ్యపక్షములవారు సంగీకరించిరి. (ఆ. (వె.))

ఆపెంబ్లి యెన్నికలు

రంగూను యూరోపియను అభ్యర్థి

రంగూను, నవంబరు 1:—రంగూనునుండి ఆపెంబ్లికి యూరోపియనాఫ్తాన మొక్కవానికి యిప్పుడు సభ్యుడుగనున్న డబ్ల్యు. యస్. లాంబుగాహోక్కరే నామినేషను దాఖలుజేసిరి. (ఆ. (వె.))

పూనా ప్రదర్శనము

డాక్టరు మాన్ గారు ముగించుట

పూనా, నవంబరు 1:— పూనాలో ప్రారంభింపబడిన పంచమ సాంవత్సరిక స్వదేశీ బజారు పాకిస్థానిక ప్రదర్శనమును మహారాజాబాగ్ లో నిన్న సాయంకాలమున పలువురు సభ్యులయెదుట డాక్టరు మాన్ గారు ముగించిరి. ఆసిస్టెంటు సెక్రటరీ బి. వి. ఖర్వానేగారు ప్రదర్శననివేతకమును జదివరి నివేదికమునందలిట్లుండెను:—50 దినములనుండి ప్రదర్శనము తెరవబడియొండెను. రెగి వేలమంది ప్రేక్షకులు వచ్చిదర్శించిరి. రు 85,000 ల వరకులు అమ్ముడు పోయెను. సరఫరల కియారు చేసికొనివచ్చినవారిలో సానునరేమాండు, ఉన్ని మిల్లు, గుడ్ రాబ్ బాటును సేఫ్ అందు కావినట్లు మేకర్లు, అహమ్మదాబాదు రామకృష్ణ మిల్లును వరుసగా 6,7,4 వేల రూపాయల వ్యాపారమును జేసెను.

డాక్టరు మాన్ గారు ఏర్పాటు చేసినవారి నభినందించి వ్యవసాయమునకును పరిశోధనకును సంఘర్షణములేదని చెప్పిరి. వ్యవసాయమును దాని ననుసరించియున్న వ్యక్తులను కలిపినగాని వ్యవసాయాభివృద్ధి సాధ్యపడదని చెప్పిరి. హిందూదేశమునందలి వర్షులను పెంచుటయు చేతికేయు మున్నగునవి సన్నిమెంటరీ పరిశ్రమలుగా పెక్కిరి ఉన్నది స్థిరీకరింప రావలసియున్నవని చెప్పిరి.

డాక్టరు మాన్ గారికి వందనములర్పించుటతో సభ ముగిసెను. (ఆ. (వె.))

గోదావరిబాయి కెల్లూరు కన్య

బి. ఎ. డిగ్రీపరీక్షయందు ప్రత్యేక లయ్యె

పునహ, నవంబరు 1:— సాహిత్య కాస్త్రభాగముంగ భారతీయవ్యాఖ్యకాస్త్రమును గురించి వ్యాసమును పంగ్కరమందు వ్రాసి బి. ఎ. డిగ్రీ పరీక్షయందు గోదావరిబాయి కెల్లూరు కన్య విజయమొందెను. (ఆ. (వె.))

మంత్రివర్గమువారికి గ్రామోద్యోగులపై గల అభిమానము

గ్రామోద్యోగులకు కనీసము 20 రూప్యములు జీత ముండవలయునను ఉపపాదనమును మంత్రివర్గమువారు ఆక్షేపించుట

“గ్రామోద్యోగులకు కనీసము 20 రూప్యములు జీతము నిర్ణయించవలయునని సభవారు ప్రభుత్వమువారికి సలహా ఇచ్చుచున్నారు.” 1923 సంవత్సరము డిసెంబరు నెల 10 వ తేదీన సి. వి. వెంకటరమణయ్యంగారు మదరాసు శాసనసభలో ఈతీర్మాన ముపవాదించిరి.

ప్రభుత్వ సభ్యులు నామినేటెడు సభ్యులతో కలసి మంత్రులు మంత్రివర్గమువారు వ్యతిరేకముగ సమ్మతుల నొసగి తీర్మానము నొడగొట్టిరి.

వోటర్లు గమనించవలసిన విషయము

1924 సంవత్సరము ఆగస్టు 23 వ తేదీన జి. ఎ. రామలింగం శైలిగా రీక్రింది తీర్మాన ముపవాదించిరి:- “పల్లెకు సర్వీసుల విషయమై లీకమీషనువారు గావించిన సూచనలను ఈరాష్ట్రమున అమలునం దుంచకూడదని ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి సభవారి అభిప్రాయముగ తెలుపవలయునని మద్రాసు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నారు.”

ఈతీర్మానముపై సమ్మతుల పుచ్చుకొనునప్పుడు మంత్రులు తటస్థముగ నుండిరి.

ఉద్యోగవాంఛ గలిగి ఎల్లప్పుడు ప్రభుత్వమువారి దయపై ఆధారపడి యుండువారు ఉన్న తోద్యోగుల జీతములను తగ్గింపవలయు నను సమ్మతుల నొసగగలరా?

గ్రామోద్యోగుల జీతములను హెచ్చించుట అవసరమని సమ్మతుల నొసగినవారిపేర్లను ఈదిగువ ప్రకటించుచున్నాము.

1. గౌ. పానుగలురాజుగారు, 2. సర్ ఎ. పి. పాత్రోగారు, 3. యస్. ఆర్. వై. లింగనేడు ప్రసాదుగారు 4. ఎ. వి. భానోజరావు, 5. పి. సి. యతిరాజులనాయుడుగారు, 6. బి. మునుస్వామినాయుడుగారు, 7. ఎ. రామస్వామిమొదలిగారు, 8. పి. కేశవశెట్టిగారు, 9. జె. కుప్పస్వామిగారు 10. సర్ కె. వెంకటరెడ్డినాయుడుగారు, 11. జి. తనికాచలం శైలిగారు.

గ్రామోద్యోగులు మరల వీరినే శాసనసభ కంపెనరా?

నవంబరు 8 వ తేదీన కాంగ్రెసు అభ్యర్థులకే వోట్ల నొసగుడు.

ఆంధ్రవిద్యార్థి మహాసభ

నవంబరు నెలలో చెన్నపురమున జరుగును

1. సన్మాన సంఘాధ్యక్షులు—గౌ. నేమలరావు రామ శాస్త్రి పంతులుగారు బి. ఏ. బి. ఎల్. కాన్సిలు ఆఫ్ స్టేటు సభ్యులు.

కార్యదర్శులు—తేకుమళ్ల రామచంద్రరావుగారు బి. ఏ. ఆనంద్, ప. పారిజాతమూర్తి, సి. వెంకటరెడ్డిగారు.

సన్మానసంఘసభ్యుల నామములు గురువారమునాడు ప్రచురింపబడును.

2. ప్రతినిధుల టికెట్టురుసుము ఒక్కరూపాయి ప్రత్యేకము.

3. ఆంధ్రవిద్యార్థుల రైల్వేరుసు ప్రతినిధులు కాన్సర్జులు.

4. మహాసభలో తీర్మానము లుపపాదించ దలచినవారు సన్మానసంఘాధ్యక్షునకు (ఫర్మాన్ పాస్, మైటాఫూరు చెన్నై) ఆతీర్మానములను పంప ప్రార్థితులు.

5. ఇతరప్రదేశములనుండి వచ్చు ప్రతినిధులకు ధనము క్లిచ్చుకొనకయే భోజనసదుపాయమును బసచేయుటకు సదుపాయమును చేయబడును. ఇట్లే స్వచ్ఛంద భటులకును ఏర్పాటు చేయబడును.

6. స్వచ్ఛంద భటులవలన చేరదలచినవారు ఖాన్దిట్ల ఫిలిప్స్ విధిలోనుండు జయంతి సుబ్రహ్మణ్యముగారికి యందు మాడవ తేదీలోగా ప్రాయశ్చరింప.

ప. పారిజాతము

తేకుమళ్ల రామచంద్రరావు

సి. వెంకటరెడ్డి

కార్యదర్శులు

బీహారు, ఒరిస్సా నామినేషనులు

మరికొన్ని విశేషములు

పాట్నా, నవం 1:- ఆసెంబ్లీకి, రాష్ట్రీయ శాసనసభకు నామినేషనులు నేటితో ముగిసెను. పాట్నా కాన్సిల్లు యెస్సీలో ఒక్కటైనను పోటీకేయకుండు విషయబడలేదు. బాబు అంబికాప్రసాదసింగ్ స్వరాజ్య పక్షమునుండి రాజీనామా నివృత్తులన కాంగ్రెసునందు భంగముగల్గెను. ఆయన పాట్నా సాహాబాదు డివిజనునుండి ఆసెంబ్లీస్థానము వహించెను. ఇప్పుడు యాస్థానమునుండి మరల నెన్నికలకు నిలువట లేదు. మహమ్మదీయస్థానములకు నామినేషనుల పోలికను నవంబరు 2 వ తేదీన జరుగును. మహమ్మదీయేతర స్థానములకు నవంబరు 3 వ తేదీన జరుగును. పోలికల మైనవిషయ అభ్యర్థుల పూర్తిపట్టిక సిద్ధమై వివిధపక్షము లెంతిమంది అభ్యర్థులను తెల్పెదరో తెలుసుకొనవచ్చును. ఇంతవరకు నామినేషనుల దాఖలుజేసిన అభ్యర్థులెంతయో యెవరెవరగా:

ఆసెంబ్లీ పాట్నా సాహాబాదు:— రూపవిహారి కిశోర శరణు (స్వ)

బీహారు ఒరిస్సా శాసనసభ, భూస్వాములు పాట్నా డివిజను-బాబు చండిపత్ సాహెబ్.

తూర్పు పాట్నా మహమ్మదీయేతరము (యూరల్) బాబు రాజేశ్వరీప్రసాద శర్మ.

పాట్నా మహమ్మదీయేతరం (అర్బన్) బాబుకాన్య నారాయణసింగ్ శర్మ. (అ. ప్రె.)

మాయవరం - బ్రాంకుబారు నూతనరైలు

దక్షిణఇండియా రైలుమార్గమున నూతనమార్గ నోకశాఖ చేర్చబడును. మాయవరం-బ్రాంకుబారు రైలుమార్గము, సమగ్ర తీరమున 19 మైళ్ల వరకు నూతనమార్గ నిర్మింపబడెను. ఈ నెల 24 వ తేదీన తెరువబడును. 20 వ తేదీన గవర్నరు మెంటు రైల్వే సీనియరు ఇన్స్పెక్టరు లింగ్ కేయను, (అ. ప్రె.)

న్యాయస్థానవార్తలు

ఫోర్జరీ ప్రామిసరీ నోటు

న్యాయమూర్తి వాలసుగూరి దినమున హైకోర్టు క్రిమినలు సెషన్సునందు ఫోర్జరీ ప్రామిసరీనోటుకేసునందు తీర్పుచెప్పిరి.

ఈకేసులో ముద్దాయి అబ్దుల్ అరూఫ్ అనునతడు ఆగస్టు 12వ తేదీన, ఆదిజమాల్ మూరు సాహెబు అండు కంపెనీకి జని, తాను పి. అబ్దుల్ కరీముగారి యేజెంటునని చెప్పి రు 200 లకు మిరపకాయల బస్తాలను దీసుకొని, సదరు మొత్తమునకు మారుపేరుతో ప్రామిసరీ నోటును ప్రాసెస్ చేసెను. పి. అబ్దుల్ కరీముగారు ప్రాతఖాతాదారగుటచే, కంపెనీవారాతః ని ఏజెంటునని చెప్పుకొనిన ముద్దాయిని విశ్వసించి, మిరపకాయల బస్తాల నొసగిరి. ముద్దాయి సదరు సరకును కొనిపోయి ఆగ్వారుచెట్టి అను కమిషనువర్తకువకొసగి, వానికి బదులు మరొకొన్ని వస్తువులను రు 50 ల రొక్క-మును దీసుకొనెను. కంపెనీవారు పిమ్మట అబ్దుల్ కరీముగారిని వాకబుజేయగా మోసము బయల్పడెను.

ముద్దాయి తాను నేరమును గాననివాదించుచు ఆగస్టు 12 వ తేదీన తాను చెన్నపట్టణమున లేనేలే ననియు వాణియంబాడియందుంటిననియు చెప్పెను.

విచారణ ముగిసినపిమ్మట జూరీవారు, “మోసము” నేరముక్రింద దోషి యని యేకగ్రీవముగ నభిప్రాయ మొసగిరి. ఫోర్జరీ నేరముక్రింద దోషియని 7 గురు జూరరులును నిర్దోషియని 2 గురు జూరరులును డెక్లెరి. న్యాయమూర్తి జూరీ అభిప్రాయము సంగీకరించి ముద్దాయికి ఒక్కొక్క నేరముక్రింద నాల్గేసి సంవత్సరమున కఠినశిక్షలును విధించిరి. రెండు శిక్షలును ఒకే మారనుభవింపవలెనని యుత్తరువుజేసిరి.

* * *

మనిషర్లును దొంగిలించుటకు 5 వత్సరములు

న్యాయమూర్తి వాలసుగూరి పిమ్మట మరియొక దొంగతనమునేరమును విచారించిరి. డి. ఆర్. క్రినివాసరా వసునతెడు అక్టోబరు 13 వ తేదీన సాహుకారుపేట పోస్టాఫీసుకు వెళ్లి వచ్చుచుండెను. ఇంకను పోస్టాఫీసువద్ద నుండగానే నల్లశేనుఅను నతడు అతనిజేబులోనుండి మని పర్సన్ను లాగుకొని పరుగెత్తజూచెను. ఇంతలో క్రినివాసరా వాతని చేయి లింకించుకొని దొంగదొంగయని యరచెను. ఇంతలో పెద్దిగుంపు చేరి ముద్దయయగు నల్లశేనును పట్టుకొనిరి.

ముద్దాయి తాను నేరము జేయలేదని వాదించెను. కాని జూరీ ముద్దాయి నేరముడని ఏకగ్రీవముగ నిర్ణయించెను. న్యాయమూర్తి జూరీనిర్ణయము సంగీకరించి తీర్పుచెప్పెను. ముద్దాయి ఇదివర కేడు పర్యాయములు, దొంగతనమునకు శిక్షింపబడెననియు ఇంకను బుద్ధి రాలేదు గనుక కఠినముగ శిక్ష యవసరమని యెంచి, ముద్దాయికి 5 వత్సరముల కఠినశిక్షను విధించిరి.

* * *

గడియారపుగొలుసు దొంగతనము

న్యాయమూర్తి వాలసుగూరిదినమున విచారించుచున్న మరియొక కేసులో ముద్దాయియగు అమలదాసు, “దొంగతనము” నేరమొనర్చెననియు అటుగానిచో “దొంగసొత్తును దగ్గరనుంచుకొనిన” నేరమొనర్చెననియు ఆరోపింపబడెను.

కేసువిషయములివి. రాయపురము వైద్యశాలలో నూపరింపెండెంటుగు పి. ఎఫ్. మాతీయాసుగారు సెప్టెంబరు 9 వ తేదీ సాయంత్రము, తన గదిలో కోటు జేబులో బంగారు గొలుసు గల గడియారమునుంచి, వంకెతులింపెను. రాత్రి 9 గంటలకు జూడగా గొలుసుగడియారము కనిపించలేదు. ఆ మరునాడుదయ మావిషయమును, పోలీసువారికి రిపోర్టుజేసెను. సెప్టెంబరు 22-వ తేదీన ముద్దాయి బంగారము గొలుసును చెనాబజారునందొక వరాపునద్దకు దీసుకొనివెళ్లి రు 50 లకు అమ్మజూచెను. వరాబు, తూకకివేసి చూడగా ఆ గొలుసులోని బంగారు ఖరీదు రు 65 లుండునని డెక్లెరిసెను. అందుపై వరాబునకు అనుమానముగలిగి, డబ్బిచ్చెదనని వంకపెట్టి ముద్దాయిని పూలుబజారు పోలీసు స్టేషనునకు దీసుకొని పోవుచుండగా, స్టేషను సమీపించుసరికి ముద్దాయి పరుగెత్తిపోసాగెను. ఇంతలో కేకులు వేయగా అచ్చటనున్న వారు ముద్దాయిని పట్టుకొని స్టేషనుకుగొని వచ్చిరి. పోలీసువారి దృష్టట ముద్దాయిని సోదాజూడగా అతని వద్ద గడియారముగూడ దొరకెను. పిమ్మట మతయూనగారు గడియారముగొలుసు తనవేనని గుర్తించెను.

ముద్దయ తానేమియు నెరుగనని వాదించెను. కోర్టువారిచేత ఫలహారములకు లేచిరి

మహాపాత్రలు

ఆడిటరుల సంఘము:— రేపు సాయంకాలము 5-30 గ. లాకాజీతి భవనమునందు సభ జరుగును. టి. కె. దొరస్వామిఅయ్యగారు “రిజర్వ్ బాంకును” గూర్చి ఉపన్యసించెదరు. బి.టి. బోసుగారు అధ్యక్షత వహించెదరు.

మదరాసుగవర్నరు బర్మాప్రయాణము
రంగూను, నవంబరు 1:— రాబోవు క్రిష్టమును పండుగను గడపుటకు మదరాసు గవర్నరు భార్యాసమేతముగ డిశంబరు 20-వ తేదికి రంగూను దిగెదరు. వారు బర్మాగవర్నరుతో మాండలేనగరమున కొన్ని దినములు గడ పెదరు. (అ.ప్రె.)

శ్రీ ధన్వంతరిజయంత్యుత్సవము
భీమవరం తాలూకా నిడమల గ్రామంలో నెలకొల్పబడిన లోకకోశంధుధర్మార్థయశ్చక్ర వైద్యశాలలో డి 8-11-19౨6 తేదీన శ్రీధన్వంతరి జయంతి జరుపబడును. డాక్టరు మండలపర్తి వెంకట సుబ్బారావు.

రాకపోకలు:— గాంధీ వర్షాగృహకు. సర్ హాజీ ఇస్మాయిల్గార్లు, కలకత్తాకు, ఇ. ఎం. బహదూర్, పల్నాకిమిడి రాజాగారు, ప్లాన్ ఫిజరల్గారు, టి. ఇ. మాయరగారు నిన్న రాత్రి వెడలిరి. ఆర్. డబ్ల్యు. లిటిల్ గుప్తాగారు నేడవయము వచ్చిరి. నెలపునై ఇంగ్లాడు బోవుచున్నారు. కర్నూలు రాంధర్మగారు నేడుదయము వచ్చిరి.

తిలకు సిరాపాడి:— రాష్ట్రీయ కళాభవనవారిచే తయారు చేయబడిన రి రంగుల సిరాపాడి మారు చేరినది. నలుపు, నీలి, ఎరుపు, ఊదా, ఆకుపసుపు రంగులుగల సిరా పీనితో తయారు చేయవచ్చును. చన్నీటిలోగాని వేడినీటిలోగాని కేసినా వంటకే కరగి సత్వరముగ నువయోగింపవచ్చును. ఇండియా, బర్మా, సింహళములను ఎక్కువచెల్లుబడి యగుచున్నది. వియత్నాం:— ఎం. ఎస్. కొత్త్రై అంతుపన్ను, అనకాపల్లి, విశాఖపట్నంజిల్లా అని వ్రాసి తెప్పించుకొనవచ్చును.

దేవువన్ ప్రాంతభౌతికము:— శ్రీవాన్ హాటలుకు చెందిన భలహరములశాఖను ప్రత్యేకించి దేవువన్ అను పేరుతో చీనాబజారునందలి 286 నెంబరు గృహమున నిన్నుచు ధ్యాపాం 8 గంటలకు రెస్టారెంటును ప్రారంభించిరి. దీనిప్రారంభోత్సవమునకు కొందరు ప్రముఖులు విచ్చేసిరి. ఏ. రామస్వామిమొదలగువారు ఈరెస్టారెంటును చూచుచు మర్యాద నమసరించి తెరిచిరి. వచ్చిన అతిథులకు అల్పాహారములిచ్చి రెస్టారెంటుయజమానులు గౌరవించిరి. ఇచట తియారక పదార్థములు రుచ్యములుగ నున్నవి. మదరాసువాగులు దీనిని నృద్ధిలోనికి తీసికొని రావలయునని వేరుగ చెప్పనక్కరలేదు.

ఒక్కరాత్రి మూడు

దొంగతనములు

రూ 4000 పైగా పోయెను

మైసూరు రామపేటయందు నేడుదయము చాల అలజడి కలిగెను. నిన్నరాత్రి లాయడుకోడునందు కొందరు ధనికులయొద్దలో నరుగ దొంగతనములు జరిగెను. దాని చంద్రులే భారత యుగ గారింట, నీళ్ల గది కిటికీ మధ్యలు విరచి దొంగలు లోన బ్రవేశించిరి. ఎగలపెట్టెలు, వస్తువులు కుమారు రూ 4000 విలువగలవి అపహరించిరి. టాడియనుగారి (బాలభటసంఘము) యింటచోరబడి గుమారు రూ 100లు నగ దపహరించిరి. టి. ఎస్. రామస్వామిఅయ్యగారి వింగాలో నాభరల యొద్దలోదూరి ఒకశ్రీమేడలోని బంగారముగొయను ఎత్తుకపోయిరి. మూడు చోరిలు ఔకగుంపువారిచేతనే జరిగినట్లు తోచుచున్నది. రా. బి. జగదీశయ్యగారు, అసిస్టెంటు కమిషనరుగారు తదితరులు విచారించుచున్నారు.

కావలెను

కృష్ణాజిల్లా గుడివాడతాలూకా యలకుర్రు గ్రామములో నుండు శ్యామల భర్త పాతశాలకు ప్రధానోపాధ్యాయుని స్థానమునకు పెరిండ్రి ప్రైవేటుగారు కావలయును. దరఖాస్తును శ్యామల భర్తపాతశాలా మేనేజరు, యలకుర్రు, నిడుమోలు పోస్టు, కృష్ణాజిల్లాకు పంపవలయును.

పశ్చిమగోదావరిజిల్లా

తాలూకా డివిజనుల యేర్పాటు
నూతన పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా యేర్పాటులను గూర్చి నెం. 361 ప్రకటన సవరించుచు, 1927 జనవరి 1 వ తేదీనుండి సవరణజిల్లాలో డివిజనులు యాదినవ తాలూకాలను గర్భియుండవలెనని గవర్నరుగారు నిర్ణయించుచున్నారు:—
డివిజనులు. తాలూకాలు ముఖ్యస్థానము
నిడమవోలు 1. నిడమవోలు నిడమవోలు
భీమవరం 2. కావవరపు కోట భీమవరం
1. తాడేపల్లిగూడెం
2. భీమవరం
నర్సాపురం 1. నర్సాపురం నర్సాపురం
2. తిలవరం
ఏలూరు ఏలూరు ఏలూరు

దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులకాంగ్రెసు

అ. భా. కాంగ్రెసుకార్యదర్శికి సందేశము
మదరాసు, నవం. 2:— అ. భా. కాం. సంఘమువారు కలకత్తాలో సభిజేసి దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారు నిర్ణయించిన ముల చట్టము గావించుటను నిరసించుచు తీర్మానించిరి. ఆతీర్మానమును అందుకొనుచు దక్షిణాఫ్రికా భారతీయ కాంగ్రెసుకార్యదర్శి, అ. భా. కాంగ్రెసు కార్యదర్శికి యాదినవ సందేశము పంపెను:—
“మికాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు కలకత్తాలో జూలయి 7 వ తేదీన తీర్మానించినందులకు మేము కృతజ్ఞులము. మీరు దక్షిణాఫ్రికా భారతీయుల విషయమున యెల్లకాలము శ్రద్ధవహించి ప్రోత్సహించుచుండురని మికాంగ్రెసువారు నమ్ముచున్నారు. (అ.ప్రె.)

యుద్ధస్మారకదినము

నవంబరు 11 వ తేదీ యుద్ధస్మారకదినముగ గణింపవలెనని కొన్ని సూచనలను ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి:— రైల్వేట్రైము ప్రకారము ఆనాడు ఉదయము సరిగ 11 గం. అన్ని వసులు 2 నిమిషములపాటు నిలుపుజేయవలెను. రైల్వే నీటి ప్రవాహము తప్ప కిక్కిన వన్నెయు నిలుపుజేయవలెను. మదరాసులో 11 గం. నుండు పేల్చబడును. చాకలిపేట, వేపేరీ నంగం బాకములలో గూడ ఆయమును గుండు పేల్చబడును. ఉదయం 8 గం. అందరు గంట సరిజాముకొనబడుగాను ఫోటోలో నుండుపేల్చబడును. చర్చీలలో 11 గం. పూర్వము 5 నిమిషముల పాటు గంటలు వాయిచబడును. అన్ని కచేరిలోగూడ రెండు నిమిషములపాటు నిశ్శబ్దముగ నుండగోరుచున్నారు.

త్రాగుడునావుటకు ప్రయత్నములు

మేజిస్ట్రేటు మాట్లాడకూడదని ఉత్తరువిచ్చుట
కొచ్చిన్, నవం 1:— పౌరప్రభ యను ఆంగ్లో-దేశీయ భాషాచైతన్యపత్రికా సంపాదకులును తిరువాన్కూరులో ముద్రాపాన నిషేధోద్యమప్రచారకులును అను పాతెట్టుగారిపై 1098 రిగ్యులేషన్ IV ప్రకారము అనాటినుండి యెచ్చటను మాట్లాడరాదని మేజిస్ట్రేటు తుత్తరువు పంపినట్లు కొట్టాయము నుండి తెలియవచ్చుచున్నది. (అ.ప్రె.)

బోడినాయకుడు మ్యునిసిపాలిటీకి మూడవసారి రావు సాహెబు అలగనంచెట్టియ్యగారు అధ్యక్షులుగా నెన్నుకొనబడిరి.

నాగపట్నము మునిపలు కొన్నిసార్లు జనాభా యం. జి. మేజిస్ట్రేట్ మరీకయ్యగారు చైర్మనుగా ఎన్నుకొనబడిరి.

కుంభకోణం మ్యునిసిపాలిటీకి సింగరం చెట్టిగారు ఉపాధ్యక్షులుగా నెన్నుకొనబడిరి.

మలబారు టెనెన్సీబిల్లు

గవర్నరుగారు అంగీకరించకుండుట
గొప్ప లోపములు సూచించుట.
ఈ దిగువ ప్రభుత్వప్రకటన వెలువడినది:—
ఈ మధ్య కాసనసభవారిచే ఆమోదించబడిన మలబారు టెనెన్సీ బిల్లును గవర్నరుగారు నిరాకరించిరి. ఈ విషయము కాసనసభవారికి తెలియజేయబడును. ఈలోపుగ ఇండియా ప్రభుత్వచట్టము 81 (1) సెక్షను ప్రకారము తన బాగ్యతను నిర్వహించుటకై గవర్నరుగారి చట్టమునేకారణముచే నిరాకరిం రో స్టప్టుముగ సూచించవలెను.
కాసనసభవారు ఆమోదించిన రూపముననున్న చట్టము నందు కొన్ని అసందర్భములు, అవ్యక్తమునాచనలు, తదితరలోపములు గలవు. వీనినలన కోర్టులందు దావాలు పెరిగిపోయినట్లు ము ఆచరణయోగ్యము కాకుండును. మరియు యీ చట్టమును బట్టి సంఘములో నొక తెగవారు అటువది, డెబ్బది ఏండ్లనుండి న్యాయస్థాన తీర్మానముల ప్రకారము అనుభవించుచున్న ఆస్తులపైనున్న హక్కులను తొలగించి తగిన ప్రతిపాద మొసంగక యే హక్కులను గోల్పోవలసివచ్చును. ఈతీర్మాన చట్టము అన్యాయముగ కొందరి హక్కులను తొలగించును. ప్రజాశ్రేయము నారసి కొంతవరకు కొందరి హక్కులను తొలగింపవలసివచ్చినను అట్లు చేయుటలో న్యాయముగ ప్రవర్తించవలెను. అట్టిన్యాయ దృష్టి ఇందు గన్పించదు. మలబారు జిల్లాలో భూముల విషయమును కొన్ని ముఖ్య సమస్యల పరిష్కరించుటకు తెలపజేయబడినను అట్టి సమస్యలను యీచట్టము సంతృప్తికరముగ పరిష్కరించుటలేదు. అట్టి సమస్యలపూర్తిగా కాకపోయినను కొన్ని అంశములందైన యితరజిల్లాలలో గూడ గలవు. జిల్లాకే సరిపోవు నను నమ్మకముతో కాసనములు చేసి ఈ ముఖ్యవిషయము లన్నింటిని బాగుగ యోచి వేరొక కాసనము గావించవలెననియు ప్రభుత్వమువారు నిర్వచారణ జేయవలెననియు గవర్నరుగారు కోరుచున్నారు.

నిర్మలచంద్ర సేనుగుప్తాగారు

నాగపట్నంలో తపాలాశాఖవారి సభ
నాగపట్నం, నవం. 1:— తెంగాలు పోస్టల్ శాఖా కార్యదర్శియు లేబరుప్రతికా సంపాదకులు నగు నిర్మల చంద్ర సేనుగూ బి. యల్. గారు నడరాసు రాష్ట్రీయశాఖా కార్యనిర్వాహకవరం ముదలియారుగారితో ప్రచారము నిమిత్తము చచ్చికి వచ్చిరి. నేనగస్తాగారు సాయంకాలము బహిరంగలో నువన్యసించుచు సంగుములో చేరనట్టి తపాల ఉద్యోగి చేరవలసినదనియు వారి యిబ్బందులనుగూర్చి తేల్కినవారును (ప్రభుత్వ) నవలెననియు చెప్పిరి. (అ.ప్రె.)

కుంభకోణం సభ

కుంభకోణంలో పోస్టల్ సర్వీసునుగూర్చియు దాని నెట్టభివృద్ధి చేయవలసినదియు మున్నగువిషయములనుగూర్చి గుస్తాగా రుపన్యసించిరి. హైకోర్టువేటు రావుబహు: కృష్ణస్వామి అయ్యంగారు అధ్యక్షత వహించిరి. మొట్టమొదట కీ! కే! యస్. రంగస్వామి అయ్యంగారు సానాభూతి తీర్మానము గావించబడినది. తరువాత ఉపన్యాసములో పోస్టల్ రేటు ఎక్కు నున్నవనియు దానికంటే పోస్టల్ సౌకర్యము లెక్కువ కలిగి వలెనని ప్రజలు కోలవలెననియు పోస్టల్ రాబడిలో సామ్యము గ్రామములలో పోస్టల్ ఏర్పాట్ల సభివృద్ధి జేరటకు వినియోగింపబడవలెననియు సేనగుప్తాగారు చెప్పిరి. (అ.ప్రె.)

వైమానికులు

కర చీ నవంబరు 2:— కృష్ణ రిగ్నాటు రెఫ్ టెనం కాస్తు గారలు నేటిరాత్రికి కలకత్తా చేరవలెననే ఉద్దేశ్యముతో ఉదయం 7:10 నిమిషములకు కరాచీనుండి వెడలిపోయి ప్యారిసులో వారు ఆక్టోబరు 18 వ తేదీన బయలుదేరి పరిస్థితి సింధుశాఖమీద నున్న చాక్కును 32 గంటలలో చేరిరి. దూర మింతవడిగా వచ్చినవా రిదివరకెవ్వరులేదు. నిన్ను (తి వారిచ్చటికి ఆకస్మాత్తుగా వచ్చిరి. (అ.ప్రె.)

ప్రాచీనవిజ్ఞానాన్నత్యము

నర్. సి. పి. రామస్వామిఅయ్యరుగారి ప్రసంగము

జ్ఞానపురిసంస్కృతకళాశాల సాంవత్సరిక బహుమతిప్రధానసభ

"జీవితముయొక్క వివిధస్వరూపములందలి భావములు మరుమనము. భారతవర్షము ఆగ్రగణ్యమైనదనియు, భారతవాది యైహికైర్వార్యసంపాదించినదియు మరుమనము రానివలయు. పాశ్చాత్యసంస్కారసంజనితమే నేటి యాపునరుద్ధరణ ప్రయత్నము" అను మైములతో మొన్నటిసాయంత్రము చెన్నపురి సంస్కృతకళాశాల సమావేశమున కధ్యక్షత వహించిన నర్. సి. పి. రామస్వామిఅయ్యరుగారు తమయొక వ్యాసమును ముగించిరి. సనాతన విజ్ఞానసంపదము, కళాభావములగుర్చి అధ్యక్షులను మరికొందరు ప్రముఖులు మాట్లాడిరి. సభకురుదెంచిన పెక్కుమందిలో న్యాయమూర్తి, వి. వి. శ్రీనివాసయ్యంగారు, మహామహాపాధ్యాయ స్వామిశాధకశ్రీ గౌ. యన్. చంద్రశేఖరఅయ్యరు, కే. వి. శేషయ్యంగారు గారులు గతరు. విద్యార్థులకు బహుమతులు పంచిపెట్టబడినది.

ప్రార్థనానంతరము న్యాయ. వి. శ్రీనివాసయ్యంగారు అధ్యక్షునిగ నర్. సి. పి. రామస్వామిఅయ్యరుగారిని ఉపపాదించుచు కీ॥శే॥ గౌరవనీయ వి. కృష్ణమాచారిగారి కౌతలములు శబడియున్న సంస్కృతకళాశాలయొక్క నభాధ్యక్షపదవి కీ. శే. కృష్ణమాచారిగారి స్థానమును గైకొనిన నర్. సి. పి. రామస్వామిఅయ్యరుగారిపై బతుకుంతయు బిప్పియున్నదనిరి. కీ. శే. వి. కృష్ణమాచారిగారి దూరదృష్టిని, యుగంధర ప్రజ్ఞను, ఉదారబుద్ధిని, ధర్మభక్తరతను గీర్తించి కొలదిసంపత్తిములనుండియు దేశీయులు సనాతనసాంప్రదావిజ్ఞాన నాగరికతల నుద్ధరించుటకై ప్రయత్నములు సలపుచు వివిధకళాశాలలలోను పరిశ్రమను సంస్కృతభాషను గలతలు కావశ్యకమును గుర్తించుచున్నందులకు సంతసమును వెల్లెబ్బిరి.

కే. బాలసుబ్రహ్మణ్యయ్యరుగారు తపాదనను జలపరచి నవీదప కళాశాలపాధ్యాయ, విద్యార్థివర్గముతరపున రామస్వామిఅయ్యరుగారు భారతవర్షమున కొనర్చిన అద్భుతసేవలను గుర్చి ప్రశంసించుచు నొక సన్మానపత్రము సమర్పించ బడినది.

కళాశాలయందు పండితులుగనితేసి స్వర్ణములైన మహామహాపాధ్యాయ పంచాంగకేళాశ్రీగౌ. గారి మరణమునకు వగమము కళాశాలకు సంస్కృతభాషను వారొనర్చిన ఘనమగుసేవలను గొనియాడుచు నొక తిర్యగ్పాము గావించిరి.

నర్. సి. పి. రామస్వామిఅయ్యరుగారు

పార్వధ్వనులవధ్య లేచి మాట్లాడుచు సంస్కృతకళాశాలలో పరిచయము గలిగియున్నందులకు సంతసమును, తమకు సన్మానించినందులకు కృతజ్ఞతను ప్రకటించిరి. విద్యాసంస్థలకనేకముగ విగుల సాయపడ తమగురువరు వి. కృష్ణస్వామి అయ్యరుగారు స్వతః, స్వవిజ్ఞాన సాంప్రదాయప్రేమను తమలో కలుగజేసినది.

"మనప్రయత్నములందరికీ భాగము నివ్వలగుచున్నది. పండువలననే మనప్రాచీనసారస్వతవాఙ్మయములందు గల ప్రధాన సూత్రముల గోల్పోయి తిరగ వానింకను బడయుజాలకుండినందున. ఒక్కొక్క మనుజున కొక్కొక్క కృషి భావము, అభిరుచి యుండునటుల ఒక్కొక్క దేశమున కొక్కొక్క నైజమును, అభిమతములును గలవు. అవి ఆదేశముయొక్క కృత్రిమతనములై యుండును. మూతనవిషయముల నెరుంగుట, ప్రతిపక్షపును పరీక్షించుట మున్నగు పరిశోధనా స్వభావము ప్రాచీనజీవితము లందును, వివిధ సృష్టికేతించి, అదృష్టానదృష్టములకు సరకుజేయు కుండుటయు, గాంధీర్వమును ఆంగ్లేయులందును గాననగును. విజ్ఞాన సాందర్యత్యేమే భారతీయజ్ఞానాన్నివాసము. జప నిమగ్నుడై కూర్చుండు బుద్ధిచేతని స్థితి విశ్వసయోగ్మాన మగు మోము, ఈస్థు బాహ్యంతరపరి కుద్ధివలననుద్రియ ఇందిగ్విజయములను జనించిన సంక్లిష్టతగాని పరావృత సామాన్యముగ తలంపెడి కూన్యమును తిగివెలుగు గారు. ఇదియే భారతీయమనకు నైజజీవితము. భారతీయమందలి నాటకము, చరిత్ర, కవిత్వము వాఙ్మయ మంతయు నిగ్రహమును, మానవప్రకృతిపై విజయమును ప్రకటించును.

నిజమగుచైరాగ్యము - భోగానందము

భారతీయతత్వము కేవలము చైరాగ్యమేయనట సత్యదూరము. అన్నిటినిత్యజించి, చేనిని సరకుజేయక, త్యజించుటకేమియు లేక పీడులందు బడి పొర్లాడు సాగువేయొగియని పెక్కండ్రచే శివబ్రహ్మచరునిది. ప్రపంచముందలి భోగముల ననుభవించి, ఆనందమునంతయు గ్రోలి, తదనంతరము సమస్తభోగములను త్యజించువాడే నిజమయ్యెను. భోగానుభవము పిమ్మట సర్వసంగతరి

త్యగము దైవాధీనము. ఇదియే మన విజ్ఞానముందలి ప్రధానతత్వము. ఏమిలేనివాడు, చేనిని కోరనివాడు ప్రపంచముం దన్నిసంఘములచే పూజ్యుడుగ పరిగణింపబడుచున్నాడను విషయము పలుకురు మరుమనమున్నది. అట్టిసిద్ధి కేవల మొక పుట్టుకచే రాదు. పుట్టుకవలన, పరిశీతులవలన, స్వాభావిక విజ్ఞానమువలన గలుగును. ఆతడు తాత్కాలిక భోగపరాయణత, షోషసంగ పరిత్యాగములను చెందుమార్గములలో నొకదానిని గైకొనును. త్యజించినవాడే గౌరవింపబడును; రాజాధిరాజులచేతులుమోడ్చి లేనివానిని (త్యాగిని) నేమితురుగాని ఉన్నవానిని గారు. మన మీవాడు ఉన్నతవర్ణమునుండి క్రిందకు జారి వివాదములకు లోనైతిమనిన సనాతనవిజ్ఞానతత్వమును మరుమనయే అందుకు కారణము.

గుడ్డిఅనుకరణము వివాదపాత్రపు

ఈ కళాశాలలోటి సంఘము ఆతత్వమును అవిజ్ఞానమును పునరుద్ధరింపవలెను. మన విజ్ఞాన సాంప్రదాయ పోషణ కిట్టి సంస్థలే నిలయుములు. మనకు సాంప్రదాయకమగు అధ్యాత్మిక జీవితమందు మనమొకవరుకు జనిన అంతవరుకు మోక్షము గలదనుమాటను జ్ఞప్తియందుకొనుచు, ఇతరదేశీయులను మూగవారివలె అనుకరించుచుండుమేని మనము నశించుము; నశింప తగుదుము. ఇట్టి విద్యార్థిలయములు ఈభావమునకు ప్రాత్యాపా మొనగి దివ్యజ్యోతిని వెలుంగజేసి వ్యాప్తిజేయుట కుద్దేశించబడినవి" అనిపలికిరి. పీదప అధ్యక్షులు విద్యార్థులకు పారితోషికముల నొసంగిరి.

సి. వి. కృష్ణసామిఅయ్యరుగారు

పీదప మాట్లాడుచు భార్యముకంటె నిపుడు సంస్కృతముపట్ల అభిమీనము చెచ్చినను ఇంకను దుఃఖితైర కళములందు కొంత ప్రాతికూల్యము గలదనిరి. సంస్కృతమందు మతమునకే ప్రతిపక్షవాదు లేకున్న ప్రాధాన్యమును జూపి అక్షేపించి యన్నారనియు మతముగాక వితరణలు లేనియో సంస్కృతమందు గలవని పలికిరి. గానము, చిత్రకళ, నాటకము, కవిత్వము మొదలగువానిని ఆనందింపజాలనివాడు విజ్ఞానయని చెప్పెను. అటులైన సంస్కృతమును గుర్చి మాట్లాడుచువుడు పీనిస్ల మరతురు. మనపూర్వీకు లెట్లు జీవించినదియు, వారొకరియొడ ఒక రెట్లు ప్రవర్తించినదియు, శ్రీల నెట్లు ఆదరించినది మున్నగు విషయము లాభావ తెలుపగలిగిన, ప్రజలు శ్రద్ధ వహించురు. సంస్కృతమును జరువగోరువారు గ్రంథసముదాయ హధికముగ నుండుటచే కష్టపడుచున్నారు. అందుచే వేదములు ఉపనిషత్తులు మున్నగువానిలో ప్రధానభాగములను చిన్నచిన్న పాత్రములుగా ముద్రించిన ఈకష్టమును నివారించవచ్చును. పండితులను తయారుజేసి, సంస్కృతవిద్యను వ్యాపింపజేయుటయే ఈ కళాశాల ఉద్దేశ్యము. ఈ ఉద్దేశ్యము కొనసాగుగాకయుని కొరిరి.

అధ్యక్షులు

కడపట మాట్లాడుచు భారతీయవిజ్ఞానమును మతమునకు మాత్రమే చెప్పి మాట్లాడుటలో నొక దురభిప్రాయము గలదనియు, ప్రాచీన భారతజీవనము మానవజీవితముందలి అన్ని కాఖిలలను సమానప్రాధాన్యతను ఆక్రమించినదియు, అతిప్రాచీనయుగముందలి శిల్పము పారిశుభవర్ణనముందును, చారిత్రకయుగాత్మ్యర్యముందలి చిత్రలేఖనము బ్రిటిషు మ్యూజియములోను కనుపించగలదని బలికిరి. పూర్వకాలపు గానమును మరచితిమన హోస్నియమే అందులకు కారణము. పూర్వచిత్ర లేఖనమును మరచితిమనినచో ఆజంతాచిత్రములను మరచి రచనకగే సర్వీయమయే కారణము.

భారతవిజ్ఞానము కళలయందు భావము ప్రధానముగాని, ఆకృతి ముఖ్యముగాదు. భారతీయులు కేవలము చైరాగ్యతరులే గారు. వారికి సర్వసాఖ్యప్రదమగు జీవితము గలదు. పండితులు ప్రదర్శనకాలలోని జంతువులవలె జాడబడుచున్నారు. పాశ్చాత్యపండితులవలె పీదను మనదేశమందు జీవితములో ప్రధానస్థానము నాక్రమించుటకు నిరోధముగలవు. వారికి అర్హమగు జీవిత పోలభ్యములు లేవు. భారతజీవితముందలి సర్వోత్తముఖమును భావముల మరువకుడు, భారతదేశము మహాత్మా త్యదశనందెననియు భారతకాతి సమస్త విశ్వర్యముల నభిలషించుననియు, పాశ్చాత్యసంస్కారసంజనితఫలమే ఈవాటిపునరుద్ధరణ ప్రయత్నమనియు మరుమనకుడని పలికిరి."

శకుంతలానాటకప్రదర్శనముతో అధ్యక్షులకు పందనములతో సభ ముగిసెను.

పార్సీసంఘవిద్యార్థివేతనములు

దూర్బి దిన్ సాగారి దానములు

బొంబాయి, నవం 1:-- పార్సీసంఘ విద్యార్థులకు నెకండరి ఉన్నతి సాంకేతికవిద్యలందు వేతనము లొసంగుటకుగాను జి. దూర్బిదిన్ సాగర్కు రైలు బొంబాయి విశ్వవిద్యాలయమునకు రు 42500 లను దానముచేసిరి. (ఆ. ప్రె.)

ధర్మ అసెంబ్లీ యెన్నిక

రంగవిహారీలాలు విజయము

మహామృదీయులు ప్రత్యేకప్రాతినిధ్యము గోరుట
ధర్మ, నవంబరు 1:-- భారత దేశములో కల సంయుక్త నియోజకవర్గమును ధర్మకాన్ఫరెన్సుయొన్నందుండి అసెంబ్లీకి ముగ్గురు పోటీ జేయగా ఫలితము ప్రకటించబడినది. ముగ్గురభ్యర్థులలోను రంగవిహారీలాలుగారు 1880 వోటువమ్ముటచేత యెన్నుకొనబడినటుల ప్రకటించబడినది. ఆయన యేపార్టీకిజేందని ఆభ్యర్థిగ పోటీజేసెను. లాలా శివనారాయణగారిని ఇండిపెండెంటు కాంగ్రెసు పార్టీ వారు పెట్టిరిగాని మొదటి రౌండులో 474 వోటు మాత్రమే వచ్చెను. చివరపోలింగులో 29 వ కేదీని లాలాలజవత్రాయు ధర్మకాన్ఫరెన్సు పోటీలో వచ్చని యవతలికి దీని రంగవిహారీలాలుగారిని ఇండిపెండెంటు కాంగ్రెసు అభ్యర్థిగ జేర్చుకొనిరి. రంగవిహారీలాలుగారు కాంగ్రెసు సభ్యుడు గాదని తెలియుచున్నది. స్వరాజ్యపక్ష అభ్యర్థి ఆసఫ్ అలీగారికి 1446 వోటువచ్చెను. మొత్తము వోట్లు యెన్నికదారులు 8500 మందియండి 8600 మాత్రము రికార్డు చేయుబడినది. మా టి. కి 55 మంది మాత్రమొసంగిరి. ధర్మలో హిందూ నియోజకులు 4500 మంది యండి మహామృదీయులు 1800 మంది మాత్రముండుటవలన మహామృదీయులెవరును అసెంబ్లీ కెన్నుకొనబడుట కవకాశములేదని ప్రత్యేకప్రాతినిధ్యముగావలెనని తీర్మానంజేడిలి. మహామృదీయులు భారతప్రభుత్వమువారిని కదిలించిచూచెదరు. ఎన్నికలసమయమున పండితమోతీలాలు సైప్రసుగూడ ధర్మకాన్ఫరెన్సును. ఇంతవరకు రాయనామోటు ప్యారీలాలు సభ్యుడుగ నుండెను. వారికిముందు మొదటిఅసెంబ్లీలో ధర్మలోను ప్రసిద్ధులగు రొట్టెలవర్మడు అబ్దుల్ మజిదుగారు సభ్యులుగ నుండిరి.

కలకత్తా యెన్నికలసభ

అల్లరి. చెప్పలు వినరుకొనుట
కలకత్తా, నవం 1:-- నిన్న రాత్రి ఉత్తరకలకత్తా బాహాబాలో జరిగిన యెన్నికలసభయందు అల్లరియ, నుప్రవమును జరిగెను. ఈకాన్ఫరెన్సుయొన్నందుండి యెంగాలుకాసన సభకు గుర్తావ చంద్రబోసుగారు (కాంగ్రెసు) మాండటి తెయలలోనున్నవాడు, జతీంద్రనాధబోసుగారు (ఇండిపెండెంటు) అభ్యర్థులుగనిరిచిరి. ఈసభ ఇండిపెండెంటుచే జరు పబడి ను. కాని సభప్రారంభించుటకు ముందు స్వరాజ్యపక్షమువారి ఊరేగింపు పాటలుపాడుకొనుచు కీ॥శే॥ సి. ఆర్. దాసు, గుభావ్ చంద్రబోసుగారుల చిత్రపటములను దీసికొని వభాస్థలమునకువచ్చిరి. అంతట మహాఅల్లరి బయలుదేరెను. ఒకస్వరాజ్యపక్ష సభ్యుడు అధ్యక్షునిబట్టె చెల్లెలిబడి తరువాత బుద్ధిమద కుర్చీకేసి దానిమీద సి. ఆర్. దాసుగారి చిత్రపటమునుంచెను. ఉభయపక్షములవారును తమతమ అధ్యక్షుల నెన్నుకొనిరి. కాని తేగఅరువులు జరుగుటవలన గంటపైగా సభ నావలబడి వచ్చెను. ఈఅల్లరులలో చెబ్బిలాటలు చెప్పలు విసరుకొనుట జరిగెను. సాయంత్రము ప్రాధుభాయి స్వరాజ్యపక్షమువారు సభవిడిచిపొయిరి. తరువాత జతీంద్రనాధ బోసుగారు ప్రస్తుముగ నుపన్యసించిరి. (ఆ. ప్రె.)

ASIATIC GOVERNMENT
SECURITY LIFE ASSURANCE Co. Ltd.,
(Incorporated In India)

WARNING.

As Messrs. M. P. Bhogiah, L. Basappa, A. J. Ram, and H. G. Basavappa have ceased to be Directors—the first three having been removed by the share holders in their Extraordinary & Confirmatory meetings held on 30th September and 16th October 1926 respectively, and the last having vacated the Office as per the Articles of Association of the Company,—any representations, dealings or contracts made by the aforesaid four persons are invalid and will not bind the above Company.

K. S. BHADRIAH CHETTY
P. KALINGA RAU,
FOR AND ON BEHALF OF THE
BOARD OF DIRECTORS.
289, Thambu Chetty Street,
MADRAS.
1-11-26.

కాంగ్రెసుపక్షము-శాసనసభల ఎన్నికలు

లా.లా.లజపతిరాయగారికి

పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారి ప్రత్యుత్తరము

స్వరాజ్యపక్షమున నమోదించుట

27 వ తేదీని లాహోరులో పండిత మోతీలాల్

గారి సంగిన ఉపన్యాసము

27 వ తేదీనే నైఋత్యగారు లాహోరు చేరిరి. ఆనాడు సాయంకాలము మోతీలాల్ కు ఆవలనున్న మున్సిఫ్ మన్షన్ లో లాలా భువీంద్రుగారి అధ్యక్షత క్రింద, జరిగిన బహిరంగసభలో నైఋత్యగారు రుద్రస్థితిలో మొదట లాలా చందారంగారూ జాతీయగీతములను పాడిరి. అంతట లాలా లాల్చంద్రు ధీమాగా రొక్క గేయమును పాడిరి. అంతటనే మాతరమ్మను కోలాహలము చేలడమండ నైఋత్యగారు లేచి యుపన్యాసించిరి.

“నాకింకను సంపూర్ణాంగోగ్యమును దార్జ్యమును కలుగలేదు. మెద్యులు నాకింకను అనుమతి నియ్యలేదుగాని నేను వాదనమును చేసియుండుటచే దానినిచెల్లించుటకు స్వతంత్రించి యిటుటకు వచ్చితిని. శాసనసభల ఎన్నికలకు నిలుచుచున్న కాంగ్రెసువారి సరియైనచున్న నియమములను పద్ధతులను గూర్చి నేనిదివరకు తెలిసియుంటిని. యిండి పెండెంటు కాంగ్రెసు పక్షము మున్నగు నితర పక్షములవారు ఎన్నికలను గూర్చి అనుసరించుచున్న పద్ధతులనుగూడ తెలిపియే యుంటిని. అందులకు ప్రత్యుత్తరముగా లజపతిరాయగారి సంగిన ఉపన్యాసమును శ్రద్ధగా చదివితిని. కాని అది సరియగు సహేతుక ప్రత్యుత్తరమువలె నాకు కనబడలేదు. లాలాజీ ఒక కొట్టుకొన నుండి మరియొక టుట్టుకు పరుగుడుటకు తగినవూర్పు 1926 మే నెలకును ఆగష్టు నెలకును మధ్య యీరెండు నెలలలోను ఏమి జరిగినదని నేనడిగితిని.

“ఉద్యోగమును స్వీకరించలే ననుభావమును నిరసించుచు నేనొసంగిన యుపన్యాసమున నొక్కపదమువైన నేను మార్చునొల్లను” అని ఆయుపన్యాసమున లాలాజీ నడివెను. ఇప్పుడా విషయమున నింకొకరితీరి మాటలాడుచున్నాడు. “నాఅభిప్రాయములను మార్చుకొనుటకు నాకు హక్కుకలదుగాన మార్చుకొంటి”ననిమాత్రమే లాలాజీనుడివెను. అది కేవలము ధోరణిలో నిమగ్నమైతేమేకాదు. ఉద్యోగములను స్వీకరించుటకు నాకిప్పుటికిని మనస్సుమాధానములేదుగాని ప్రజాభిప్రాయమునకు బద్ధుడను కావలసివచ్చినది.” అని లాలాజీ వెనుక తెలిపెను. “ఉద్యోగములను స్వీకరింపగూడదను కాన్పురు కాంగ్రెసుపక్షసభలో తీర్మానముచేయబడియుండగా ఉద్యోగములను స్వీకరింపవలెనని దేశీయులు కోరుచున్నారని మీరు నిర్ణయించుట కాధారమేమి?” అని నేను లాలాజీనుడిగితిని. గయలో స్వరాజ్యపక్షము నేర్పరచినపుడు ప్రజాభిప్రాయము నెటుల కనుగొనగలిగితిరి?” అని లాలాజీనుడివెను. “దేశమును కాంగ్రెసునుగూడ మాకు ప్రతిహతులుగానేయున్నవి. కాని మావిధానమునందు మాకు సంపూర్ణమగువిశ్వాసము కలదు. కావున త్వరలోనే దేశీయుల ఆహ్వానమును బడయగలుగుదుమని ఆశించుచున్నాము” అని గయలో స్వరాజ్యపక్షము తెలిపిరిగాని దేశీయులకుపక్షము నామోదించుచున్నారని తెలిసియుండలేదు” అను సంగతి పసి బిడ్డలకుగూడ తెలియును.

వేదములు

“వేదము”లపేరుపేయములనునమ్మకము మీకు (నైఋత్యగారికి) కలదా? అని లాలాజీ అడిగెను. “లాలాజీ కీవిషయము నందు నమ్మకము కలిగి యెంతకాలమైనది? హిందూమతమున సకలసిద్ధాంతములకును తావుకలదు. ఏకేశ్వరవాదము అద్వైతము వేదాంతము, విగ్రహారాధనము, అనేకేశ్వర యాశ్వరీ వాదము, నిరీశ్వరవాదము మున్నగు సిద్ధాంతము లన్నియునుగూడ హిందూమతచ్ఛాయయందే యున్నవి. బానిసలకు నిజముగా మతమే లేదు. హిందువుల మతవిశ్వాసమును జాతీయోత్సాహమును ఊహించలేదా? మహామృదీయులు భారతదేశమున తమ సామ్రాజ్యమును నెలకొల్పజాలకపోయిరి. ఆర్యులమతము సత్వైతస్యము. అన్నిటిని వారు మతముక్రిందనే చేర్చిరి. హిందూమతమునకు ప్రతిహతులుగా నేర్పరచబడిన పౌడ్ర శైవాది మతములుగూడ హిందూమతమునందే యుండిపోయినవి. ఇప్పుడు హిందూమతమునందు ఆనేకశాఖ లేర్పడినవి. వారిపూజ పద్ధతు లనేకవిధములుగా నున్నవి. వారు వేరువేరు భగవదవ

తామును నమ్ముచున్నారు. భారతదేశమును జయించి అచట ప్రాజ్యము నేర్పరచవలె ననుభీక్షతో మహామృదీయులు మునుపటి వచ్చియుంచనిచో అదివూడ పిమ్మట మతము మారియుండును. హిందూమతమును గల శత భావ మిది ప్రత్యక్ష ప్రత్యుత్తరముగా నేను వెనుక దిక్కుగాని బెటెలుగాని ఖురానుగాని మరేమత గ్రంథముగాని అపారముగా నేను నమ్మును. నేనుగాని లాలాజీ గాని వేదములను సక్రమముగా సంస్కృతభాషలో చదివియుండలేదు. వేదములలోను ఉపనిషత్తులలోను గలభావములు నిరుపమానములని నేను రూఢిగా నమ్ముచున్నాను. ప్రపంచమునందు మతగ్రంథమునందు గాని యిట్టి మహోన్నతభావములు లేవు. వేదములు అపారమైన యములని నేను నమ్ముజాలకపోయినను నేను హిందువునగుటచే వేదముల అధికారముమాత్ర మెప్పుకొందును. వేదాధికారము నొప్పుకొనినచో నేను హిందువు ననుట కెట్టి ఆక్షేపమును లేదు గాని యిది అప్రస్తుతము. ఏలననగానే నిపుడు ఓట్లనిమ్మని మిమ్ముల నడుగుటలో నేను కాంగ్రెసు నొకరును జాతీయవాదిని అని అడుగుచున్నాను గాని హిందువునని అడుగుటలేదు. కావున మతవిషయమున కిటుట ప్రసక్తియే లేదు.

ఇండి పెండెంటు కాంగ్రెసుపక్షము

25-10-25 వ తేదీని మధ్యరాష్ట్రములలో జరిగిన యొకసభలో లాలాజీ యుపన్యాసించుచు “ఇండి పెండెంటు కాంగ్రెసుపక్షము కాంగ్రెసు ఆశయము నామోదించుచునే యున్నది.” అని నుడివెనని తెలిపినది. వెనుకటిసభలో కాంగ్రెసు తీర్మానమును నేను పూర్తిగాచదివి దానిలో నొకవాక్యమునైన లాలాజీ ఆమోదించెనాయని. యడిగియుంటిని. స్వరాజ్యపక్ష మేర్పడినపుడు కాంగ్రెసువిధానములో శాసనసభాప్రవేశమున స్వల్పసవరణతో దానినంతయు ఆమోదించియుండిరి. ఇప్పుడు స్వతంత్రపక్షము కాంగ్రెసు ఆశయమునుమాత్రమే ఆమోదించెను గాని విధానమునేమియు నామోదించలేదు. కాంగ్రెసు ఆశయము నామోదించి నివా రెవరైన కలరా? దొర తన మువారు నైతము స్వరాజ్యాశయము నామోదించియే యున్నారు. కావున యీ క్రొత్త పక్షమును కాంగ్రెసుపక్షమని నడుపుటయే గొప్పమోసము. స్వరాజ్య పక్షమువారు తమ విధానమును తరుచుగా మార్చుచుండిరి లాలాజీ నుడివెను. ఎన్నోపటిటిలను గొట్టుచున్న లాలాజీ యిటులనుట నాకు మరింతవింతగా నున్నది. కాంగ్రెసు క్రమముగా వృద్ధిచెందుచుండగా లాలాజీ చాలమారిపోవుచుండెను. లాలాజీని వెనుక అతివాదియని యనుచుండిరి. కొన్ని నెలలలోనే అతడు మితవాదియయ్యెను. అద్దముల బంగళాలో నివసించుచుండువారు ఇతరులయిండ్లపై రాష్ట్రగుర్రుగూడదు. హెచ్చుమంది ఎన్నుకొనబడినచో అనుసరింపవలెనని నిర్ణయింపబడిన విధానమును హెచ్చుమంది యెన్నుకొనబడ నపుడు మార్పుటలో తప్పేమియును లేదుగాన నే స్వరాజ్యపక్షమువారులుచేసిరి.

ఇండి పెండెంటుపక్షము అభ్యర్థులు

స్వరాజ్యపక్షము సభ్యులకు రాజీనామా నిచ్చినవిమ్ముట లాలాజీ ట్రిబ్యూను పత్రిక రిపోర్టరుతో కొన్ని సంగతులను తెలిపెను. “ఇండి పెండెంటు పక్షము సభ్యులందరును కాంగ్రెసు క్రీడుకు సమ్మతించి సంతకములు చేయవలెను.” అని లాలాజీ ఆపుడు నుడివెను. ఇప్పుడు లాలాజీయును మాలవ్యాజీయును సంయుక్తమధ్యరాష్ట్రములలో సంచారముచేసి అనేకరకముల అభ్యర్థులను బలపరచుచున్నారు. కాంగ్రెసులో నెన్నడు చేరి నివారు, కాంగ్రెసును వదలినవారు, జాతీయసేవ నెన్నడును చేయనివారు, కాంగ్రెసుకును నాకును ప్రతిహతులుగా నున్నవారు మున్నగు వారి నే వారి పుడు బలపరుచుచున్నారు. వారిలో చాలమంది రావుబహదరు రా యిబహదరు దివాను బహదరు మున్నగుచిరునామములు గలవారును కాన్వారులును రాజులునై యున్నారు. ప్రాతిహ్యాల్యమునల నే యిట్టి వింతముఘ్యులందరు నొకటిగా చేరుచున్నారు. వారు సమర్థు లనుటకు గూడ నాధారమేమియును లేదు. కాన్పురులో చేవ్రాలు మాత్రము చేయగలిగిన యొక యభ్యర్థిని మాల

వ్యాజీ బలపరచెను. ఫిజబాదులో మిడిమిడిజానము గల యొక జమీందారుని నిలబెట్టుటకు గూడ మాలవ్యాజీ ప్రయత్నించెను. సామర్థ్యమునే ప్రధానముగా నెంచి లాలాజీ మాలవ్యాజీ గార్ని పుడు అభ్యర్థులను నిర్ణయించుటలేదు. కొద్దిమంది మాత్రమే అభ్యర్థులు లభించుటచే వారిని నిలువబెట్టిరి. ఇప్పుడు కాంగ్రెసుకును నాకును ప్రతిహతులగువారి సంవరిని నిలువబెట్టుటయే వారికి పనిగా నున్నది. ప్రతిహతులయే అర్హత కాధారముగా నున్నది.

స్వరాజ్యపక్షముపై నిందలు

స్వరాజ్యపక్షమును వదలుటకు లాలాజీ మూడు కారణములు తెలిపెను. “(1) స్వరాజ్యపక్షమువారి విధానము కృత్రిమమైనది గాని నిష్కలమైనది కాదు. దానికి నిలుకడలేదు” అని లాలాజీ యనెను. “అటులైనచో కలుగుచున్న భూర్పుల కేమి చేరు పెట్టవగును?” అని నేను లాలాజీనిగాని మాలవ్యాజీనిగాని సవినయముగా నడిగెదను. ఒక సభలో నొకరు లాలాజీ నిటులే ప్రశ్నింపగా “నేను పరీక్షించిచూచుచున్నాను. పరీక్షితులు మారుచున్నపుడు నాభావములు గూడ మారక తప్పదు.” అని లాలాజీ నుడివెనని తెలిపినది. లాలాజీ విషయమున నిది తగిన సమాధానమేయైనచో స్వరాజ్యపక్షమువారివిషయమునమాత్ర మేల కాకుండును. శాసనసభలో స్వరాజ్యపక్షమువారు హెచ్చుమందియున్నను కొద్దిమందియున్నను వారివిధానము మారగూడదనుట బిటుల న్యాయమగును?” “(2) కాంగ్రెసువారు హిందూమహామృదీయ కలహముల నడంపజాలకపోయిరి.” “(3) కాంగ్రెసువారు హిందువుల హక్కులను ధ్వంసముచేసిరి” అని లాలాజీ తెలిపెను. మాతృదేశమునకు స్వాతంత్ర్యమును కోరుచు కాంగ్రెసుసభ్యులుగా నున్న హిందువు దేశములో అధికజనసంఖ్యగల సంఘముగా హిందూ సంఘముయొక్క హక్కులను ధ్వంసమొనరించునా? అటుల చేసిన కాంగ్రెసుకే నష్టముకాదా? (సశేషము.)

నాలుగు నెలలపిల్ల బిడ్డను కనుట

గయలో జరిగిన అద్భుతము

గయలో నాలుగు నెలలు యీడుగల ఒక ఆడపిల్లకు కడుపు చాల పెద్దదిగానుండెను. అదిజలోదరమో నోనని తేలిచెందు లాపిలను వైద్యులకు గొనిపోయిరి. పిల్లకు శస్త్రచికిత్స చేయగా ఆనాలుగు నెలలు యీడుగల పిల్లకడుపులో నొక చిన్నపిల్ల కనబడెను. ఆపిల్లకు రెండుచేతులును ఒక కాలును తప్ప తక్కిన అవయవము లన్నియును యేర్పడినదిగాని ప్రాణముమాత్రము లేదు. అసంగతి వెల్లడిగాగానే వేలకొలిదిమంది చూడవచ్చిరి. వైద్యులవారు ఆశ్చర్యమును ఒక గాజుశీసాలో భద్రపరచిరి. దానినిచూచుటకు ఒక అణాటి క్కెటును యేర్పరచిరి. ఆనాలుగు నెలల ఆడపిల్లయిప్పుడు బ్రతికియే యున్నది.” అని ఒకరు గయనుండి భిలాఫతుప్రతికకు జాంబాయికి వ్రాసిరి. (ది యిండియను నేషనలు హెరాల్డు)

నావిగేషను కంపెనీ వార్షిక సమావేశము

సముద్రతీరవ్యాపారము భారతదేశపుటోడలకు

రిజర్వర్వ జేయవలయునని తీర్మానించుట
బాంబాయి, నవంబరు 1:— అగ్రకు దొంగిన ప్రశ్న గమును సావకాశముగ వినిపింప భారతదేశ సముద్రతీరవ్యాపారపు దేశీయుల ఓడలకు రిజర్వర్వ జేయవలయునని ఏకగ్రీవము గ నాటాదారులు నేవిగేషను కంపెనీ వార్షిక సమావేశమందు తీర్మానము గావించిరి. (ఆ. (పె.))

బర్మాగవర్నరు కలకత్తా ప్రయాణము
రంగూను, నవంబరు 1:— డిసెంబరు 9-వ తేదీన బయలుదేరి బర్మాగవర్నరు కలకత్తా చేరనున్నాడు. రాజ్యప్రతినిధితో కొన్నిదినము లాయన బెర్మోడేజనుడు కాలక్షేపము చేసెదరు. (ఆ. (పె.))

రాయల్ గార్వాల్ సభలమును వీడ్కోల్పుట
రంగూను, నవంబరు 1:—రాయల్ గార్వాల్ సభ 1/18 పటాలమును గవర్నరు వీడ్కోల్పెను. శేఖ బయలుదేరి యీ పటాలము పటిర్థానమునకు తెడబడుచున్నది. (ఆ. (పె.))

8 వ నవంబరు

శుక్లశిఖి

నవంబరు 8 వ తేది సమీపించుచున్నది. ఆనాడు భారతభూమి స్వరాజ్యము గోరుచున్నదా, పరాధీనత నాశించుచున్నదా, యను ప్రశ్నకు జవాబు వెలువడును. పరాధీనత గోరుచున్నటుల చెలుపుటకు, కాంగ్రెసుపక్షమువారిని శాసనసభలకు బంపగూడదని, బర్మోపాధ్య ప్రభువుగారు పదేపదే హెచ్చరించుచున్నారు. బర్మోపాధ్య టిక్కెట్టు నవలంబింపవలదని, హార్ని మెను బోలు హిందూదేశ శ్రేయోభిలాషులు భారతీయుల గోరుచున్నారు. సందేహాభాతిలు, స్వలాభప్రేతులు, స్వాతిశయిలు, ప్రస్తుతసంస్కరణములనే కొనసాగించి బర్మోపాధ్య ప్రభువుగారికి లొంగిపోయి, ఇంతవరకు తాము అపరాధము జేసితిమని జెప్పటకుదుక్తులై యున్నారు. మరికొందరు జాతిమతకుల కక్షలకు లోనై స్వరాజ్యముకన్నను. కక్షలే ముఖ్యమని భావించి, వానికొరకై తంటాలుపడుచు, ప్రజాశయ ప్రతిపక్షులకు సంతసము పురిగొల్పుచున్నారు. ఇన్ని గంధగోళములమధ్య కాంగ్రెసుపక్షముకన్న తన ఆదర్శమును కోల్పోవక, తాత్కాలికలాభములచే ఆకర్షింపబడక, కులమత కక్షల కావల నుండి, సత్వరస్వరాజ్యసంపాదనకై తనయావచ్చుకొని వినియోగింప సంసిద్ధమైయున్నది. నిశీధ సమయమునందు, తారాగణమువలె, కాంగ్రెసుపక్షము తన తేజమును ప్రసరింప జేయుచున్నది. అట్టిపక్షము నభిమానించి, ఆదరించుట ప్రజల ధర్మమని యెంచవలయును. తక్కుంగల పక్షములెన్ని పేర్లు బెట్టుకొనినను, అధికారవర్గమునకు దోహద మొనగనవిదప్ప వేరుగావు. శాసనసభలకు వెలుపలను లోపలనుగూడ స్వరాజ్య సంరంభము కొనసాగవలయుననిన, కాంగ్రెసుపక్షమువారి నెన్నుకొనుటకన్నను అను కూల మార్గ మింకొక టుండబోదు.

బర్మోపాధ్య ప్రభువుగారి బెదరింపులకు చెప్పదగిన జవాబొక్కటియే. రాయల్ కమిషను వచ్చిన పిమ్మట, హిందూదేశముపై కనకాభిషేకము గురియు ననునాశ వట్టిఅడియాసతప్ప వేరుగాదు. భారతభూమికి పది సంవత్సరముల గడువు పిమ్మటనయినను హెచ్చుసంస్కరణముల నొనగగూడదనియు, అందుకింకను చాలకాలము బట్టుననియు, ప్రతిపక్షులప్పుడే చిలుకపలుకుల బలుకుచున్నారు. లండను పైమ్మి ప్రతికలో నొక విలేఖకుడు వ్రాయుచు, హిందూదేశమునందు జాతిమత వైచమ్యము లధికముగ గలవనియు, అధికారము చేతికివచ్చిన పిమ్మట నీతిమార్గములను భారతీయు లవలంబింపలేరనియు, అందుచే నాలోపములు తొలగువరకు తొందరపడి సంస్కరణాభివృద్ధి చేకూర్చగూడదనియు,

రాయల్ కమిషనువారి సంగతులను సరకు గొనవలయుననియు, సూచించెను. ఇప్పటినుండియు శకున పక్షులు దుర్వార్తల వ్యాపింపజేయుచున్నవి. స్వపరిపాలనమున కడ్డుబెట్టుటకు, నిట్టివారి కెప్పటికప్పుడు ఏవియో సాకులు దొరుకుచునే యుండును. నీజమేమన, ప్రాంత కలహములకు పరాధీనతయే ముఖ్యకారణము. స్వపరిపాలనము విభేదములనన్నిటిని సమయజేయుననుట వసిద్ధము. పాశ్చాత్యదేశములకన్న హిందూ ముస్లిం ప్రాంతీయపరిగి యున్న దుర్వార్తలను రంగరూపులను హిందూదేశమునం దటుగాక, అన్ని ప్రాంతీయధ్యనిమిడి రహస్యముగ నుండజేచే, ఏ కొంచెము బయల్పడినను దోషముగ గనుపించుచున్నది.

పాశ్చాత్యజాతులు, తమ వాణిజ్యమునేమి, రాజ్యాంగమునేమి, విదేశ వ్యవహారములనేమి, నిర్వహించుటలో ధర్మమార్గము నవలంబించుటలేదని, దూరద్రష్టులు పెక్కులు జెప్పియున్నారు. పాశ్చాత్యనాగరికము వైపు తలవలన దోషమును మంచిగ గనుపింపజేయును. నిరాడంబరమగు ప్రాచ్యనాగరికము దోషమును దోషముగ వెంటనే దోషజేయును. అందుచే, స్వార్థపరులగు విమర్శకులు జెప్పమాటలను నమ్ముచో, హిందూదేశమునకు స్వపరిపాలన ఘోషానికిని లభింపనేరదు. లోపములు లేనిజాతి ప్రపంచమున గలదా? అట్టిజాతులకు స్వపరిపాలన మక్కరలేదని జెప్పచున్నారా? హిందూదేశమునకుమాత్రము, వేరుకొలత ఏల? పరీక్షలే? ఇవియన్నియు హిందూదేశమును పరాధీనముగ నిలుపుటకు మార్గములు తప్ప వేరుగావు. స్వరాజ్యము, బర్మోపాధ్య ప్రభువుగారిదయవలన లభించుట కల్ల. స్వరాజ్యము స్వశక్తివలననే రాగలదు. కాంగ్రెసుపక్షము వీరి యనుగ్రహమును వారి యనుగ్రహమును నమ్ముకొనక, స్వశక్తినే ఆధారపరచుకొనుచున్నది. నిరుపయోగమగు సంస్కరణములను జేపట్టక, సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధినే గోరుచున్నది. 8 వ నవంబరుతేదిన, వోటరులు జాతిమతభేదములను పాటింపక, ఉద్యోగపదవుల వ్యామోహమునకు పాల్గొని, కాంగ్రెసుపక్షపుఅభ్యర్థులనే శాసనసభల కంపుచో, సత్వరస్వరాజ్యసంపాదనమునకు మిగుల తోడ్పడెదరు. దేశము, స్వరాజ్యమునుదప్ప తక్కుంగల ప్రయోజనముల నాపడని, ఇండియామంత్రిగారికిని ప్రపంచమునకునుగూడ చాటినవారగుదురు. అట్టిశుభస్థితి చేకూరునటుల భగవాదమగ్రహించుగాక!

పశ్చిమాంధ్రము : కాంగ్రెసు అభ్యర్థులు

పశ్చిమాంధ్రదేశము, ఆంధ్రసాహిత్యమును పోషించి వినుతిగాంచెను. కృష్ణదేవ మహిపాలుడు, ఆంధ్రమహాకవులను ఆదరించుటయదాక, తానుగూడ ఆంధ్రకవిత్వకు సాబగు చేకూర్చెను. ఆధునికయుగమునగూడ, ఆంధ్రవాల్మీకి, ఆంధ్రనాటకవితామహాది కవిపుంగవులకు పశ్చిమాంధ్రదేశము నిలయమై వాసి గాంచెను. తగిన నీటివనతులను ప్రభుత్వమువారి రేర్పరుపకబోవుటచేత, దుర్భిక్షము ప్రబలియున్నను, యౌమనివారిణియగు రాటమును ప్రోత్సహించి గాంధీమహాత్ముని యుద్యమమునకు

దోడ్పడుటకు పశ్చిమాంధ్రము ముందుకు వచ్చెను. నేడు కాంగ్రెసు ఆజ్ఞను శిరసావహించి, కాంగ్రెసు అభ్యర్థులను శాసనసభలకు పంపు విషయమున గూడ, పశ్చిమాంధ్రము వెనుదీయదని, దేశమెదురుజూచుచున్నది. భారతశాసనసభకు కాంగ్రెసుఅభ్యర్థులగు దొరస్వామిఅయ్యంగారిని పంపి, పశ్చిమాంధ్రమిదివరకే కృతకృత్యురాలయ్యెను. కడపమండలమునకు, కోటిరెడ్డిగారు, పరశురామారావుగారు కాంగ్రెసుసభ్యులుగ నియమితులయిరి. కోటిరెడ్డిగారుజస్తిసుపక్షపువలపులకు లొంగక, మద్రాసుశాసనసభలో నెటుల ప్రశంసార్హముగ కృషి సలిపిరో, వోటరు లెరుంగుదురు. పరశురామారావుగారు స్వరాజ్యోత్సవమునందు శ్రద్ధవహించి పాటుపడుచున్నారు. ఇట్టిప్రతినిధుల బంపి, కడప ధన్యత గాంచుగాక యని కోరెదము. అనంతపురమునకు, చీమలవాగుపల్లి నారాయణరెడ్డిగారును, చిన్న పడమల ఓబిరెడ్డిగారును కాంగ్రెసు అభ్యర్థులుగ నిర్ణయింపబడిరి. ఉభయులు, దేశసేవాభిలాషులు. కులకక్షల కతీతులు. నారాయణరెడ్డిగారు ఖద్దరు వ్యాప్తికి చేసిన సహాయము కడుశ్లాఘనీయము. ఇట్టివారి నెన్నికొని, అనంతపురము కాంగ్రెసు సేవయం దేమాత్రము తీసిపోవదని, నవంబరు 8-వ తేదిన వెల్లడిసేయుట యవసరము. కర్నూలు మండలమునకు గాడిచర్ల హరిసర్వోత్తమరావుగారు రాక్కరే కాంగ్రెసు అభ్యర్థులుగ నిలిచియున్నారు. రెండవవారు అభ్యర్థిత్వమును మానుకొనిరి. సర్వోత్తమరావుగారిని కర్నూలుమండల మెన్నుకొనుట, కష్టముగాదు. కర్నూలు మండలమునకేగాక, పశ్చిమాంధ్రమున కంతకును సర్వోత్తమరావుగారు నాయకమణులు. విద్యార్థి దేశనుండియు, హరిసర్వోత్తమరావుగారు దేశసేవకై తమ సర్వస్వము నర్పించిన సంగతి, ఎల్ల రెగినదే. స్వరాజ్యసంపాదనకై కృషి సలిపి, కారాగృహమునకు బోవుట యనిన ఆంధ్రుల కింకను క్రొత్తగ నున్నదినములలో, సర్వోత్తమరావుగారు నిర్బంధముల నాస్వాదించి, మొక్కవోవని కీర్తితో బయటకు వచ్చిరి. అప్పటినుండి యిప్పటివరకు, వీరు ప్రజాసేవకే జీవితమునంతను ధారజోయుచున్నారు. కర్నూలు మండలమున కింతకన్నను శ్రేష్ఠులగు ప్రతినిధులు లభింపగలరా? సర్వోత్తమరావుగారు రోడిపోవునెడల అందుచే గలిగెడి అపకీర్తికి కర్నూలు మండలము బాధ్యత వహింపవలయును. అట్టియ వాంతరము వాటిల్లకుండుగాకయని కోరెదము. బళ్లారి మండలపు కాంగ్రెసు అభ్యర్థియగు శివరావుగారు, శాసనసభయం దారితేరిన ధీరులు. ప్రజాపక్షమును నహించి, వీరు చాలకాలమునుండియు, అధికారనిరంకుశత్వము నెదుర్చుచుండిరి. వీరి నెన్నికొని బళ్లారి మండలము కృతకృత్యురాలగునని నమ్మెదము. మహమ్మదీయ అభ్యర్థులను మరువవలదని, మహమ్మదీయ వోటరులకు విన్నవించుచున్నాము. పశ్చిమాంధ్రమునకు నయ్యదు మొహిదీను ఖదీగారు కాంగ్రెసు అభ్యర్థులుగ నిలిచియున్నారు. ఆంధ్రమండలముల కన్నిటికిని భారతశాసనసభకు ఉమ్రా లీమాకవిగారు కాంగ్రెసు అభ్యర్థిగ నియమితులైరి. వీరి నిరువురను తమప్రతినిధులుగ నెన్నికొనుట పశ్చిమాంధ్ర దేశపు మహమ్మదీయ వోటరుల ముఖ్యకర్తవ్యము. కాంగ్రెసు ప్రతిష్ఠను కాపాడుట, హిం

దువులకొంత ముఖ్యధర్మమో, మహమ్మదీయుల
కొంత ముఖ్యధర్మము. బ్రాహ్మణులకొంత ముఖ్య
ధర్మమో, బ్రాహ్మణేతరుల కొంత ముఖ్యధర్మము.
అందుచే, దేశసేవయం దితరభేదములను బైకి రానీ
యక, పశ్చిమాంధ్రము కాంగ్రెసు అభ్యర్థులను
ప్రతినిధులుగ నెన్నికొని, స్వరాజ్యాభిలాషను
వ్యక్తపరచు గాక!

ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల : దీపావళిభిక్ష

ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలవారు దీపావళి కాన
నొసగవలయు నని ప్రజలకు విన్నవించుచున్నారు.
దీపావళికానుకలే, జాతీయకళాశాలకు ముఖ్యాధికారి
మై బరగుచున్నది. కళాశాలాధ్యక్షులగు కోపల్లి
హనుమంతరావు పంతులుగారు విగతజీవులగుటచే,
కళాశాలకు గలిగిన నష్ట మింతింతని జెప్ప నలవి
గాదు. పంతులుగారు సలిపిన కృషి శాశ్వతముగ
నిలువవలయుననునెడ, జాతీయవిద్యయం దభిమాన
ముగలవా రెల్లరును జాతీయకళాశాలను పోషిం
చుట ధర్మము. హనుమంతరావుగారిని గౌరవిం
చుట కింతకన్నను శ్రేష్ఠమగుమార్గ మింకొకటి
లేదు. దీపావళినాడు చెన్నపురి తగునహాయము
సలిపి, ప్రధానపట్టణగౌరవము నింతవరకు కాపాడు
కొనుచున్నది. ఈమారింకను ఎక్కుడు ధనసహాయము
గావించునని నమ్మెదము. నిర్మాణ కార్యక్రమమునం
దొకభాగమగు జాతీయవిద్యను పోషించనియెడల,
కేవలము శాసనసభలవలననే స్వరాజ్యసిద్ధి
గలుగనేరదు. చెన్నపురి, శాసనసభల విషయమై
జూపుచున్న అద్భుతసంచలనము, నిర్మాణ కార్యక్రమ
నిర్వహణముపట్లగూడ జూపి, రెంటికని సమన్వయము
గుడుర్చుట శ్రేయస్కరము. ఇటులనే ఆంధ్రదేశమునం
దన్నిభాగములవారును, ప్రసిద్ధ జాతీయవిద్యా ప్రతిష్ఠాపనను
పోషించుట తమకర్తవ్యమని భావించెదరుగాక! ఆంధ్రవిశ్వ
విద్యాలయ నిర్మాణముతో ఆంధ్రదేశమున జాతీయ
విద్యతో బనితీరినదని భావించుట కన్నను ప్రమాదము
వేరుండదు. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము, మాతృభాషలో
విద్యను నేర్పవలయునను మున్నగు సదుద్దేశ్యములతో
ప్రారంభమయినను, అధికార శృంఖలముల మధ్య,
యిట్టి యుద్దేశ్యములు త్వరలో నెరవేరుట కవకాశము
ండదు. గవర్నరుగారి నిరుత్సాహవాక్యము లిందుకు
నిదర్శనము. స్వరాజ్యము లభించువరకు ప్రజేచ్ఛ
నెరవేరుట దుర్లభము. ఈలోపుగ ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల
బోలు జాతీయ విద్యా ప్రతిష్ఠాపనలు జాతీయ విద్యా
శయములను వెలుగజేయుచుండవలయును. అధికారవర్గపు
విద్యా ప్రతిష్ఠాపనలదృష్టినిగూడ జాతీయ విద్యాశయముల
వంకకు మరలునటుల జేయవలయును. జాతీయవిద్యా
వ్యాప్తి కిష్టపెక్కుడవనరము గలదని, ప్రజ్ఞులు గ్రహింపగలరు.
ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల, కష్టములనేకముల దాటి, దేశమందంతటను
నిరుత్సాహము ప్రబలిన సమయమున గూడ, తనలక్ష్యమును
కోల్పోవక కృషి సలుపుచున్నది. ఉత్సాహాతిశయమును,
కళాశాలోపాధ్యక్షులు నగు కోలవెన్నురామకోటిశ్వరరావుగారు
చెన్నపురిపౌరుల సహాయము గోరుటకు, స్వయముగ
సరుదెంచియున్నారు. శాసనసభల ఎన్నికల గడవిడలో
పౌరులు మునిగి

శాసనసభల ఎన్నికలు

8వ తేదిన జరుగనున్నవి.

ఇక 6 దినములు మాత్రమే వ్యవధిగలదు.

కాంగ్రెసు అభ్యర్థులకే వోటుజేసి కృతకృత్యులుగందు.

దీపావళినాడు నామధేయధర్మకార్యకర్తల కాల్పుల వ్యమెంతయో వ్యభిచరించుచున్నది. బీదలు భాగ్యవంతులను భేదములేక, ఎల్లరును పండుగదినములలో
వినోదముల క్రింద వ్యయమగు ఖర్చును తగ్గించి, జాతీయకళాశాలబోలు ఉత్తమప్రతిష్ఠాపనలకు
ధర్మముక్రింద దానిని వినియోగించుచో ఇహపరసాధనమగును. చెన్నపురిపౌరు లీమారు
గూడ దాన, ధర్మాతిశయము జూపెదరుగాక యని కోరెదము.

గద్దెరంగయ్యనాయుడుగారు : జప్తిసుపక్షము

గద్దెరంగయ్యనాయుడుగారు కాంగ్రెసు సేవ సలుపుచున్నందులకు జప్తిసుపక్షమువారు కినుక వహించుటయు
గాక వారి పై లేని పోని వదంతులను వ్యాపింపజేయుచున్నారు. నిన్నటి పత్రికలో
నాయుడుగారు తగినప్రత్యుత్తర మొసగిరి. నాయుడుగారు జప్తిసుపక్షమున
రహస్యముగ జేరి, చెన్నపురిలోనేమి, స్వమండలముగ కృష్ణా మండలమునం
దేమి జప్తిసుపక్షాభ్యర్థులకు ప్రోద్బలము గలిగించుచున్నారనువార్తలు
వ్యాపింపజేయబడుచున్నవి. నాయుడుగారి నెరిగినవారెవరును, నిట్టి
నీలివార్తలను నమ్మకబోయినను, తదితరులు మోసపోవుటకు వీలు
గలదు. రంగయ్యనాయుడుగారివలె, బ్రాహ్మణేతర ప్రముఖులందరును
జాతిమతభేదములనెంచక, దేశసేవనే ప్రధానమని యెంచుట ముఖ్యము.
ఈమారు జరిగెడి ఎన్నికలలో నయినను, కులద్వేషమును పెంచెడి జప్తిసు
పక్షమునకు స్వస్తిజెప్పి, వోటరులు చరితార్థులగుట యవసరము.

నైజాముగారి స్థితి

నేటివార్తలలో, ఇండియన్ డెయిలీమెయిలు పత్రికకు హైదరాబాదు
విలేఖకుడు, వ్రాసిన లేఖ కనుపించును. యూరపియనుఉద్యోగుల
నియామకమునకు నైజాముగారు మొదట బాత్తుగ నంగీకరింపలేదనియు,
పిమ్మట ఇండియా ప్రభుత్వమునకు పూర్తిగ లొంగిపోయిరినియు
తెలుపబడినది. డెయిలీమెయిలు విలేఖకుని వార్తలో నిజమెంతవరకు
గలదో తెలియదుగాని, ఇండియా ప్రభుత్వము వారు స్వదేశ సంస్థానాధీశులయెడ
జూపుచున్న వైఖరి మాత్రము విపరీతముగ గన్పట్టుచున్నది. రీడింగు
ప్రభువుగారి పరిపాలన ముగిసినపిమ్మట మార్పుగలుగునని
తలంపబడెనుగాని డెయిలీమెయిలువార్త ఆశ కెడమిాయకున్నది.
సంస్థానాధీశుల స్వాతంత్ర్యము భంగపరుపబడునేని భావిపరిణామ
మనుకూలముగ నుండజాలదు. ఇర్విన్ ప్రభువుగారి కమండయినను
క్రొత్తమార్గము దొక్కెడదో లేదో చూడవలయును.

మలబారు రయితులచట్టము: గవర్నరుగారి

అనంగీకారము

అనుకొనినంత జరిగినది. మదరాసు శాసనసభవా
రామోదించిన మలబారు రయితుల చట్టమును గవర్నరుగారు
రంగీకరింపరని ప్రకటించబడెను. గవర్నరుగారు జూపిన
కారణములు సారములేనివి. భూస్వాములపక్షము వహించి,
వీరిటుల రయితులక్షేమమును భంగపరచుట, మిగుల శోచనీయము.
రయితులచట్టపు చర్చను పరికించిన వారు, చట్టమునందు
విరుద్ధమేమియులేదని గ్రహించియుండురు. సంస్కరణముల
నిర్ధారితను గ్రహించుటకుమాత్రము, గవర్నరుగారి చర్య
పనికివచ్చును. గవర్నరుగారు అంగీకారమును నిరాకరింపవలసినది,
దేవాదాయధర్మాదాయ చట్టమునకుగాని, రయితులచట్టమునకు
కాదు. ఇట్టిసంఘటనలు ప్రజల స్వరాజ్యవాంఛను బలపరచుటకు
తోడ్పడుగాక! స్వరాజ్యసిద్ధి వలనగాని, ప్రజలవాంఛ
లీడేరవనుట కిది ప్రబలినిదర్శనము.

హిందూ దేశము : కొత్తఖర్చు

సామ్రాజ్య సమావేశమునందు హిందూదేశము
పాల్గొనినందులకు ఫలముగ, కొత్తఖర్చు మీద బడుచున్నది.
ఇండియా సహాయమంత్రియగు విటరుటనుగారు ప్రసంగించుచు,
హిందూదేశము బీదదయినను, వాయు విమానముల కగు
ఖర్చునంతను భరింపక తప్పదని పలికిరి. భారతభూమికి
స్వపరిపాలనము ముందుగ గావలసియుండ, విమానములు
ముందుగ గావలయునని విటరుటనుగారు బలుకుచున్నారు.
గౌ. నర్. సి. పి. రామస్వామి అయ్యరుగారు నానారాష్ట్ర
సంఘమువలన హిందూదేశమున కత్యంతలాభముగలదని
చాటుచున్నారు. అనుభవమిందుకు విరుద్ధముగనున్నది.
ఇట్టి గౌరవములవలన వేరులాభము లేకబోయినను, భరింపలేని
కొత్తఖర్చులు దేశముపై బడుచున్నవి.

మద్రాసుకార్యరేషను : ఆస్తిపన్ను

మద్రాసు కార్యరేషనునందలి స్వరాజ్యపక్షము వారి
ప్రయత్నములవలన ఆస్తిపన్ను తగ్గింపబడెను. స్థానికస్వపరిపాలనాశాఖాప్రభుత్వమువారు
కార్యరేషను పరిపాలనమును విమర్శించుచు ఆస్తిపన్నును
మరల : హెచ్చుచేయవలయునని కోరుచున్నారు. స్థానికస్వపరిపాలనా మంత్రిగారికి
చెన్నపురి పౌరులపట్ల నెట్టి సానుభూతి గలదో యిందునుబట్టి
గ్రహింపవచ్చును. ఈసంగతిని జ్ఞాపకముంచుకొని
చెన్నపురిపౌరులు జప్తిసుపక్షమువారిని మరల శాసనసభల
కంపక కాంగ్రెసుఅభ్యర్థులకే వోటిచ్చుట వివేకము.

బొగ్గు పరిస్థితులు

త్వరలో పరిష్కారముగనున ఆశించుట

రుగ్వీ, అక్టోబరు 30:—ప్రైవేట్ యూనియను కాంగ్రెస్ వారు తలచెట్టి సందర్భములన్నియు మరల ఆశాకరముగ గన్పించుచున్నవి. కాక్రయిన్ బొగ్గువర్గమువారు మాత్రము మాధ్యమములతో పూర్తిగ ఏకీభవించలేదు. అయినను ఉత్సాహముగనే యున్నది. జాతీయపరిష్కారముగనున జిల్లాపదవులమీద చేసినమును, పరిచేయు గంటలందు మై ప్రభుత్వమునకు దెలుపుటకు ముందు ప్రతినిధి సభవారి సమ్మతిని బొందులెనని గనుల పనివాండ్రు కాక్రయిన్ బొగ్గువర్గమువారు రనుమన్నవారు.

ఈ పదవులమీద మరల రాయబారులను జరుపుటకు తీరుపు నీయవలెనని వచ్చే గురువారము ప్రతినిధి సభవారి నడిగెదరనుకొనుచున్నారు.

ఇదివరలో ప్రతినిధులు గలిసికొని విచారణమును నిషేధించవలెననియు, ఇతర ప్రైవేట్ యూనియనులపై పన్నులను విధించవలెననియు కోరిరి. ఈవిషయమై ఆయా యూనియనులు బుధవారము, మంగళవారము ఆలోచించి ప్రతినిధులు గూడునపుడు వారికి ప్రభుత్వము నిచ్చెదరు. మీరు పన్ను విధించుటకు గాని, విచారణమును నిషేధించుటకు గాని ఒప్పుకొనరాని దెలిసి తమకు శిఫార్సు చేయబడిన మధ్యవర్తుల మంతకులకే ప్రతినిధులంగీకరించెదరనుకొనుచున్నారు.

ఇంత నిరాశనున్న సంగతులను బాగుచేయుట కిది యొక్కటియే ప్రాణాధారమనిరి. వచ్చే కుక్రవారమునుండి కుటుంబోపయోగము నిమిత్తము బొగ్గును రెండురెట్లు ఇవ్వవలెనని ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించిరి.

రుగ్వీ, అక్టోబరు 31:—బొగ్గు పరిశ్రమ ఇతర పరిశ్రమలవలె స్వతంత్రమై ఆధారపడవలసి యున్నది. ప్రభుత్వమువారు జేసిన సూచనలన్నిటిని ఉభయపక్షముల వారును పూర్తిగ నిరాకరించిరి. ప్రభుత్వమువారు మరల జోక్యము గలుగజేసి కొనవలెనని ఆశించుటచే తగవు మరింత సాగి ఆలస్యమగును. ఒడంబడిక జేసికొనునటుల జేయగలమనిగాని బలాత్కారముగ పరిష్కారము జేసెదమనిగాని నడింబితిమేని మరింత అబోవాములకు తావిచ్చినవార మగుదుమని ప్రధానామాత్యుడనెను.

మనము కేరళించనలేక చేయవలసిన దంతయు చేసితిమి. ఎంత తెలివిగల ప్రభుత్వమువా రెవరును ఇంతకంటె ఎక్కువ జేయలేరు. యజమానులుగాని పనివాండ్రుగాని సమంజసముగ సూచనలను దెలిపిన వినుటకు సంసిద్ధులుగ నున్నారమనిరి.

క్రిందటివారము పనివాండ్రు 26000 మంది ఎక్కువగ నుండిరి. ఇప్పుడు సంఖ్య 270000 యున్నది.

టెహరక్ దురంతము

ద్రోహుల నిద్దరిని బట్టుకొనుట

టెహరక్, అక్టోబరు 30:—ముదారనుగారిని ముగ్గురు మాట్టడించిరి. ఇందులో ఇద్దరు పట్టువడిరి. మొదటియవలెనని సోలీసు ఆస్పత్రికి గొంపోయిరి. పిదప ప్రభుత్వ ఆస్పత్రికి గొంపోయిరి. అచట పెక్కుమంది వైద్యులు గాయములకు చికిత్సజేసిరి. ఎడమచేయి ఎముకలన్నియు కడిలిపోయినవి. కుడిచేయికి దెబ్బలుపడినను. కాని ఆయన స్థితి తృప్తికరముగనే యున్నది.

నేడు పార్లమెంటు ప్రత్యేకముగ సమావేశమై అసలు దీనికి ప్రాప్తములైన విషయమును వారెవరో కనుగొనవలెననిరి. ప్రభుత్వసభ్యులందరూ వచ్చిరి. ముదారనుగారి నేవను కనుగొనిరి. తనను ముట్టడించినవారి సెక్షనును ముదారనుగారినిరి. చనిపోయిన పోలీసువాడుగాక ఇంకొక స్నేహితులకు, దుకాణము దారులకు గూడ దెబ్బలు తగిలినవి. నిన్నరాత్రి ఆరిగి జ్వరము వచ్చినది. కాని తొందరలేదు. తృప్తికరముగ స్వస్థతను గాంచుచున్నాడు. పట్టువడినవారిని పరీక్షించుచున్నారు.

న్యూజిలండు ప్రధానామాత్యుడు కెల్లీకో ప్రభునితో ఈవారమునందు గడిపెదరు.

నకలత్వాలాగారి నియోజకవర్గము

అనత్యములను ఖండించుట

లండన్, అక్టో 27:—నకలత్వాలాగారు నార్మబ్యాటర్స్ క్లబ్ వద్ద నార్మ సెంటుప్యాంక్రాసు నియోజకవర్గముతో సంప్రదింపుచున్నారని కన్సర్వేటివులమీదల వధంతులను వ్యాపింపజేసెను. ఇదంతయు కుద్రాబద్ధమనియు, దురుద్దేశ్యముతో బుట్టించిన వదంతికాని మరేదియుగాదనియు బ్యాటర్స్ ఎన్నికవర్గమువారు రెల్లెట్ట విశ్వసనీయులైనవియు ఇతర నియోజకవర్గమును తానెన్నడును సమీపించలేదనియు, కమ్యూనిస్టుపక్షము వారి కర్తవ్యముగాను సందర్భమును సాగింపబడు యయ్య, పార్లమెంటుకు వెంటబడననియు గారు ప్రకటించిరి.

పారిశ్రామిక పరిస్థితులు

బొగ్గుపన్ను ఆగిపోవుట

లండన్, అక్టో 31:—బొగ్గుపన్ను ఆగిపోవుటచే పారిశ్రామికపరిస్థితులు బాగుగల్గెను.

ఇంగ్లండు ఆర్థికవిషయములలో చాల ప్రమాదకరమగు స్థితికి లోనగుచున్నది. వీరలపహాయము నిమిత్తము 1222000 మందికియల ల సీ యు న్నది. ఈ సంవత్సరము 125000000 రోజులు పనిచేయలేదు. ఇందులో 109000000 రోజులు బొగ్గుపన్ను ఆగిపోవుటచే పనిచేయవలసినవలసివచ్చెను. 20000000 పానులబొగ్గును దిగుమతిజేసితిమి. జర్మనీ మన మా ర్కెటులంచే విక్రయించుచున్నది. మరల దేశముబాగుపడవలెనన్న అయిదుసంవత్సరములు కాంతిగలుగవలెను. ఎక్కువవేతనముల నీయవలెను. విస్తారము బొగ్గును తయారుజేయవలెను. ఈలోపుగ బొగ్గుపన్ను ఆగిపోవుటచే గట్టుబట్టుదలు వ్యాపించుచునే యుండును. వెబ్బువేల్పు దేశములో 17000 మందికి సత్తుపనులలో పనిలేకున్నది. నూటికి 40 చొప్పున సత్తుకార్యాలయములు పనిలేకయున్నవి.

లంకాపైరు ప్రతిపరిశ్రమవారు బొగ్గులేక బాధపడుచున్నారమని మొఱబెట్టుచున్నారు.

రైల్వేలకుగూడ ఇప్పుడు ఇబ్బంది, తోచుచున్నది. రేపు కొన్నిరైల్వేలు స్టాంపెదరు. చేయకలప్పుడు. 100 రైల్వేలు తీసివేసెదరు.

వీటివల్లనేయుటకు బొగ్గుపన్నులేకపోవుట కారణముగాదనియు ఇంకాకాలమునుండి బొగ్గుపోరాటమునగుటచే ప్రయాణముల తగ్గిచావులచే అన్నిరైల్వేలు నడిపించ రనుచున్నారు.

గొప్ప నౌకాదళప్రదర్శనము

సామ్రాజ్య సభాప్రతినిధులు జూచుట

రుగ్వీ, అక్టోబరు 30:—సామ్రాజ్య ప్రతినిధులు 225 పురషులు, 28 స్త్రీలు నేడు ఆరుగంటలు సముద్రమున నౌకాదళ ప్రదర్శనమును జూచుట జేసిరి. 48 నౌకలు పాల్గొనుచున్నవి ప్రదర్శనమున.

సంగీతకళ నభివృద్ధిజేసినందులకు లండనులో నున్న ఫ్రెంచి రాయబారికి 'లిజియను ఆఫ్ ఆనరు ఆఫీసర్'ను బిరుదము నిచ్చిరి.

సర్ జే స్ట్రాంపు పాదర్శిన్సీగార్లు గౌరవవిరుదములను డాక్టరు ఆఫ్ సైన్సు, డాక్టరు ఆఫ్ మ్యూజిక్ అనువాటినిచ్చి గౌరవించిరి కేంబ్రిడ్జ్ విశ్వవిద్యాలయమువారు.

తర్కిలో జకోస్టావియా ప్రతినిధి

వీడ్కోల్సు విడు

రుగ్వీ, అక్టోబరు 30:—కాన్స్టాంటినుపోలిస్లో సర్ జార్జ్ కార్మగూరు త్వరలో రాయబారిగా నియమించబడును. ఇదివర కేసుసంవత్సరములు జకోస్టావియా రిపబ్లిక్లో బ్రిటిషు మంత్రిగనుండెను. రిపబ్లిక్ అవ్యత్యులు ఇతనికి వీడ్కోల్సు విండుతేసిరి.

మేజరు జనరలు థామస్ రాస్ చచ్చిగారు చనిపోయిరి

'న్యూలిరనునాక' మునిసిపాలిటీలోనున్న వైనికన్యాయస్థానమున విచారణజరుగునట.

లండనులో, ఒలింపియాబిగ్గర జరిగిన అంతర్జాతీయమేటారు ప్రదర్శనమునకు ఈదంవత్సరము ఎక్కువమంది వచ్చిరట. నిరుడు 194000 ఈ సంవత్సరము 260000 మంది వచ్చిరట.

యువరాజు

ప్యారిస్ సయనము

రుగ్వీ, అక్టోబరు 31:—నిన్న ప్యారిసులో తీరికలేకుండ యువరాజు గడిపెను. కనడా విద్యార్థి భోజనవసతి గృహమును దెరచిరి.

200 లేక 300 విద్యార్థులు లుంబుటును బ్రిటిషు భోజనవసతి గృహమును గట్టుటకు నూచించిరి. పగానులు జూపిన సౌమ్యత ఇతరజాతులకు మార్గదర్శకుగ నుండుగాక యనిరి. యువరాజును సత్కరించిరి.

మెక్సికోలో వెండి పరిస్థితులు

పనివాండ్రకు పనిలేకుండు నను భయము

మెక్సికోనగరము, అక్టోబరు 30:—గ్రేటుబ్రిటను ఇండియా సెల్సురు రిజర్వుకు ధను తగ్గించి అమృతాపుటచే ఇతర దేశములందు ధర పడిపోయినది. మెక్సికోలో 120000 మందికి పనిలేకపోవు నను భయమగుచున్నది ఒక్కమాత్రే విక్రయించగ క్రమక్రమముగ విక్రయించునటుల జేయవలెనని ఆమెరికా పంచెనీలు గోరుచున్నవి. దీనివలన వంచనలు సర్వకొనుటకు వీలగుననుచున్నారు. వంచనలునై పెట్టే ప్రేటువాండ్లరును ఒకేకాలమున అర్జీనవలెననుచున్నారు.

జాతీయమితనహాయకార్యదర్శి

రుగ్వీ, అక్టోబరు, 31:—హెడ్ డి.ఎస్. వెరోనిగారిని జాతీయమితనహాయకార్యదర్శిగా నియమించెదరట.

వచ్చేడిశంబరులోపుగ ఈ ఉద్యోగమును జాతీయమితి ఖాయపరుచును.

ఇంతకంటె మంచివ్యక్తి దొరకదని ఆబర్వరులత్రక్ దెలుపుచున్నది.

ముస్సోలిని యుదంతము

బోలోగ్నా, నవంబరు 1:—ముస్సోలినిగారిని కాల్చి నవానిక లేబరుమును పోలీసుస్టేషనుకు గొంకాయజూడ ఆతిని శరీరములో 14 కత్తిదెబ్బలు లోతుగా నున్నవి. కాల్చినగంటలోనే ఆతడు చనిపోయెనట అతిని గొంతుకును పిగిగిన ట్లున్నదట. ముస్సోలినిబండ్లో ఒక గండు కనిపించెను. సైనికవర్గముతో ప్రస్తావించునపు ముస్సోలినిగారి సంగతి నే ఎత్తలేదు.

సింగపూరుకు 22 సంవత్సరములై వచ్చిన 25 వ కళిఘ్ని దళము ఇండియాకు బయలుదేరెను.

యుద్ధప్రచారము-నింద

మాంఛెస్టరులో రాస్టోము డివిజను కలిబరుపార్ల మెంటు సభ్యుడుగ పూర్వ మొకపుడున్న సి. ఎల్. జి. మాస్టర్స్ గారు ఇజ్ర్యూనీతోగలిసి 1914-1918 వరకు యుద్ధప్రచారముచేయుచుండెననియు అందులకు లూసిటానియా నౌకను ముంచినందులకుం చెదమన్న పతకమును గ్రేటుబ్రిటనులోనే తయారుజేసినయు ఇజ్ర్యూనీలో దానిని తయారుచేయ లేదనియు నిందమోప నవనియు అబద్ధమని ఆతడు దెలుపుచున్నాడు. ఇజ్ర్యూనీ నుండే ఆపతకములను రవాణాజేసి పంచిబెట్టినయు తనకేమియు తెలియదనియు నుడివిరి.

మునిసిపలు ఎన్నికలు

కార్మికపక్షమువారు ప్రతిస్థానమునకు నిలచుట

టోరీలు లిబరలుపక్షమువా రేకమగుట

లండన్, నవం. 1:—నేడు ఇంగ్లండువెల్పు దేశము లందు మ్యునిసిపలు ఎన్నికలు జరుగుచున్నవి. 788 కార్మిక యభ్యర్థులు, 555 కన్సర్వేటివు, 293 లిబరలు, 249 ఇండిపెండెంటు యభ్యర్థులున్నారు. ఇద్దరు కమ్యూనిస్టులే పోటీజేయుచున్నారు. కార్మికపక్షమువారు ప్రతిస్థానమునకు పోటీసల్పుచున్నారు. టోరీలు, లిబరలుపక్షమువారు ఏకమగుచున్నారు.

ఈజిప్టులో ఇస్లాముమతమును దూరము గ్రంథమును ప్రాసెని ప్రాఫెసరు తాజామాసేనుగారిని న్యాయస్థానము విచారించుచున్నారు. ఈజిప్టులో ఎవరిమతికి తోచినట్లు వారు అధ్యక్షులు కధికారముండ నిట్లు విచారణసల్పుట కంగీకరించునా యనువిషయమును ఆలోచించవలసియున్నదట.

బ్యాంక్ విధానము

(ఆంధ్రపత్రికకు ప్రత్యేకతంత్ర)

లండన్, నవంబరు 1:—ఇండియా కంత్రికను బ్యాంక్ విధానము లాభించునను నభిప్రాయమును దీసికొనక బొంబాయి కే లాభముకొనుట విచారకరముని మకానక గారనిరి. లాయిడ్ ప్రభువు ప్రారంభించిన బ్యాంక్ విధాన మెంతయు జయప్రదము గా నేరవేరును. వ్యక్తమెన్నటికినిగాదు. ప్రస్తుతము మంగలించిన ధూమిధరలు ఎల్లకాలము అట్లే యుండవు. లాయిడ్ ప్రభుని దుష్కర్మిని క్రద్దను అందరును కృతజ్ఞతా పూర్వకముగ మెచ్చు కొనుచున్నట్లు త్వరలోనే వచ్చుగాక యనిరి. (తెలివినమట్టి తృప్తి కరముగ లేనిచో వీరే క్రద్దవడివారేమాయని విశ్వేశ్వరయ్యగారన, నేనట్టివనిచేయువాడనుకానని బుకానక గారు జెప్పిరి. బుకానక గారికి తీరికయుండదు. ఆయనకు కాలమే సొత్తు, అని కుల్లొపు మున్లో గారనిరి. ఆతనిని రేపటిదినముతో వదలవలెనని. దానిని రేపు అలాచించవచ్చునని వియర్నగారనిరి. విచారణ ప్రస్తుతము ఆపుకేయబడెను.

బ్రిటిషు పాగయోడ గట్టెక్కుట

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంత్ర)

వర్జీనియా, నవంబరు 1:—మద్రాసు నుండి న్యూయార్కుకు జరుగుచున్న క్లాసు మర్కెట్ క్లబ్బును (బ్రిటిషు పాగయోడ కాజ ద్వీపమునకు దూరముగ గట్టెక్కును. ప్రభుత్వ పాగయోడ సహాయార్థ మేగెను.

ఇండియా కంత్రిక సమస్య

లండన్, ఆక్టో. 28:—రూపాయి ధరను పూర్తిగ మరల లుగజేసినగాని ఇండియా కంత్రిక సమస్యను కాశ్యతిముగ పరిష్కరించుటకు వీలులేదని నేషనలిస్టు పత్రికలో విద్వండులు ప్రకటించుచున్నారు. వ్రాయుచున్నారు. ఇండియా కంత్రిక బంగారునే వాడినచో ప్రపంచములో ధర విడదీపు న ను చు న్నారు. ఇండియా కంత్రిక నాణెముల చెలానులేని అవలంబించిన వాటి సమితి సభ్యులు తమ బంగారు చెండి ముద్రలను జాలినవిని స్వాధీనము చేసిన ఖడ్గిని మిశ్రయముగ వాడుటకు వీలుగననిరి. ఆయుధ విస్తరమునకు చక్కని దారి ఏర్పడునట.

పల్లెటూరు గ్రంథమండలి రాజమండ్రి

నవంబరు 1-0-0 మాత్రము. సం||కు 6 పుస్తకములు ప్రతి రెండు నెలలకు ఒక గ్రంథము వెలువడును. ప్రజా సామాన్యమున మత, సాంఘిక, రాజకీయ, ఆర్థికాధ్యాత్మికాది భావప్రచారమే దీని యాశయము.

ఇంతవరకు వెలువడినవి.

- 1. గాంధీమహాత్ముని నీతిమంజ్జరి.
2. రాజనీతిసారము.
3. ప్రాచీనభారత గ్రామపరిపాలన.
4. రామకృష్ణస్వామి జీవితము-బ్రహ్మజ్ఞానోద్బోధనలు.

చిరునామా:—నకుపాదండు,

ముదిగంటి జగ్గన్నకృత్రి, బి. యే. రాజమండ్రి.

అతినరముల బలహీనతచేతను ఉష్ణాధిక్యమువలనను గలిగిన మూలవ్యాధికి అద్భుతనివారణి

నాకుఅతినరముల బలహీనతచేతను, ఉష్ణాధిక్యమువలనను గలిగిన మూలవ్యాధిబాగుగానుదీర్చిన, మద్రాసు, మైలాపూరు, నెల్ థోమసుండు లిన్ పెరారియావీధిలో అల్పర్తు లాడ్జియం దున్న పండిత స్వామి శ్రీనివాస అయ్యంగారువారికి అనేక నమస్కారములు. రెండుమాసములక్రిందట ఒక నెట్టున కొంత దూరముకూడ నడచుటకు శక్తిలేకుండెను. ప్రస్తుతము ఆయాసము, అలసట లేకుండ ఒకనెట్టున 2 మైళ్లదూరముకూడ నడచుటకు శక్తిగలదు. నేనెప్పుడు పుష్పికరముగా నున్నాను. నా వ్యాధులన్నియు పూర్తిగా కుదరినవి.

మిస్. ఇ. ఎమ్. రేగో, 2/1తిరువేంగడ మొదలి వీధి, పార్కు-టౌను, మద్రాసు.

రాజ ప్రతినిధి అలహాబాదుకు వచ్చుట

డిసెంబరు 7 లేదిన జరుగుకార్యక్రమము

అలహాబాదు, నవం 1:—రాజప్రతినిధి అలహాబాదు కువచ్చు సందర్భమున నీదిగువకార్యక్రమ మేర్పాటుచేయబడి నది:—

డిసెం 7 వ లేతేదయం 8-30 నిమిషములకు రాజ ప్రతినిధి బహిరంగముగ రైల్వేస్టేషనులో దిగును. అనైన బహిరంగముగా బహిరంగముగా ప్రభుత్వముందరమునకు వచ్చును. భోజన మైదానములో బాధ్యుల వందలవలెనును సారమునకు (నీటిబాంబు) సాయమును రాజప్రతినిధి దంపతులు కొంటకు వచ్చురు. సాయంకాలమున ప్రభుత్వముం దిరమున లోటవిందు ఏర్పాటుచేయబడెను. భోజనానంతరము న దంపతులు ముఖ్యమైన బహిరంగమున రైల్వేస్టేషనుచేరి విడలిపోవుదురు. వారుచెచ్చునప్పుడు మామోహాలుకు బాగుగా న లంకరించి బాణసంచాకాల్పుటకు ఏర్పాటుచేయబడినది. ముఖ్య నివాసిటీలేవారు సన్మానప్రత మిచ్చునట్లు మొట్టమొదట అంగీకరింపబడెను గాని దానినెప్పుడు సమర్పింపవలసినది యేర్పాటు చేయలేదు. ఆగ్రాజమిందారులసంఘము వారుకూడ సన్మాన ప్రత మున్నించెదమని అడిగిరి. కాని రాజప్రతినిధి కాన్పూరు లో 3 దినములుండి అచ్చట అసానీయేటెడు ఘోషరు ఆఫ్ కావర్సునకూడ తెరవ వలసి యుండుట చేత అలహాబాదులో పెక్కు ఏర్పాటులను అంగీకరింపజాలరు. సన్మాన సంఘము నిమిత్తమే నేడు జరిపిన సభలో ఖర్చులక్రింద 10,000 రూపాయలచందా చేయబడెను. (ఆ.ప్రె.)

రాజ ప్రతినిధి వజీరుస్థానమును దర్శించుట

మల్లికులకు కొండజాతులకు జవాబు

వైస్రాయికాంపు, నవం 1:—1926, ఆక్టో 31 లేదిన రాజప్రతినిధి తమవద్దను రాయబారముగా వచ్చిన మల్లికులు మొదలైన వారి కిట్లు జవాబు చెప్పెను:— మల్లికులారా, భిట్టి నీ కొండజాతులారా,

మీరు నావద్దను రాయబారముగా వచ్చి మీ భక్తిని జూపుచు మీరిచ్చిన సన్మానప్రతమునకు నేనెంతయు సంతోషించుచున్నాను. మీకొసంగిన బహమానమును కృతజ్ఞతతో నందుకొనుచున్నాను. నేను విజీరుస్థానమునకు వచ్చుటయు నిచ్చటి కొండ జాతులతో పరిచయము కలుగజేసుకొనుటయు మీ యొగతైపు విచారణ యందు నాకభిరుచి జనించినది. ప్రభుత్వమువారి యెడల మీకు గల భక్తిని విజీరుస్థానమునందు కొంతని స్థాపించుటకై కొండజాతులను మల్లికులను ప్రభుత్వమువారితో కలిసి పనిచేయుటకు చేయుచున్న ప్రయత్నములను నాకెంతయు సంతోషమునిచ్చినవి. ప్రభుత్వమువారితో మిశ్రమును స్నేహము కుదిరినది గావున మీలోమీకు గల కలహముల నడంబిరక్త పాతము నా పవలసినదని కోరుచున్నాను. నేనెచ్చటికి వచ్చి మిమ్మును జూచిన సంగతిని మీ యొక్క రాజభక్తిని నేనెప్పుడును మరచిపోను. మీ కందరికిని దీర్ఘాయురారోగ్యములు కలుగవలెననియు, ఇప్పుడు వజీరుస్థానమునందు ప్రారంభించిన కొంత భాగ్యములు దినదినాభివృద్ధిచేసి స్థాపించుకొనిపోవలెననియు కోరుచు ముగించుచున్నాను.

ఉట్మన్ జాముఖజీరులకు జవాబు

టోచీ ఏజెన్సీని చూచి ఉట్మన్ జాముఖ వజీరులను దూరమున ఒసంగిన సన్మానప్రతము నందుకొనుటకు నాకు సంతోషముయ్యె. ఆచారము ప్రకారము నాకొసంగిన బహమానమునకు మీ కెంతయు కృతజ్ఞుడను. ఒక్కవజీరుస్థానమునందేగాక పశ్చిమోత్తరరాష్ట్రముం దంతటను కొంతముగానున్న సమయమున నీఏజెన్సీకి వచ్చుట మంచిదయ్యెను. మీ జాతులతో మిక్కిలి స్నేహముగానుండవలెనని నాకోరిక. టోచీవజీరునకును ప్రభుత్వమువారికిని యిప్పుడున్న సహకార భావమునకు నేను సంతోషించుచున్నాను.

మీలో మీకు తగాదాలు కలిగినను దౌర్జన్యమునకు దిగక స్నేహభావముతో మధ్యవర్తిల ద్వారా పరిష్కరించుకొందురని నమ్ముచున్నాను. మరల నొకసారి మీకు ఐదవములర్పించుచు మీ యేమిట నాకు కావలెనని చెప్పుచున్నాను. (ఆ.ప్రె.)

మద్యనిషేధమునకు వీలు లేదు

శ్రీశైలిశ్రీశైలి

ప్రజలకు బోధచేయుటయే యుక్తము.

వి. చక్రయ్యచెట్టిగారి ఉపన్యాసము

సంపూర్ణ నిషేధకవ్యమువారియాజమాన్యమున ప్రోగ్రెసివు యూనియను స్కూలునందు నిన్న సాయంకాలము సభజరిగెను. వి. చక్రయ్యచెట్టిగారు ఎక్స్ జూ విధానసంస్కారము గూర్చి ఉపన్యసించిరి. చెట్టిగారు తాను సంపూర్ణ నిషేధమునకు అంగీకరింతుననియు, పూర్వకాలమునుండి తాగుడుదురలవాటు మనదేశములో నున్నను యిప్పుడు బ్రిటిషు రాజ్యము నందు అత్యధికముగ వ్యాపించి, యిదివర కెన్నడు నెరుగని వారియిండ్లలో కూడ చేరెననియు, జెప్పిరి. సంపూర్ణ నిషేధవిధాన మనుసరించినచో భారతదేశమునకు మేలే కల్గును. కాని అది కొనసాగించుటెట్లు? అమెరికాదేశమువారు అనేకయేండ్లనుండి ప్రయత్నించి, స్వల్పభాషేషీతులు కొందరు ప్రతిహతముగ పోరుచుండ చివరకు మొన్న యుగమునకు పూర్వము సంపూర్ణ నిషేధము ప్రకటించిరి. ఇంకెచోచూచుకొనడ అట్లే కొంత కాలము వట్టును. మితపానసంఘములు నిషేధ వ్యమలసాపించి ప్రజాభిప్రాయము ననుకూలపరచుకొనవలెను. చాలమందిమితో నేకీభవింతురు. మద్యనిషేధము కొనసాగించుటకు రెండవ విధము ప్రభుత్వపట్టుములు. ప్రభుత్వమువారు పూర్తిగ నిషేధించుచు కాసనము గావించినగాని యీ పాపము పోదు.

ప్రభుత్వమువారిని సమర్పించుట

ప్రభుత్వమువారి ప్రస్తుత ఎక్స్ జూ విధానము మంత్రివర్గమువారు కల్పించినదికాదు. సంస్కరణములకు పూర్వమునుండి ప్రభుత్వమువారిచే అమలుజరిపింపబడుచున్నది. మంత్రివర్గమువారు చాల యిబ్బందుల నెదుర్కొనవలసి యున్నది. ఈమరచారము పూర్వమునుండి యున్నది. కొందరు మతవిధి యందురు. అది యట్లుండ ఇతర యిబ్బందులుగలవు. మంత్రిగారు సంపూర్ణ నిషేధము నములు జరిపినచో రూ 5 కోట్ల రాబడి తగ్గిపోవును. అనగా ఆస్పత్రులు, విద్యాసంస్థలు స్వాధీనస్థానములను నిలువజాలకుండురు. గాంధీమహాత్ముడు ప్రజల రక్తము పిండి యిడబ్బుతో ఈసంస్థలన్ని నిలబెట్టుటకన్న ఎత్తివేయుట మంచిదని యనును. కాని ఆర్థికశాఖ బ్రిటిషుప్రభుత్వముచేతిలో నున్నది. మంత్రిగారు ద్వైతముజేసి సంపూర్ణ నిషేధచట్టము ప్రతిపాదించినచో గవర్నరుగారు నిరాకరింతురు. అంత మంత్రిగారు ఉద్యోగమును వదలుకొనుటకప్పు వేరేమియు చేయజాలరు. ఈరీతిగ మద్యనిషేధమునకై యేయత్నము జేసినను చాలచిక్కులు వాటిల్లును.

సంపూర్ణ నిషేధము తన కిష్టమేయనియు, జీవితకాల ముండెన్నడు తాను మద్యమునుచిహూడలేదనియు, నికముందు చూడ బోననియు, చాలమంది యీ దురభ్యాసముచే పాడయి పోవుచున్నారనియు, కావున సాధ్యమునంతతర్యలో నిషేధ ప్రయత్నములు జరుపవలెననియు చక్రయ్యచెట్టిగారు చెప్పిరి.

అధ్యక్షుని ఉపన్యాసము

అధ్యక్షులు ఉపన్యసించుచు బ్రాహ్మణేతర పక్షమువారు మద్యనిషేధ విధానమునకు అనుకూలరే యని నుడివిరి. బ్రిటిషు పాలకులే మద్యవిక్రయమునకు కారకులని అనుతప్పు మద్యపానము చాల ప్రాచీనమైనది. వేదకాలమునందుగూడ సోపానము గలదు. బురుడు ప్రప్రథమమున మద్యనిషేధప్రచారము సల్పెను పిమ్మట మహమ్మదీయులపాలన వచ్చి హెచ్చెను.

ప్రభుత్వమువారు రాబడిని వదులుకొనలేదు. కావున సంపూర్ణ నిషేధమును అమలు జరుపలేరు. బెంగాలులోవలె సర్వా రీతరదతివలనగాని, బొంబాయిలోవలె రేషమినింప పద్ధతివలనగాని సంత్సృష్టికరములారాభము చేపూరలేదు. మనరానులో రాబడి హెచ్చుచున్నను, మద్యపానము యథావిధిగానున్నది.

నాకు స్వయముగ లోకలు ఆప్తను (స్థలనిర్వయాధికారము సానిక సంఘములకు విడిచిపెట్టుట) యిష్టమే కాని అది వెంటనే అమలుజరుప వీలులేదు. కొన్నిచోట్ల అనుసరించి చూడవలెను. అని అధ్యక్షులు పలికిరి.

టి. ఎస్. సోమసుందరంపెట్టిగారు అధ్యక్షునకు ఉపన్యాసకునకు వందనము లర్పించుటతో సభ ముగిసెను.

నమ్మకద్రోహమునకు ఫోర్మిరికి కమెంటుజేయుట

బొంబాయి, నవంబరు 1:—నెలలు బొంకి గుమస్తా లకు 18 వేల రూపాయలు విలువగల పత్రముల ఫోర్మిరిజేసి నమ్మకద్రోహమును గావించె నను నేరములపై చూడబడి (పెసిడెంట్ మేజిస్ట్రేటు బోర్డు పెన్షాంజిగోరాను సెషన్సుకు కమెంటుజేసెను. (ఆ.ప్రె.)

బొంబాయి మిల్లులు మూసివేయబడుచుండుట

ప్రత్తిధరలు కడిపోవుచుండుటయే కారణము

బొంబాయి, నవం. 1:—బొంబాయిలో కొన్ని మిల్లుల వరకే కొద్దికాలము పనిచేయుచున్నవి. మరికొన్ని మూసివేయబడ నున్నవి. ఇందువలన కొంతమంది పనివారైనను తగ్గినపనిని వచ్చుచున్నది. మిల్లుయజమానులసంఘమువారు చేసినసభలో ఎట్టి తీర్మానమును గావించబడకుండుటచే మిల్లు యజమానులు బుద్ధివంతముగానే ఎవరివ్యవస్థనట్లు వారు పనిచేయుచున్నారో గాని కఠిన పనిచేయుచుండుటలేదు. ఎవరి అవసరముల ప్రకారము వారనుసరించుట ఆయామిల్లులకే వసలివేయబడినది. పరిసితు లంతకంతకు క్లిష్టరూపమును దాల్చుచున్నవి. ప్రత్తిధ రలు పడిపోవుచు గిడ్డింగులలో తయారైన పరకులు నిలువ యుండుటయే దీనికికారణము. మిత్రాదాసు గోపాలదాసు కంపెనీ మేనేజిమెంటుక్రిందనున్న మూడుమిల్లులు పనిని 10 నుండి 8 గంటలకు తగ్గించినవి. కానాటు(పెన్న) ఇంపీరియల్ మిల్లు మేనేజిమెంటువారు పనిగంటలను 10 నుండి 8 కి తగ్గించెదమనియు ఆప్రకారము కూడిని తగ్గించెదమనియు నోటిసు నిచ్చి, పనివారైన కిష్టములేకున్నను అవిగముగానే ప్రవర్తించిరి. నేదామిల్లులు తెరచబడినప్పుడు తొందరపడరాదను నిశ్చయముతో పనివారైన పనిలోనికి వచ్చిరి.

క్రొత్త జరిపించుమిల్లులో శనివారమునాడు సమైక్య ట్టిన 500 మంది పనివారైనను ఎట్టి పరకులును కొరకుండ నేడు పనిలో చేరిరి. ఎంపరకు ఎడ్వర్డు మిల్లువారు నేటినుండి మిల్లును మూసివేసెదమని నోటిసునిచ్చియు మామూలుగా పని చేయుటకు నిశ్చయించుకొనిరి. మిల్లులన్నియు క్రమక్రమముగా మూసివేయబడు నట్లు కనబడుచున్నవి. అట్లే జరుగునేని చాల మందికి పనిలేకపోవుటయేగాక పనియున్నవారికిగూడ పూర్తి గానూరముట్టును. (అ. ప్రె.)

తెలుగు డి. ము. కోర్టు

O. P. 39/26

పిటిషనరు:—దేవరకొండ సత్యనారాయణ సా. ప

యడిపెదరు.

కొంటరు పిటిషనరు:—1. దేవరకొండ కోనయ్య

2. యా నుబ్బయ్య, 3. యా క్రిష్ణయ్య, 4. యా శేషయ్య, 5. యా సూరయ్య, సా. ఫిమవరం డి. సరికింగరాజుపుర ఆగ్ర కోరం.

యా పిటిషనరు జనక సోదరుడు లేటు దేవరకొండ పిరేళ్ళకాస్తూరుగారు యేవిధమయిన పుత్రపుత్రులకా సంతానము గాని భార్యగాని లేకుండావుండి తనతండ్రి యానదాస్ని తనకు రావల్సి బాకీలున్న తన అనంతరం యీ పిటిషనరుకు చెందగలయుటకు మొదలయ్యెదరుటతో...డి 4-11-1925 తేదీ గల విల్లువ్రాయించి 25-11-25 తేదీనరిజిస్టరీచేయించి 26.11.25 తేదీన చనిపోయినాడు. పదమ పిరేళ్ళకాస్తూరుగార్ని కాక నాడ కాపురములు పట్టిపపు వెంకట్రామయ్య, దేవరకొండ క్రిష్ణమూర్తి గోరుగంటు జోగారావుగార్లపల్ల రావల్సి మొత్తం రు 615-5-0 లు. కలెక్టు డి. ము. కోర్టు ఫయలు O. S. 69/26 రున దావాతెచ్చినాడు. పదమ దావాలో పెక్కు ఫిట్టెట్టు నిమిత్తం యీ పిటిషనరు యీ నెంబరు పిటిషను దాఖలుచేసి పున్నాడు. పదమ పిటిషనులో యీ కొంటరు పిటిషనర్ ఆక్షేపా తెలియుటకుగాను డి 18-11-26 తేదీకి దావాదా అయి పున్నది. యీ పిటిషనరుకు పెక్కు ఫిట్టెట్టు గ్రాంటు చే యుటకు ఆక్షేపా పున్నయడల పదమ తేదీగా కొద్దివారియె డుట వీరయి తెలియపర్చుకొనున్నది.

సూరికుచ్చి శ్రీరాములుగారు సా. తణుకు

23-10-26

పిటిషనరుతరపు ప్లీడరు.

1st Court O. S. 289/26.

వాది:—గోపినిధి మనెయ్య.

ప్రతివాదు:—1. మామిడికెట్టి మంగయ్య, 2. యా ను బ్బిగాడు, 3. యా మారయ్య ఆనీ మునిలిగాడు, 2, 3, మ య్విద్గు కొద్దిగార్డియన్ హెడ్ కలెక్టు కలెక్టు.

వాదిపేర, ప్రతివాది 24-8-28 తేదీన వ్రాయించియిచ్చిన నోటు తా. దావా తేదీనగ్గ రు 150-2-0 లు రాబట్టు కొనుటకు ప్రతివాదులయ్యి యీ దావా లేబడినది. పదమదా వాలో ప్రతివాదు ఆక్షేపాతెలియపర్చుకొనుటకు 18-11-26 తేదీన దావాదా అయిపున్నది. ఆ తేదీకి ప్రతివాదు ఆక్షేపా తెలియపర్చుకొనియడల ప్రతివాదు పరోక్షమున దావా డిక్రీ జాబదును.

సూరికుచ్చి శ్రీరాములుగారు సా. తణుకు

వాదితరపు ప్లీడరు.

వాతావరణస్థితి

1926 సం. అక్టోబరు నెల 2-వ తేది మంగళవారము

ముఖ్యతేలు	గ్రా. 24 గంటలలో	అత్యధిక	గ్రా. 24 గంటలలో	అత్యధిక	గ్రా. 24 గంటలలో	అత్యధిక	గ్రా. 24 గంటలలో	అత్యధిక	గ్రా. 24 గంటలలో	అత్యధిక
గోపాల్ పూర్	89.8	86.6	...	4.71	...	8.92	...	...	...	...
విశాఖపట్నం	86.8	75.6	...	8.44	...	4.28	...	...	...	...
కాకినాడ	84.5	74.9	...	4.26	...	4.84	...	...	...	...
మచిలీపట్నం	85.0	74.2	0.20	4.05	...	5.08	...	...	...	...
కర్నూలు	92.8	68.8	...	0.78	...	2.90	...	...	...	...
బళ్లారి	87.2	68.0	...	2.78	...	1.39	...	...	...	...
అనంతపురం	...	...	...	...	...	+	...	...	...	...
కడప	95.8	74.2	...	2.09	...	8.31	...	...	...	...
కల్వార	86.5	78.8	0.11	5.08	...	2.98	...	...	...	...
మద్రాసు	88.9	73.8	0.25	7.61	...	5.87	...	...	...	...
కడపూరు	89.7	74.6	0.02	6.51	...	5.55	...	...	...	...
నెలమ	88.4	70.0	0.29	8.91	...	8.24	...	...	...	...
కోయంబూరు	79.2	69.2	0.06	7.79	...	1.11	...	...	...	...
తిరుచనాపల్లి	89.2	78.4	0.87	5.74	...	1.56	...	...	...	...
నాగపట్నం	85.5	75.8	0.40	8.88	...	8.71	...	...	...	...
మధుర	88.1	74.0	...	10.85	...	2.87	...	...	...	...
హంబక్	84.8	76.4	0.07	9.08	...	+	0.91	...	...	...
తిరునల్వేలి	...	...	0.87	5.91	...	1.18	...	...	...	...
తిరుకొండ్రు	88.0	75.9	...	6.86	...	4.86	...	...	...	...
కొచ్చి	84.4	75.8	0.01	15.64	...	+	1.68	...	...	...
కాలికట్టు	84.9	74.1	1.12	9.74	...	1.06	...	...	...	...
మంగళూరు	87.0	75.1	...	12.96	...	+	8.02	...	...	...
కెంకూరు	85.0	66.0	...	5.86	...	+	0.41	...	...	...
మర్కా	74.0	61.8	...	6.78	...	0.40	...	...	...	...
కొడైకానూరు	61.0	50.2	0.88	9.81	...	+	0.46	...	...	...

సర్కారులు:—మచిలీపట్నములో 0.80 వర్షించెను. ఆకాశము నిర్మలముగ నున్నదనే తెప్పవచ్చును. ఉత్తరమందు దక్షిణమున వచ్చులు దట్టముగ నున్నవి. పగటివేడివి ఎక్కువ. రాత్రివేడివి గోపాలపురంలో 4 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ.

దక్కన్:—మేఘములు ఒక మోస్తరగ నున్నవి. అద్వితీయ సాధారణముగ తక్కువ. కర్నూలులో 8 1/2 కడపలో 6 డిగ్రీలు పగటివేడివి ఎక్కువ. కడపలో రాత్రివేడివి-2 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

కర్నాటక:—మద్రాసులో 0.25 "కల్వారలో 0.11" వర్షించెను. కడపూరులో చినుకలు బడిన మేఘములు దట్టముగ నున్నవి. కడపూరులో పగటివేడివి 4 డిగ్రీలు ఎక్కువ. మద్రాసులో 8 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ.

దక్షిణమున వర్షము పొగవచ్చును.

వీ. వీ. నారాయణ అయ్యర్,
సహాయ వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

అజంతిరాయిగారికి పోటీ

భారతకాషనసభకు జలంధరు దీనిజను (పంజాబు) అధ్యక్షుని లాల్ బజంతిరాయిగారి పోటీ లాల్ బజంతిరాయిగారిని కొంగ్రెసు ఉపసంఘమువారు ఆంగీకరించిరి. (అ. ప్రె.)

కలరామాత్రలు

డబ్బు 1-కి 12 మాత్రలు. వెల రూ. 0-8-0

కలరా వేగువరకే ఒకవిధమైన అంటుబాధ్యము. ఇది గాలియందు నీటియందు పరమాణువులైన విష పురుగులూ చేరుట వలన గలుగును. ఈపురుగులు శరీరములోకి రక్తమును కలుపును. దీనిముఖ్యలక్షణములు:—అతి ద్వి, కడుపులో స్వల్పసొప్పి, వాంతులు, విరేచనములు, కోగము హెచ్చినకొలది గంజనీటివంటివిరేచనములు, మూత్రము బంధించుట, నాడి ఊడించుట, శరీరమందంతట అతిబాధ, దుర్బలము. ఈ కలరామాత్రలు లోపల ఇవిడిన వెంటనే విష పురుగుల జంప ప్రారంభించి, వాంతిభేరుల తగ్గించి మూత్రము వెడలించి నాడికి పుష్టిగలుగజేయును. తగిలిన వెంటనే మందును తినుట అవశ్యకము. కలరా యున్నవారి పిటిని కాచి క్రాగుట యుక్తము.

అమ్మకొంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి

శీతోష్ణస్థితులవల్ల కలుగు కురుపులు

కురుపులు, గడ్డలు, రాచపుండ్లు మొదలగువాటిని జాంబక్ స్వస్థతవచ్చును

శరీరములో బలము తక్కువయ్యెకొలము నందు శీతోష్ణస్థితులనుబట్టి మొటిమలు, గడ్డలు, రాచపుండ్లు, మొదలగు చర్మ వ్యాధులు బయలుదేరి శరీరమునందుండు రక్తమును అపరిశుద్ధ పర్చుచున్నవి. ప్రతివ్యాధియు పురుగుల (జరమ్) వల్లనే కలుగును. వాటినిచంపుటకు జాంబక్ అద్వి తీయమైనది. జాంబక్ ప్రశస్తమైన ఓషధులచేత యారుచేయబడినది. ఇది ఆశ్చర్యము కలుగునట్లు గా నొప్పిని, వేడిని, వాపును తగ్గించుటయేగాక, చీమును, చెడుపదార్థమును శరీరమునుండి బైటికి త్రోసివేసి స్వస్థతను గలుగ జేయును.

అహమ్మదాబాదులో 2241 నెంబరు రాజా మెహతా వీధిలో నున్న యన్. సి. పారిక్ గారు యిటుల వ్రాయుచున్నారు:—“నేను చాల సంవత్సరముల నుండి కాలము మారు సమయములో అందవికార మైనటువంటిన్ని బాధకరమైనటువంటిన్ని మొటిమలచే బాధపడుచుంటిని. నేను వాటికొరకై అనేక మందులను ఉపయోగించినను ఫలితము లేకపోయెను. నాయొక్క మిత్రుడు జాంబక్ ను పయోగించవలసినదని బాధించుటచే నేను ఓషధులచేత మారుచేసిన ఆ మందు నుపయోగించి అత్యద్భుతమైన మార్పును బొందితిని. దానినిచూచి నాకు ఆ మితమైన ఆశ్చర్యము గలిగినది. దీనిని రాచినపిదప నామొటిమలన్నియుపోయి నాముఖము నున్న నైనది జాంబక్ చర్మవ్యాధులను పోగొట్టుటలో యితర తైలములవలె గాక అతిశ్రేష్ఠమైనది. దీనియందు జంతుసంబంధమైన కొవ్వు చేర్చబడలేదు. ఎల్లప్పుడును జాంబక్ ను కొనియుంచుడు!

చిన్నపెట్టె 1 కి రు 1-0-0;

పెద్దపెట్టె 1 కి రు 2-4-0.

అన్ని మందులదుకాణములలోను మామే జంట్లువద్దను జాంబక్ ZAM-BUK దొరకును.

యేజంట్లు:—

మినర్సు దాదా ఆంధు కంపెనీ.

ఎస్టేనేడు, మద్రాసు.

ఎన్నికలసంఘము

ఆంధ్రదేశము

సంప్రదేశమున ఎన్నికలపండుగ

బెజవాడనుండి డిరేగింపు

(స్వకీయవిలేఖరి)

బెజవాడ, సబం 2:— బెజవాడలో 5 వ తేదీ ఉదయమున బాటానులలో పెద్ద కాంగ్రెసు డిరేగింపు కలెక్టివ్, మానికోండ్, వానపాముల, గుడివాడ, గుడ్లవలేగు, కవతవరం, పెదసమీరుగ బందగు 1

మీ కార్యక్రమమును వివరించుచు వోటర్లను కాంగ్రెసు అభ్యర్థులకే వోట్లెత్తగోరి, శివరాజుగారుగూడ కాంగ్రెసునే బలపరుపవలెనని గోరుచు తాను లాయరుగాకపోయినను తాను ఆగ్రహాగ్రహములకు లోబడకుండ దేశముకొరకై శాసనసభ యందు ధైర్యముతో పోరాడవలసి చెప్పిరి.

శ్రీయుత పి. దొరస్వామి అయ్యంగారు చాలమారు మువ్వనించుచు, స్వరాజ్యపక్షమునకు ప్రతిపూలముగ నున్నవారు దేశమునను, ఆ పక్షమునకు వలసవలెనని వారికిని ప్రతిపూలములను నెట్లుల పనిజేసిరో, అట్లు వత్సనములలో జన్మించినవారు ప్రజలకు ప్రతిపూలముగనుండెనో చెప్పిరి. జన్మించినవారు లెమ మిత్రులనియు, అందుచేత యెన్నికల విషయమున కాంగ్రెసుకు మును దేశ స్వాతంత్ర్యమునకు ప్రతిపూలముగ నుండుటచేత వారితో పోతుకుదురవనియు ప్పిరి. వారు తుదకు ముగించుచు కాంగ్రెసు అభ్యర్థియగు శివరాజుగారికి వోటర్లు తమ వోట్ల నీయవలెననియు, వారటలకును దేశమునకును కాంగ్రెసును ద్రోహము జేయుట కతడు వాము పోని గానించుకొనెదనని చెప్పిరి.

పి. అప్పారావుగారు, ముగిసిపలు కాన్సిలరు తుదకు సంఘము లర్పించుచు దేశమునకై ఖర్చుజేసిన కొద్ది మొత్తముల గాను యెట్లుల తమపై సర్చార్జి జేసినదియు చెప్పిరి. శ్రీమత దొరస్వామి అయ్యంగారు ప్రకాశంపంతులుగారికిని వారి శివరాజుగారికిని ప్రస్తుతములనుజేసిరి. సభాంతటముగి నెను.

అందరును అంతట సాయంత్రమునకు తిరుల్లని జేరిరి. ధ్వలో ఉడుమలపేట, పుత్తూరు, నగర్ గ్రామములందు మాట్లాడిరి. తిరుల్లనికి వచ్చువరకి సాయంత్రం ప్రార్థనాపుట చేత సమయము నేచే సభ జరిగెను. రాత్రికి పెద్దసభ యేర్పాటుయబడెను. అక్కడికి శ్రీయుత ప్రకాశంగారిని పార్టీని తిరుల్లని ఓడులగుండ నూరేగింపుతో దీసికొనిపోయిరి. శ్రీయుత కాశంగారు రెండు గంటల వేపు మాట్లాడిరి. అందు కాంగ్రెసు నిర్వాహము గూర్చు, అసహాయోద్యమముగూర్చియు, ఎన్నికల ప్రాముఖ్యముగూర్చియు చెప్పి ఓట్లగు వారల శివరాజుగారి అభ్యర్థిత్వము బలపరుపవలెనని చెప్పిరి.

శ్రీయుత శివరాజుగారు ఓట్లగు విజ్ఞప్తిజేయుచు కాంసును బలపరుపవలెనని చెప్పి జన్మింపార్జి చేలను బాగాఖించిరి.

అంతట శ్రీయుత దొరస్వామి అయ్యంగారు రోకగంటనేపు సింగ్గిలో స్వరాజ్యపక్షమువారు జేసినపనులను వివరించిరి. అంతట జన్మింపార్జి నిగూడ ఖండించుచు ఓట్లగు జన్మింపవత్తవారికి ఓటు జేయవలెనని, శివరాజుగారికి బలపరుపవలెనని, సస్వామి నాయుడుగారు కాంగ్రెసులో జేరునెడల వెంకటరాజుగారు సహాయించుకొనెదననియు, తానే వారికి ఓటు వ్రవననియు, వారిపక్షమున జిల్లాలో సంచారము జేసెదనని విజ్ఞప్తిజేసిరి. మునుస్వామి నాయుడుగారు దేశనేన జేయవలెనని ప్రభుత్వముతో జేరి ఓట్లగు లాభములకు ప్రతిపూలమునీ యెప్పుడును ఓటు జేయుచుండెరి. తుదకు వారు కాంగ్రెసు అభ్యర్థులనే యెప్పుడునుండి నెన్నుకొనవలెనని గోరిరి.

కొందరు జన్మింపవత్తమువారు తనకును మునుస్వామి నాయుడుగారికిని యేదో ఒకంబుకేయున్నదనియు, అందుచే నీ పోటీలేకుండ తానెన్నుకొనవలెనని వ్యాపించిన వంతులార్చి చెప్పుచు అందుల కార్థమేమియు లేదనియు, జన్మింపవత్తమువారు కష్టపడి ఒకజిల్లాకు మరియొకజిల్లా యభ్యర్థిని ట్టిరని పేర్లను జేప్పి వారు అసెంబ్లీగా నెవరిని బెట్టులంపలేదనియు, వారు బెట్టిన అభ్యర్థి ఒకపోవునని వారికి దెలియుననియు వారు జేప్పిరి.

ప్రకాశంగారు గూడూరువద్ద మెయిలు నందుకొని బెజవాడకురేవుడయం చేరెదరు. (తంతివార్త)

కర్నూలుజిల్లా ఎన్నికలు

శ్రీయుత గాడిచెర్ల హరిసర్వోత్తమరావుగారి తంతివార్త

ఓటరులు నాకేతమట్లు నిచ్చుటకుల తమభావములను ప్రకటించుటకును ప్రతిపక్షములు ఆపనిండుటకు వేయు ప్రయత్నములను చేయుట స్వర్గద్యేమమును పురికొల్పుట గునకార్యములను విస్తారముగా చేయసాగిరి. కొన్ని కరపలు నాచేతికి నచ్చినవి. నన్ను గూషించినందులను లేని వార్తలను కల్పించినందులను నేను ప్రత్యుత్తర మియ్యి. ఏలననగా వాసంగతి మండలవాసులకు బాగుగా తెలిసివచ్చుది.

అనంతపురములోని బ్రాహ్మణులందరును ఓవీరెడ్డిగారి కిని నారాయణరెడ్డిగారికిని ప్రతిపూలముగా పనిచేయుచున్నారని బాజారురెడ్డి నిందమోపెనుగాని నావర్తమువారందరును అటుల కార్యమును బూనెదనని నేను నమ్ముచాలను. నిజముగా వారటలచేసినచో నది దేశమునకు ద్రోహమేయగును. ఎవరో కొందరు బ్రాహ్మణులు నామిత్రులను రామేశ్వరబాపుగారికొరకు పనిచేయుచున్నవగుడ నదిద్రోహమేయగును. ఏలననగా నతడు కాంగ్రెసును ప్రతిఘటించెను. అతడు కాంగ్రెసుపక్షమున నుండెదనని మొదట వా గ్గా న ము చేసి త ను నిర్ణయింపలేద ను కారణము న నే పి మ క్క ట కాంగ్రెసును వదలిపోయెను. బ్రాహ్మణులలో నెవరైనగాని మావారుకాని అభ్యర్థులకు సహాయముచేయుటకు రాజకీయ భావములందు నిష్క్రమముగా భిన్నాభిప్రాయాలై యున్నచో అట్టివారిని నిర్బంధించుటకు నాకు హక్కులేదు.

అనంతపురమునందున్న కాంగ్రెసువాదులను బ్రాహ్మణులెవరైన కాంగ్రెసుఅభ్యర్థుల సరెడ్డుకు ప్రతిపూలముగా పనిచేయదలచినచో వారు కాంగ్రెసును దేశమునగూడ హతముజేసిన వారగుదురని నేను హెచ్చరించుచున్నాను. అది అటుల జరుగుచున్నయెడల మరియొకజిల్లాలో నావర్తమువారిలో ఎవరోకొందరు చేసిన దోషమునకు శిక్షగా నాజిల్లాఓటరులు నన్ను తిలస్కరించునెడల అది తగినవనియనియే నేను నిశ్చయముగా తలంచెదను. సహజముగ నాదార్యమునుదూపి దేశమును కాపాడజాలని వర్తమున నేను పుట్టినందులకు మాత్రమే నేను దుఃఖితుడెదను. అటుల జరిగినను నేనుకృతజ్ఞతతో నాశిక్ష సంగీకరించెదను. కొట్టిరెడ్డి ఓవీరెడ్డి నారాయణరెడ్డి సయ్యదు మొహదీను ఖాదీర్ గార్లలో ఎన్నుకొనబడినవారిద్వారా నామండలముల విషయమున పనిచేసెదను. పోరబాటు అభిప్రాయములవలన నాకుఒకవేళ నోటు యియ్యకపోయినను నైన శేర్మీనబడిన మిత్రులందరికిని ఓట్లనిచ్చి వారు ఎన్నికలలో నెగునెట్లు సహాయము చేయవలెనని నేనును మన మండలములందు విశ్వాసము గలవారి నందరిని నెడుకొందును. నేను ఓటిపోయెదనెవోయని ఎన్నడును చింతింపను. నాకే ఓట్లుయిచ్చుట తగునో తగదో ఓటరులే నిశ్చయింప నర్హులని విన్నవించుచున్నాను.

సర్వాపురంతాలూకా కాంగ్రెసు ప్రచారము

రాబోవు ఎన్నికలలో కాంగ్రెసుఅభ్యర్థుల వోట్లనిమిత్తము శ్రీయుతులుభాస్కర్ గోపాలకృష్ణమూర్తిగారు పాడూరు శేర్మీరాజుగారు ఆచంట సీర్కాలోని గ్రామములకు వెళ్లి ప్రచారము కావించిరి. పెక్కుగ్రామములలో కమ్మవారు పొచ్చుమంది ఓట్లగుగా ఉన్నారు. వారందరు కాంగ్రెసు అభ్యర్థులకే పూర్తి సహాయము చేసెనుమనిరి. శ్రీయుత కామమ్మి సర్వారాయుడుగారి తరపున వాగు ప్రభాపక్షమున ఓటుచేయుటకు తలుపులలో వాగ్దానము చేసియున్నారగాన కమ్మవారందరు వారికే యివ్వవలెనని ప్రచారము జరిగినది. కాని కొవ్వూరులో బహిరంగసభయందు శ్రీయుత సర్వారాయుడుగారు జన్మింపార్జికి చెందినవారని శ్రీయుత శిరిసివీడి సుబ్బారాయుడుగారు చెప్పగా సర్వారాయుడుగారు దగ్గరనుండియు వారి ఆశ్చర్యలచే ప్రోత్సహింప బడి కూడ దానిని ఖండింపక యింటికి దయచేయుట మొదలు పంగతులు తెలిసికొని ఆచంట కమ్మయవకుల ప్రోత్సహముచే యావన్నుండి కమ్మవారుగూడ కాంగ్రెసు అభ్యర్థులకు ఓటు నిచ్చుటకు తీర్మానించుకొన్నారు.

శ్రీయుత రామకృష్ణయ్యగారి ప్రచారము ఎర్నూరుగూడెము తాలూకాలో శ్రీయుత సర్వారాయుడుగారి ప్రచారము విని నిజసంగతులు దెలిసికొను నిమిత్తము అచ్చటనుండి ప్రముఖులవారు కొందరు ఆచంట వచ్చి శ్రీయుత నెక్కుటి రామకృష్ణయ్యగారివల్ల యిచ్చుట కమ్మవారందరు కాంగ్రెసునకే సహాయము చేయగలరని తెలిసికొని తమ తాలూకాలో ప్రచారమునకై రామకృష్ణయ్యగారిని వెంటనిడుకొని వెళ్లిరి. వారందరుకలసి నల్లజన్మ అనంతపుల్లి ఎర్నూరుగూడెం చేవరప్ప జగన్నాథపురం గజ్వరం ధర్మారం మలకపల్లి మొదలగు గ్రామములలో కమ్మవారినందరిని కాంగ్రెసునకే ఓట్లనిచ్చుటకు నొప్పించి సర్వారాయుడుగారి ప్రచారమును ఖండించిరి.

ఆచంట దాక్టరుగారు ఆచంటలో లోకవోధంతులస్పత్రి దాక్టరు శ్రీయుత ధనపతిరావు నాయుడుగారు తాము చికిత్సజేయు వారందరిని శ్రీ బడేటి వెంకట్రామయ్య నాయుడుగారు ఓట్లు యిక్కించుచు చెప్పుచున్నారు. శ్రీ వెంకట్రామయ్య నాయుడుగారు యీప్రాంతములకు వచ్చినప్పుడు వారిని కొన్నిగ్రామములు తీసికొనివెళ్లి వారికి ఓట్ల నిప్పించుచు చెప్పినారు. వీరి వైద్య సహాయమును గొందువారు మొగమోటుచే ఏమియు చెప్పలేక పోయిరట. పెగా వీరిని ఆచంటలో రిజిస్ట్రేషన్ గొను ఆ ఫీసరుగ జేసినట్లు తెలిసినది. వీరు ఆఫీసరుగాఉండి ఒకపక్షము వారిని వెంటబెట్టుకొని యిట్టి ప్రచారముగావించుట చాలఅక్రమము. ఎన్నికలలో ఏకనోట్లను సాల్పాననుజీతము ఆజ్ఞ యున్నప్పటికి వీరిట్టిప్రచారము కావించుట గమనించి, జరిపి పోలింగ ఆఫీసులోనుండి తప్పించుట ముఖ్యము.

(విలేఖరి)

గుంటూరు జిల్లా వైశ్య వోటర్లకు

విజ్ఞప్తి

సాంఘికములను రాజకీయములతో ముడిబెట్టుట దేశమునకు హానికరము.

ది 1-12-26-ఎన్నిక లేదీ సమీపించుచున్నది. అన్ని సత్యముల అభ్యర్థులు తీవ్రప్రచారము సల్పుచున్నారు. వచ్చిన నాటికల్లును లెలయూపక దేశకర్తవ్యములను గమనించి ప్రతి వారము వోటు నొసంగ నిర్ణయించుకొనవలెను. భయమునలన గాని, బంధుత్వమునగాని, మోమోలుమునగాని, కులాభిమానము న గాని, స్వార్థము నవేక్షించిగాని సమర్థుల నొసంగట దేశ మునకు హానికరము. కులములనుబట్టి వోట్ల నొసంగుచో ప్రతి కులమువారను తమవారిని పంపుటను స్థానములు లేవు. యీ జిల్లాను కావలసినది ముగ్గురు అభ్యర్థులు మాత్రము. కులములన్న నో లెక్కలేనన్ని యున్నవి. కాబట్టి అది అసంభవము. కులము ప్రధానముకంటె సుఖము ప్రధాన ముండుట మంచిదని మ న పెద్దలు చెప్పుచుండుట తెలియదా? కాబట్టి రాజకీయరంగ ములో కులముకన్న దేశక్షేమము ప్రధానము. ప్రతికులము లోను సజ్జనులు, దుష్టములు నుండురు. కనుక ధర్మాని కులము మంచిదా దుష్టవాయని నిర్ణయించుట నిహుకప్తము. అసంభవము. మనము ప్రధానముగా యిట్టి సందర్భములో గమనింపవల సి న యంతము నిలిచిన అభ్యర్థులలో యెవరుయిదివరకు ప్రజలకుమేలు చేసినారు? యెవరు యెవరు అని ఆలోచించి నిర్ణయించు కొని తమ సమర్థుల నొసంగవలెను. నవంబరు 8 వ తేదీమనకు పరీక్షా సమయము. కొలదివనములు మాత్రమే యున్నది. ప్రతి వోటరు వోటులేని యితరుల సంగతియు గమనించి ప్రక్షుత దేశస్థితి నెరింగి, దూరదృష్టి గలిగి ప్రజా పక్ష అనుమాలు రకు ధైర్యముతో తమ స మ్మతి నొసంగవలెను. న్యతిరేకుల కిచ్చినచో "మనవ్రేలితో మన కన్ను పొడుచుకొన్నట్లును." గత ఆరువర్సలలో వెల్లినవారిలో యెవరు మేలుచేసెరో మనకు బాగుగ తెలియును. యిక మేలుచేసెనునను నన్నునొల్దు. వోట్లసమయములో మట్టు కు సస్యమును విారు ఆజ్ఞయిచ్చినప్రకారము చేసెన మనెదరు. పని అయిన వెంటనే మరల మాడునంతర్జరములనెరకు మనము ఖమ్మనెనను చూడరు. అట్టివారి కొసంగినచో మనము "దొంగకు తేలుబట్టెనట్లు" టుంకుంపవలెను. మనము గయిర్వము లేనివార పని యితరులములవా రందురు. అట్టివచ్చున పో గొట్టుకొని మనము ఖాళీతిని గడించవలెనచో నిర్మాగమాట ముగా, 40 సందర్భములనుంచి, భారతదేశ మోక్షమునకు కృషి సలుపుచు, యిప్పుడు "గాంధీమహాత్ముని" నాయకత్వముక్రింద నడుచుచున్న కాంగ్రెసుపక్షపు అభ్యర్థులను శ్రీయుత బత్తిసరెవరూర్లునాయకు. బి. పి. గారిని భారత శాసనసభకును, శ్రీయుతులు కోట జయరామిరెడ్డి, పిల్లలమట్టి ఆంజనేయులు గార్లను మద్రాసు శాసనసభకును ఎన్నుకొని తమ గర్వమును నెరవేర్చి చరితార్లు గండు.

మూడవవోటు నొసంగ రమ కుద్యేక్షమున్నచో మంచి గయిర్వము, ఆనుభవము కలిగినటువంటి శ్రీయుత వైశ్యరత్న శన గపల్లి రామస్వామి గుప్తగారి కిచ్చుట యుత్తము.

శ్రీకాకుళం పట్టాభిరాములు గుప్త
రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘసభ్యుడు, ఓటరు.

గుంటూరుజిల్లాలో కాంగ్రెసు ప్రచారము

నాయుడుగారి పరాజయసూచనలు

1-11-26 నేనును నాయుడుగారి శ్రీయుతులు జాగ్రత్తముగా రి. రామయ్య, (కారంచేడు) ఆంధ్రుడు పున్నయ్య (బాపట్ల) గంధం నాగేశ్వరరావు (పునులూరు) గార్లు 80-వ తేదీన చీరాలనుంచి బయలుదేరి కారంచేడు నూలెలపాడు, వంకాయలపాడు, నరసర్ల, పాపులూరు, దగ్గపాడు, యింకొల్లు, నాయుడోరిపాలెం, వగైరా గ్రామాదులు వెళ్లియంటిమి. ప్రతివోటను ప్రజలు కాంగ్రెసునం దక్కుతామను గనుపంచి కాంగ్రెసు అభ్యర్థుల యెరువుకి తప్పక వోట్లచ్చెదమని వాగ్దానమునంగి రచు యభిమానమును వెల్లడించిరి. యతిరాజులు నాయుడుగారు ఆగవంపర్లమును కొన్నియలో దేశమునకు చేసినకీడును ప్రజలు బాగుగ గ్రహించిరి. వారు బోట్లకొరకుగా చేయువాగ్దానములన్నియు బూటకములని ప్రజలు తెలుసుకొనినారు. కాంగ్రెసువారు ప్రచారించిన నాయుడుగారి గత కొన్నియలను న్యాయముల కరపత్రములు ప్రజలలో నూతనాభిప్రాయములు కలుగుటకు వేరుజై నవి. నాయుడుగారు గ్రామాదులను వచ్చు

చో ప్రజలు వారికి కరపత్రములనుచూచి సమాధానములుగుట కుద్యుక్తుల నిరీక్షించుచున్నారు. కొన్ని గ్రామాదులకు నాయుడుగారు స్వయముగా వెళ్లుట మాని తమయనుచరులనుమాత్రము పంపి వోట్ల సమకచున్నారు. వచ్చినవారిని ప్రశ్నించుకొనో సమాధానముచెప్పకయే నెడలిపోవుచున్నారు. ఆహా! నాయుడుగారుచేసినకీడు నేడుగదా ప్రజలకు బాగుగా తెలిసి తగుజవా బొసంగుచున్నారు. మన నాయుడుగారు ప్రతిదఫాయన్ను వోట్లకు యేదియో ఆశపెట్టి నెగ్గుచుండిరి. నెగ్గినారే చూడుడు. పోనీ, శాసనసభలో ప్రజల కణమూత్రమైన మేలుజేయు పుణ్యము కట్టుకొనిరా! లేదు. మీదుమిక్కిలి తమ యిచ్చనన్ని నట్లు నియోజకవర్గమును మరచిపోయి, స్వార్థము నవేక్షించి, అధికారప్రాపకమునకై ప్రజలకు శక్తివంచన లేకుండ చేయవలసివేక్షింపవలెననె నేడు మరల వోట్లకావలెనని బయలుదేరి నారాధనా ప్రేమ వీరిధైర్య, సాహసములు పోషింపు; ప్రజలు యెల్లకాలము కొద్దుమాసికొని తమయనుచరులను భయపడి వోట్ల నిచ్చెదననికాబోలు వీరియభిప్రాయము. అట్టిసంగతి వారికి పాపము అధికారములో నున్నంతకాలము యేమి తెలియగలదు? "గాంధీమహాత్ముని బోధలు ప్రజలెరుగనిచో వీరి యాటలు, మాటలు సాగియుండెడివి. సర్దులు తెలివిగలిగియుండెడి రోజులలో నా వీరకపటనాటకములు సాగుట? ఏరోటి యెద్ద ఆపాటపాడి, వోట్లు యేదోబిడ్డముగా సంపాదించు కాలము పోయినది. కాబట్టి యికనైనను నాయుడుగారు సంసర్థులను బాగుగా తెలిసికొని నిజముగా ప్రజలకు తాముచేసిన మేలు కించిల్లయిన నున్నయెడల నన్నుజెప్పి వోట్లనడగుట యుచిరము. అట్లుగానిచో నవంబరు 8-వ తేదీన ప్రజలు నిద్రన పూర్వకముగా కాంగ్రెసు అభ్యర్థులను శ్రీయుతులు కోట జయరామిరెడ్డి, పిల్లలమట్టి ఆంజనేయులుగార్లను యెన్నుకొని పాపము గరపగలరు.

శ్రీకాకుళం పట్టాభిరాములు గుప్త
రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘసభ్యుడు

విశాఖపట్టణ ఓటర్ల కొకవిజ్ఞానము

హైందవస్వరాజ్యసంపాదనకై కాయక్షేమముకొన్ని యాహారాప్రములు పాటుపడుచున్న స్వరాజ్యపక్షము వారి ప్రయత్నములను బిర్రీంచుట కేర్పరుపబడిన దినము (నవంబరు 8 వ తేదీ) బహుత్వరీతిముగ నాసన్న మగుచున్నది. కాలచక్ర మప్రతిహతముగ, నవగ్రహముగ దిరుగునుగదా! మీ హృదయములను జక్రగ పరీక్షించుకొంటిరా? మీ ఓటును ఎవరికిచ్చెదరు? దేశాభిమానియగు శ్రీయుత వసంతరావు బుచ్చి కుందరరావు పంతులుగారికా? లేక జన్మపక్షాభ్యర్థియగు శ్రీయుత అ. వెం. భానోజీరావుగారికా? బాగుగ యోచించుకొనుడు. శ్రీ కుందరరావుగారు శ్వాసాయవాది; రాజనీతిశాస్త్రజ్ఞుడు; స్వార్థత్యాగి; ప్రజల విషయమై ప్రభుత్వమువారితో నిర్మాగమాటముగ, ధైర్యముగ, జయప్రదముగ బోటాడగల మంచిన క్త; వీరుడు; వేయేల కుందరరావుగారు రాజకీయ రంగరంగమున సింహాకీర్తిరము; సవ్యసాచి,

ఇక శ్రీయుత అ. వెం. భానోజీరావుగారిగూర్చి యోచించువు. ఈయన శ్రీ కుందరరావుగారివలె ఉన్నత పరీక్షలలో సుతీర్ణులైరా? శ్రీ కుందరరావుగారివలె రాజనీతిశాస్త్రజ్ఞులా? శ్రీ కుందరరావుగారివలె ప్రజాపక్షపాతియూ? శ్రీ కుందరరావుగారివలె గంధీరోపన్మానకులూ? పాతక మహాశయలారా! పెనుదహరింపబడిన విషయములలో శ్రీ కుందరరావుగారిలో శ్రీ భానోజీరావుగారు సమానులుకారని చెప్పకతీందు. యథాగముగా శ్రీయుత వ. బు. కుందరరావుగారుమాత్రమే శాసనసభకు జేర్లదగిన వారను మాటను శ్వాసాయముగ వాలోచించు ప్రతిమానపుడును బిప్పుకొనును.

క్రిందటి పర్యాయము శ్రీ భానోజీరావుగారిని శాసనసభకు బంపితిమే యీపర్యాయముమాత్ర మేలు కూడదని కొందజనవచ్చును; క్రిందటి పర్యాయ మీయన శాసనసభలో నేమిచేసెరో చిర్రగింపుడు. గ్రామోద్యోగస్థులకు 20 రూపాయిలకు తక్కువకాని నేరన మీయవలెనని శ్రీయుత సి. వి. వెంకటరమణయ్యగారు పెట్టినతీర్మానమును నీయన న్యతిరేకముగ ఓటుచేసెరి. ధనవంతులై హాయికాలమునుగడుపుచున్న పిరికి, పల్లెటూళ్లలో దనవెచ్చుమెనను గడవక బాగవడుచున్న గ్రామోద్యోగస్థులకు కనీస మిరువది రూపాయలైనను వేరన మొనుగుటకుగలయననగ మెట్లు బోధపడును! రంజాపూరు జిల్లాలో కైతుల హక్కులను పంరక్షించి వారికన్యములను లొలిగించుటకై యుపపాదింపబడిన తీర్మానమునను సమరమును న్యతిరేకముగ వీరు ఓటునిచ్చిరి. ఇంతియేకాదు. హిందూదేశమునకు సరియగు స్థానము నియ్యని బ్రిటిష్ ఎంపైర్ ఎన్నిజ్ఞనులో బాల్ఫోరుకు మదరాసుగవర్న వెంటుగూగు మానవశతనని శ్రీయుత సర్వేనూర్తిగా రుపపాదించినతీర్మానమునకీ యనన న్యతిరేకముగ ఓటునిచ్చిరి. ఈ యంతములనుబట్టిమాత్ర ప్రజలకు

సంబంధించిన తీర్మానముల కీయన న్యతిరేకములని తెలుచు ది. శాసనసభలో నుపపాదింపబడిన తీర్మానములనుగూర్చి ట్లు వేయునప్పుడు బహుత్వరచుగ వీరు ప్రభుత్వపక్షపాతులగు శ్రీ పానగల్ రాజా, శ్రీ ఎ. పి. పాత్రోగొన్నలో నేకీభవించురు. ఇట్టివారిని తిరిగి శాసనసభలకు బంపినయెడల నేమిలో భము? శ్రీ అ. వెం. భానోజీరావుగారు తిరిగి శాసనసభకు వెళ్లి నయెడల వారిదివరకేమిచేసెరో అట్టిపనియే చేయుదురని చెప్పవచ్చును; నిరాశుటముగ జెప్పవచ్చును. కాబట్టి పాతకులారా బాగుగ యోచించుకొనుడు; పారపడకుడు. విద్యయందు; రాజనీతియందు; ధైర్యసాహసములయందు; స్వార్థత్యాగమునకీదు శ్రీయుత అ. వెం. భానోజీరావుగారికంటె ననేకమేలమడుంగు లధికముగ వన్నెగాంచిన శ్రీయుత వసంతరావు బుచ్చి కుందరరావుగారికే మీ ఓటునిచ్చి దేశముగూర్చి మీ భగ్యమును నెరవేర్చు కీర్తిమంతు లగుదురుగాక.

ఆంధ్రరాష్ట్ర ఆదిమాండ్ర సంఘము

రాబోవు శాసనసభా నామినేషన్లు!— ఆంధ్ర రాష్ట్రములోని ఆయాజిల్లా తాలూకా సంఘములు సభచేసి ప్రతి సంఘము రి అయిదుగురు ఆదిమాండ్ర నాయకుల నామములను తోడినవి చిరునామాకు పంపవలెను. మదరాసు శాసనసభలో నున్న ప్రాతినిధ్యమునకై పంపవలయును. మనజిల్లా తాలూకా సంఘములు సిఫారసు చేసినవారి నామములను మదరాసు గవర్నరుగారికిని లేదని కమిషనునరుగారికిని పంపుదుము. మీరు సిఫారసుచేయు నాయకుల నామములు మాకు నవంబరు 8 వ తేదీ జోపుగా అందజేయవలెనున్నాను.

రాయుడు గంగయ్య,

గౌరవ కార్యదర్శి, ఆంధ్రరాష్ట్ర ఆదిమాండ్ర సంఘము ఏలూరు.

పశ్చిమగోదావరిజిల్లా - శాసనసభల ఎన్నికలు

అసత్యప్రచారములు

క్రియార్థ మోతే నారాయణరావుగారి మిత్రులు బంధువులు ఒక్కనారాయణరావుగారి నిమిత్తమే ప్రచారముచేయుచున్నారనియు క్రియార్థ దండు నారాయణ రాజుగారినిమిత్తం ప్రచారము చేయుచున్నట్లును కాలగ్రెసు శత్రువులు అసత్య ప్రచారములు గావించుచున్నారు. ఈ పార్టీ కేవలము అసత్యము. క్రియార్థులు మోతే గంగరాజుగారు కామవరపుకోట, లక్ష్మవరము, పోణంగి, మాదేపల్లి, కొవ్వలి, తెదపాడు, క్రొత్త కూడెం, వసంతవాడ, వట్లూరు వగైరా గ్రామములలో ప్రచారముచేసి మద్రాసు శాసనసభకు కాంగ్రెసు అభ్యర్థులను పంపవలసినదని ఓటర్లను కోరుచు ప్రచారము గావించుచున్నారు. క్రి నారాయణరావుగారి మిత్రులకూడ కాంగ్రెసు అభ్యర్థుల ప వోటు నివ్వవలసినదని ప్రచారము గావించుచున్నారు ఏలూరు అంతయు ఇంచుమించుగా కాలగ్రెసు అభ్యర్థులకు ఓట్లు నిచ్చుటకు నిశ్చయముచేసికొన్నట్లు తెలియుచున్నది. ఓటర్లు మనశ్శ్రద్ధా ప్రచారములను గమనించక కాంగ్రెసు అభ్యర్థులకు ఓట్లు నిచ్చి తమ ధర్మమును నెరవేర్చుకొందురుగాకయని వేడుచున్నాను. ఇట్టి అసత్య ప్రచారములను కొంతవరకు లాభముకలుగునని ప్రవర్తకుల ఆశాకాని లాభమేమార్పముండదు.

(కాంగ్రెసు పక్షాభిమాని)

* * *

శాసనసభ ఎన్నికలు సహజించుచున్నవి. కాంగ్రెసు అభ్యర్థులకు ఓట్లు నిచ్చెదమనియు ఓటర్లు ప్రతి గ్రామమునును ఉత్సాహపూరితులై చెప్పకొనుచున్నారు. గత నెల 30 తారీఖన కొవ్వలి, దెందులూరు చాటపర్రువగైరా గ్రామములనుంచి కమ్యుకలమునకు చెందిన ప్రముఖులు బయలుదేరి ఏలూరుతాలూకా గ్రామములలో ప్రచారముచేసి కాంగ్రెసు అభ్యర్థులకు ఓట్లు ఇప్పించుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. ఏలూరుతాలూకా గ్రామములలో కమ్యుకల వీ కొలదిమందియొకప్పు మూడువంతులకుపైగా కాంగ్రెసు అభ్యర్థులకు ఓట్లు నిచ్చుటకు నిశ్చయించినారని ప్రచారములను తెలియుచున్నది. కాంగ్రెసు తత్వము ప్రజలకు బాగా బోధబడినది. జస్టిసువర్గమువారిని ప్రజల్లో నెరపించుచున్నారు. ముఖ్యముగా మునిసిపల్ ఎన్నికలలో చురుపురాని ఓటర్ల ఓట్లు రహస్యముగా పోలింగు ఆఫీసర్లచే తయారు చేయించేరూలు క్రొత్తగా నిర్మించినందులకు జస్టిసు మంత్రుల ముఖ్యముగా ప్రధానమంత్రిగారి పార్టీకి చెందిన జస్టిసు అభ్యర్థులపై ప్రజలకు ఏవజనించినది. ఈ క్రొత్తరూలులను ఎంత అల జ డి, ఎంత థ న వ్యయము, ఎంత అసమృద్ధి ప్రజలలో బయలుదేరెనో వ్రాయుటకు శక్యముకాదు. మానవుల హక్కును భంగపరచి తమ యిష్టానుసారము పరిపాలించుకొనువారలకు నామినేషను సీట్లుగాని ఎన్నిక స్థానములు లేవని ప్రజలు పాఠము చెప్పవలెను.

ఇట్టి పరిస్థితులలో తమకు, ఆచంట గ్రామములలో నాయకులైయుండి కమ్యుసంఘమునకు శిరోమణియైయు లనిపించుకొనుచు ప్రజాక్షేమముకొరకు నిరంతరము పాటుబడుచు పలుకుబడిగలవారని అనిపించుకొనుచున్న ప్రముఖులు, కొందరు విద్యాధికులు పన్నినమాయావాగులలో పడి దేశమునకు సాహాయ్యము చేయకుండుట కోచనుము. వీరియొక్కవలన దేశమునకు ముఖ్యముగా రహితులకు తానైయున్న నష్టము తీర్చరాని దగును గావున నికనైనను ఈ నాయకులు యు పేక్ష వహించక దేశమునకు మేలు చేయు నుద్దేశముతో కాంగ్రెసు అభ్యర్థులకు సహాయము చేయుదురని ప్రార్థించుచున్నాను. నాయమాటలకు లొంగకుడు.

ఏలూరు తాలూకా కమ్యుటర్లు

శ్రీయుత ప్రకాశంపంతులుగారి ఎన్నికల సంచారము

మదనపల్లి, నవం 1:—శ్రీయుతులు కొండూరు టి.వి.రాజు శ్రీనివాసాచార్యులుగార్లు తిరుపతినుండి 81 రాత్రికి ఇచ్చిటికివచ్చిరి. ఇచ్చిటి కాంగ్రెసు సెక్రటరీ వాసాచార్యులుగారు వారితో కలిసి ప్రకాశంపంతులుగారు గుర్కొనుటకు రైల్వేస్టేషనుకు బోయిరి. ప్రకాశంపంతులుగారు ధర్మవరమునుండి నవం 81 లేది ఉదయమున కి.వచ్చిరి. శ్రీ వేంకటేశ్వరాలయములో ఉదయం 8-80 లకు బహిరంగసభ జరిగెను. శ్రీయుత ప్రకాశంపంతులు: చిత్తూరు స్వరాజ్యపార్టీ అభ్యర్థి శివరాజుగారును నీతా రావుశ్రీనివాసాచార్యులుగారునుజట్టి సుపార్టీ వారిదుర్భాగ స్వాభిమానమును కేర్కొనుచు ప్రజా ప్రతినిధులమని చె నుచు అట్టిపనులను గావించిరిని తెలిపిరి. బారులీడరు వి. నరసింహాచార్యులుగారు జట్టి సువారుచేసిన అన్యాయ మదాహరించి కాంగ్రెసుఅభ్యర్థులకే ఓటుచేయవలసినదని లను హెచ్చరించిరి.

పుంగనూరు

తరువాత మధ్యాహ్నము 1-30 నిమిషములకు పీఠ నూరు నెడలిరి. అచ్చట అమితోత్సాహముతో ఖాదీర కుడు సోమన్నగారు ప్రజలను పీరినెదుర్కొని పుష్పమా కృతులనుజేసిరి. పిమ్మట పీరిని బాబాలతో ఊరేగింపును నెంటుగొంపోయిరి. తదుపరి ప్రకాశంపంతులుగారు ప్రజలీప్సజేమిచే సియున్నదియు తెలియచెప్పి కాంగ్రెసుఅభ్యర్థులకే ఓటుచే కోరిరి. ప్రజ లత్యాతురతితో విని అట్లేచేసెద మని చె యన్.వి.నరసింహాచార్యులుగారు (మదనపల్లి)కాంగ్రెసాక ప్రజలసంస్థయనియు కాంగ్రెసుఅభ్యర్థులకే ఓటుచేయవల చెప్పిరి. జమీందారు గారు తమ పలుకుబడి నువయే ఓటిప్పించెదమని వాగ్దానము చేసిరి.

పిమ్మట ప్రకాశం పంతులుగారును వారును పల: బోయిరి. అచ్చట నొక సభచేసి చిత్తూరుకువెళ్లి చిత్తూరు తిరుపతికి బోయి తరువాత ప్రకాశంపంతులుగారు మడి చేరెదరు.

(స్వకీయ విలేఖరి.)

చిత్తూరుజిల్లా వోటరుమహాశయులకు విజ్ఞా మన స్వాతంత్ర్యాభిలాషను ప్రభుత్వమువారికి జేయుడు!

కులవైషమ్యములను పారద్రోలుడు! దేశాభివ నహించుడు.

ఉప్పుపన్నును తగ్గించవద్దని వైస్రాయిగారికి తం నకత్తితో చేరినవారగు శ్రీయుత రావుబహదూరు వి. సామినాయుడుగారికి మీవోటు నిచ్చెదరా?

తన దేశస్వాతంత్ర్యమునకు పాటుబడుచుండు గ్రామకులలోబడిన, కొండూరు వెంకటేశ్వరాజుగారికి వోటు నొసగెదరా?

కొండూరు రోడ్డువేయించుదురని భ్రమపడి నా గారికి వోట్లు నివ్వవలయునని తలచుచుండు వచ్చును. భ్రమ. ఈఎన్నికలప్రచారములో నాయుడుగారు ప్ర మమువారికి రోడ్డు వేయించెదనని చెప్పుచున్నారు. ప్రా మమునకు రోడ్డువేయుటకు కొన్నికొట్ట రూపాయలు యుండును, గాన యివి ఎన్నికలకై గల్పించినవట్టి అ. లనుకొనుడు.

కల్లు సారాయి అంగళ్ళు క్రమక్రమముగా పది రములలో పూర్తిగా తగ్గించవలెనని శాసనసభలో దెచ్చి ర్భావమునకు వ్యతిరేకముగా వోటుచేసిన నాయుడుగారి వోటు నిచ్చెదరా?

ఇదియుగాక, శ్రీయుత నాయుడుగారు ప్రభు వారు మనకిచ్చియుండు సంస్కరణములే చూలునని చున్నారు.

దేశమంతయు నిప్పుడు మన కిచ్చియుండు స. ములు వట్టిబూటకము లనియు నింకను అధిక స్వాతం కావలెనని కోరుచున్నప్పుడు అందులకు వ్యతిరేకులుగా రెడ్డి నాయుడుగార్లకు మీవోట్లు నిచ్చెదరా?

పిటినంతయు గమనించి దేశస్వాతంత్ర్యాభిలా గలదని ప్రభుత్వమువారికి తెలియజేయవలయు ననిన ను పక్షాభ్యర్థులకు కొండూరు వెంకటేశ్వరాజుగారికి ఓటుచ్చి కృతార్థులుగండు.

(ఒక కమ్మవోటరు)

1

(పురవాసి)

అమృత తాంజనము

చక్కనిదబ్బితో సహా సీసా-1-కి రూ 0-10-0; డజన్ 1-కి రూ 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టి వీధి, మద్రాసు లేక, బొంబాయి

ఎవరు దేశభక్తులు?

స్వదేశవృత్తులను పరదేశీయుల పోటీనుండి రక్షించువారే.

మద్రాసు వెన్నిట్ ప్యాకరీ

1924

తపాలావెట్టె రై, మదరాసు.

హిందూ మహాయుగము

గ్రంథకర్త:

కీ॥ శే॥ కొమార్తెజు వేంకటలక్ష్మణరావు ఎం.ఎ. గారు
ఈ విఖ్యాత గ్రంథరాజ విప్లవ తిరిగి 6 వ కూర్పు
అచ్చు దింపబడింది. మాతృదేశ చరిత్రాధిపతియైన ప్రతి
యాంధ్రుడును దీని చదివితీరవలయును. అగ్రముద్ర దీనిని
మించిన చరిత్రగ్రంథ మింకొకటి లేదు. ఇది పతనీయగ్రంథముగ
నుపయోగింపబడుచున్నది. ఇందు దేశపటములు, పురాతనముల
చిత్రపులు కలవు. ధర కాగితపుటై యుండు 1-4-0, అట్టై యుండు
1-6-0, క్యాంబోలై యుండు 1-8-0. ఎక్కువ పుస్తకము లొక
సారి కొనువారికి కొనుదవ్వించును.

కానూరు, పిరభద్రేశ్వరరావు, బి. ఏ. యల్.టి,
మేనేజరు, లక్ష్మీలరావుగ్రంథాల, గవర్నరు కేట-రెజిస్టరు.

సుందర సుందర సము సమామేయలకు సం
దీని. కీ॥ శే॥ జేటూరి
సుందరశాస్త్రిగారిచే రచియింపబడినది. ఎటువంటి సమామేయ
ములైనను నున్నదగును. ఇకాశాస్త్రి అనునరము. 50 పుటలు
రూ. 5/- చాచుపుము ముందులో పంపబడును.

4 ఆరరసామనశాల, ముక్త్యాల, కృష్ణా.

తిరుత్తని హనుమచ్ఛృతిమాలయము

జాతకము

మీ జాతకమును గాని, జననకాల వివరముగాని, రెండును
లేనివారు, వారు వ్రాయువేళనుగాని మాకు వ్రాయవలయును.
ఒక సంవత్సరము నెలవారి నామాలగ్రముగా ఫలము
వ్రాయుటకు రూ 2-0-0 పల్లె 5-టికి రూ 7-0-0

వి. కె. శరగోపాచార్యులు,

అంజనేయస్వామి జ్యోతిషాలయము, తిరుత్తణి.

తంత్రివిలాసము:—“హనుమాన్” తిరుత్తణి.

అయుర్యేదకలావిభాషణ

విద్యాక కె. శేషశాస్త్రిగారి

జగత్ప్రసిద్ధఅయుర్యేదాపథములు 3114

సంప్రదించుటకాము:— భృగము, పాండు, మున్నగువాటికల
కవిన అత్రేయి భాగ్యశ్రీ మంత్రియగును ఇచ్చును. భాగ్యసం
బంధమైన వ్యాధులను స్త్రీవ్యాధులను గురించి. శక్తికర్త
దైవధూలలో లోకప్రసిద్ధి కెందనది. ఒక నెల 3 రూ మాత్రమే.
అన్నివిధముల వ్యాధులకు దైవధూలు దొరకుచున్నది.

అగ్రనా:—మ్యానేజర్, అయుర్యేదశాల

కృంగేరి పోస్టు, మైసూరు ఇలాహ.

ధమ్మపదము

శ్రీరాజా వాసిరెడ్డి దుర్గా సదాశివేశ్వర

ప్రసాదబహద్రుగారు అనువాదకులు

అవతారపురుషుడగు బుద్ధదేవుని దివ్యోప

దేశము లిందుఁ గలవు. పాలీభాషలో 2౬ సర్గము

లలో నున్న ౪౩ గాథ (శ్లోకము) లకు సరి

యయిన, చక్కనయిన తెలుగు వచనరచనము.

మూలగ్రంథముగూడ సమగ్రముగా నిందుఁగలదు.

హిందీ, ఇంగ్లీషు, కర్ణాట, ప్రాకృత భాషలలోఁ

గల పరివర్తనములను. వ్యాఖ్యలను బరిశీలించి

అతిజాగ్రత్తతో నిది యనువదించబడినది. జైన

పాదమతములను గుఱించి విపులపరిశోధనముగల

పీఠిక గొప్పది గలదు. పాదమతసంప్రదాయ

విషయములకు ముఖ్యమయిన టిప్పణీకలదు. బుద్ధ

దేవుని దివ్యోపదేశములెట్టివో, పాదమత మెట్టిదో

యీగ్రంథముఁ జదివినఁ దెలియగలదు. సుందర

జైన బుద్ధునిచిత్ర మిందుఁ గలదు. మేలుకాగిత

ము. అందఱైన నిడు క్యాతికోతైందు.

నెల రూ ౧-౪-౦.

అవకాశ కల్పలత

ఇదిజే.మేంద్ర హాజుని సంస్కృత భాషలోరచించిన

శాస్త్రగ్రంథమునకు తెనుగుచేత ఇంగ్లీషోధిపతులకధలు దానద

యా ధన్యశోధనిగు సార్వభౌమము, భూతదేవు మొదలగు

మాహాత్మ్య గుణగర్భములకు సంసారసాగరము నుండి త్రచ్చి

యెత్తి యిచ్చుచున్నది. అనువాదము శ్రీ రాజావాసిరెడ్డి

గృహదాశివేశ్వర ప్రసాద్ బహదర్ జయంతిపురంబాగారు.

బ్రహ్మశ్రీ జేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారి పీఠిక గలదు.

నెల 13 రూ 0-12-0.

నిలాసము:—నరస్యతీకార్యాలయము, బళ్లయ్యపేట.

శత్రుకమంజరి - భక్తిసంపుటము

జ్యోతిష, జ్యోతిష్యక, జేహానంజక, ఓంబిమిత్తరథుజేహ, నారాయణ, శ్రీకాళహస్తీశ్వర,
దాశరథి, రంగళాయి, శ్రీరామతారక, రామచంద్రశతకములు. ఇది యింటిగలవు. ఒక్కొక్క
శతకమునకు రెండు మాతృకలతో సరిచూచి చెప్పిన పాఠభేదములును, అయా శతకరత్న
చరిత్రమును, రచనమును, విషయమును విమర్శించు విపులముగు పీఠికయును గలవు. ముచ్చటలు
సూక్ష్మములు వీని క్యాతికోతైందు జేహానంజకము తెలుగు. ౧ ౪ ౦ ముద్రమే.
శతకములు విక్రీయ దొరకును.

ఆంధ్రగ్రంథమాల,

తపాలావెట్టె నెం 212 గు, చెన్నపురి.